

የማርቆስ ወንጌል

የጥናት መመሪያ

የሕይወት እንጀራ አገልግሎት

አማርኛ

Bible

 የማርቆስ ወንጌል ጥልቅ ጥናት፡ መግቢያ

ወደዚህ መንፈሳዊ ጉዞ እንኳን በደህና መጡ! ይህ መጽሐፍ የተዘጋጀው የማርቆስን ወንጌል በቃላት ደረጃ ብቻ ሳይሆን፤ በመንፈሳዊ ጥልቀቱና በታሪካዊ ይዘቱ እንድታጠኑት ታስቦ ነው። ማርቆስ ኢየሱስ ክርስቶስ የተስፋው ንጉሥና መሲሕ መሆኑን ለአይሁድና ለአሕዛብ ሁሉ ለማብሰር የጻፈው ድንቅ ወንጌል ነው።

 የዚህ ጥናት ዓላማ

ይህ የጥናት መጽሐፍ በተለይ በሦስት ዋና ዋና ነጥቦች ላይ ያተኩራል፡-
ቃሉን መረዳት፡- እያንዳንዱን ምዕራፍና ቁጥር ከዋናው ሰዋሰዋዊና ታሪካዊ አውድ ጋር ማገናዘብ።

ክርስቶስን ማየት፡- በብሉይ ኪዳን የተነገሩ ትንቢቶች በኢየሱስ ሕይወትና አገልግሎት እንዴት እንደተፈጸሙ መመልከት።

በሕይወት መተርጎም፡- የተማርነውን እውነት በዕለት ተዕለት ኑሯችን እንዴት ተግባራዊ እንደምናደርግ መረዳት።

 ለአንባቢው መልእክት

ይህንን መጽሐፍ ስታነብ መንፈስ ቅዱስ ልቦናህን እንዲያበራው ጻልይ። እያንዳንዱ ትምህርት ወደ ክርስቶስ ይበልጥ የሚያቀርብህና በእምነት የሚያሳድግህ ይሁን። የንጉሡን ወንጌል አብረን እንመርምር!

ይህ መምሪያ ለግል ጥናትም ሆነ በቤተክርስቲያን ውስጥ ለሚደረጉ የቡድን ውይይቶች እጅግ አመቺ በሆነ መንገድ የተዘጋጀ ነው።

ስለ አገልግሎታችን፡- የሕይወት እንጀራ አገልግሎት የእግዚአብሔርን ቃል እውነት ሁሉም ሰው ሊረዳው በሚችል ቀላልና ማራኪ አቀራረብ ለማድረስ የሚሠራ የወንጌል አገልግሎት ነው።

በነጻ የተሰጠ - ለሽያጭ የማይውል

የሚገኝ ወንጌል

የጥናት መመሪያ

አማርኛ
Ethiopia

Copyright © 2026, የቅጂ መብት ባለቤት፡- © 2026 የሕይወት እንጀራ አገልግሎት (Yehiwot Enjera Ministry) የአጠቃቀም ፈቃድ፡- ይህ የጥናት መጽሐፍ የእግዚአብሔር ቃል ለሁሉም በነጻ እንዲደርስ ታስቦ የተዘጋጀ ነው። በመሆኑም የሚከተሉትን መመሪያዎች በመከተል በነጻነት መጠቀም ይቻላል፡-
📄 የምንጭ ምስክርነት፡- ይህንን ጽሑፍ በማንኛውም መድረክ ሲጠቀሙ ወይም ሲያሰራጩ የይዘቱን ምንጭ (የሕይወት እንጀራ አገልግሎት) መጥቀስ ይኖርብዎታል። 🙌 ለሽያጭ ያልቀረበ፡- ይህንን የጥናት መጽሐፍ ለማንኛውም ዓይነት የንግድ ሥራ ወይም ገቢ ለማግኛ መጠቀም በጥብቅ የተከለከለ ነው። ❌ ይዘቱን አለመለወጥ፡- የመጽሐፉን ይዘት ሳይለውጡ፣ ሳይጨምሩ ወይም ሳይቀንሱ እንዳለ ለሌሎች ማጋራት፣ ፕሪንት ማድረግና አባዝቶ ማሰራጨት ይቻላል። ✅ "...በነጻ የተቀበላችሁትንም በነጻ ስጡ።" (ማቴ 10፡8) በሚለው መለኮታዊ መመሪያ መሠረት፣ ይህ የጥናት መመሪያ ለወንጌል አገልግሎትና ለቅዱሳን መታገጽ በነጻ እንዲውል ተፈቅዷል። 🙏

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>
You may not use this work for commercial purposes. You may adapt and add to this work. You must keep the copyright and credits for authors, illustrators, etc.

የማርቆስ ወንጌል ጥልቅ ጥናት፣ ታሪካዊ፣ ዳራዊ እና ሥነ-መለኮታዊ ትንተና

በአዲስ ኪዳን መጻሕፍት መካከል ቅዱስ ማርቆስ የጻፈው ወንጌል በዝርዝር አቀራረቡ፣ በድርጊት ፍጥነቱና በሥነ-መለኮታዊ ትኩረቱ ልዩ ቦታ ይይዛል። ይህ ወንጌል የኢየሱስ ክርስቶስን ሕይወትና አገልግሎት እንደ መከራን የሚቀበል አገልጋይና የእግዚአብሔር ልጅ አድርጎ በማቅረብ፣ የአንባቢውን ትኩረት ወደ መስቀሉ ጉዞ ይስባል። ይህ ጥናት የወንጌሉን ታሪካዊ አመጣጥ፣ የጻሐፊውን ማንነትና የመጽሐፉን ዳራዊ ዳራ ከመረመረ በኋላ፣ እያንዳንዱን ምዕራፍና ቁጥር በዝርዝር በመተንተን ተግባራዊ ትምህርቶችንና አካራካሪ ጥያቄዎችን በሰፊ ይዳስሳል።

የታሪካዊ እና ዳራዊ ዳሰሳ ትንተና

የማርቆስ ወንጌል በቤተክርስቲያን ታሪክና በዘመናዊው የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ውስጥ እንደ መሠረታዊ ሰነድ ይታያል። አብዛኞቹ ምሁራን ይህ ወንጌል ከመጀመሪያዎቹ ወንጌላት ቀድሞ እንደተጻፈ (Markan Priority) እና ለማቴዎስና ለሉቃስ ወንጌላት እንደ መሠረታዊ ምንጭነት ያገለገለ መሆኑን ይስማማሉ። ወንጌሉ በተለይ በድርጊት ላይ ያተኮረ (Action-oriented) በመሆኑ፣ የኢየሱስን ትምህርቶች ከማቅረብ ይልቅ ለተአምራቱና ለሥራዎቹ ቅድሚያ ይሰጣል።

ጻሐፊውና የማንነት ጥያቄ

ምንም እንኳን መጽሐፉ ራሱ የጻሐፊውን ስም በቀጥታ ባይጠቅስም፣ የቀደሙት የቤተክርስቲያን አባቶችና ትውፊቶች መጽሐፉን ለዮሐንስ ማርቆስ ይሰጡታል። ማርቆስ የሐዋርያው ጴጥሮስ የቅርብ ረዳትና አስተርጓሚ እንደነበረ በፓፒያስ (Papias) ምስክርነት ይታወቃል። ማርቆስ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ እንደተጠቀሰው የማርያም ልጅና የበርናባስ ዘመድ ሲሆን፣ ከሐዋርያው ጳውሎስና ከጴጥሮስ ጋር በወንጌል አገልግሎት ተሳትፏል። የጴጥሮስ ትዝታዎችና ምስክርነቶች ለዚህ ወንጌል መሠረት እንደሆኑ በሰፊው ይታመናል።

የመጻፊያ ዘመን፣ ቦታ እና ተደራሲያን

የመጻፊያ ዘመኑ በምሁራን መካከል ከክርክር ያለበት ቢሆንም፣ አብዛኞቹ በ65 እና 75 ዓ.ም መካከል እንደሆነ ይገምታሉ። አንዳንዶች ደግሞ ከዚያ ቀደም ብሎ በ50ዎቹ ዓ.ም እንደተጻፈ ይከራከራሉ። መጽሐፉ የተጻፈበት ቦታ ርም እንደሆነ የሚጠቁሙ ጠንካራ ማስረጃዎች አሉ። ወንጌሉ ለአይሁድ ያልሆኑ (አሕዛብ) አንባቢዎች መጻፉን የሚያሳዩ ፍንጮች በመጽሐፉ ውስጥ ይገኛሉ፤ ለምሳሌ የአይሁድ ወጎች ሙብራራታቸውና የአረማይክ ቃላት ወደ ግሪክ መተርጎማቸው ለዚህ ማስረጃ ነው።

የማርቆስ ወንጌል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ ታላቅ አገልጋይና የሰው ልጆችን ለማዳን መከራን እንደተቀበለ አዳኝ አድርጎ በግልጽ የሚያሳይ ድንቅ የሕይወት መጽሐፍ ነው። ይህ ወንጌል በታሪኮቹ ፍጥነትና በድርጊቶቹ ጥንካሬ የሚታወቅ ሲሆን በተለይም ኢየሱስ የታመሙትን በመፈወስና በተአምራቱ መለኮታዊ ኃይሉን እንዴት እንደገለጠ በዝርዝር ይተርካል። ማርቆስ በጽሁፉ ውስጥ የጌታን የሥራ ትጋትና የእግዚአብሔር መንግሥት መቅረብን በትጋት እያበሰሰ በመጨረሻም የሰው ልጅ የመጣው ሊያገለግልና ነፍሱንም ለብዙዎች ቤዛ አድርጎ ሊሰጥ እንደሆነ በማስተማር የመስቀሉን ምስጢርና የትንሳኤውን ብርሃን በልባችን ውስጥ ይስላል። ይህ መጽሐፍ እውነተኛ ደቀ መዝሙርነት ምን ማለት እንደሆነና ጌታን መከተል ያለውን ዋጋ የሚያስረዳ ታላቅ የሕይወት መመሪያ በመሆኑ ለሁላችንም መንፈሳዊ ጥንካሬንና እውቀትን ያካፍላል።

ምዕራፍ 1: የአገልግሎት ዝግጅትና የሥልጣን መገለጥ

ይህ ምዕራፍ የኢየሱስን የሕዝብ አገልግሎት መጀመሪያ፣ የጥምቀቱንና የፈተናውን ታሪክ፣ እንዲሁም የመጀመሪያዎቹን ደቀመዛሙርት ጥሪ ይዟል።

ምድብ 1: የመጥምቁ የሕንስ አገልግሎት (1:1-8)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- የማርቆስ ወንጌል አጀማመር እንደ ሌሎች ወንጌላት ከጌታችን ከኢየሱስ ክርስቶስ ልደት ታሪክ ሳይሆን በቀጥታ የአገልግሎቱ ብስራት ከሆነው ከየሕንስ መጥምቅ አገልግሎት ይነሳል። በዚህ ክፍል ውስጥ በታላቅ ትጋትና ፍጥነት ወደ ተግባር ስንገባ እናያለን። የሕንስ መጥምቅ በምድረ በዳ ሆኖ የንስሐን ጥምቀት ሲሰብክ እናገኘዋለን ፤ ይህም ድርጊት በብሉይ ኪዳን ነቢያት አስቀድሞ የተነገረውን ትንቢት የሚፈጽም ነበር። የየሕንስ አለባበስና አመጋገብ ለየት ያለ ነበር ፤ የግመል ጠጉር ለብሶ በወገቡም ጠፍቶ ታጥቆ ይኖር ነበር ፤ ምግቡም አንበጣና የበረሃ ማር ነበር። ይህ የሚያሳየን የሕንስ ከዓለማዊ ቅንጦት ወጥቶ ሙሉ በሙሉ ለእግዚአብሔር ዓላማ ራሱን የሰጠ ሰው መሆኑን ነው። በዚያ ወቅት የይሁዳ ሰዎችና የኢየሩሳሌም ነዋሪዎች ሁሉ ወደ እርሱ እየመጡ ኃጢአታቸውን እየተናዘዙ በየርዳኖስ ወንዝ ይጠመቁ እንደነበር ቃሉ ይነግረናል። ይህም የሕንስ ምን ያህል ተሰሚነትና ተጽዕኖ የነበረው መሪ እንደነበር ግልጽ ያደርግልናል።

የመጥምቁ የሕንስ አገልግሎት ዋና ዓላማ የጌታን መንገድ ማዘጋጀት ነበር። በጥንት ዘመን አንድ ንጉሥ ወደ አንድ አካባቢ ከመሄዱ በፊት መንገዱ እንዲስተካከልና እንቅፋቶቹ እንዲወገዱ መልእክተኛ ይላክ ነበር ፤ የሕንስም ለሰላሙ ንጉሥ ለኢየሱስ ክርስቶስ መንገዱን የሚጠርግ መልእክተኛ ሆኖ መጣ። ይህ "መንገድ መጠረግ" የተባለው ግን ተራ የመሬት መንገድ ሳይሆን የሰው ልጅ የልብ መንገድ ነው። በንስሐ አማካኝነት ልብን ለክርስቶስ ማዘጋጀት ለአገልግሎቱ ዋነኛ ትኩረት ነበር። የሕንስ ስለ ራሱ ያለው ትርጓሜ እጅግ የሚገርም ትሕትና የተሞላበት ነው ፤ "ከእኔ በኋላ ከእኔ የሚበረታ ይመጣል ፤ ጎንበስ ብዬ የጫማውን ጠፍቶ መፍታት የማይገባኝ" በማለት ክርስቶስን ከፍ አድርጎ ራሱን ዝቅ ያደርጋል። የእርሱ ጥምቀት በውኃ ለንስሐ ሲሆን የክርስቶስ ጥምቀት ግን በመንፈስ ቅዱስ ሆኖ ውስጣዊ ማንነትን የሚለውጥ መሆኑን ያስተምረናል። የሕንስ የብርሃኑ ምስክር እንጂ ብርሃኑ ራሱ እንዳልሆነ በግልጽ በማሳየት ፣ እውነተኛ አገልጋይ ምን ጊዜም ሰዎችን ወደ ራሱ ሳይሆን ወደ ክርስቶስ ማመልከት እንዳለበት ትልቅ ትምህርት ይሰጠናል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☛ ማርቆስ ወንጌሉን "የእግዚአብሔር ልጅ የኢየሱስ ክርስቶስ ወንጌል መጀመሪያ" ብሎ መጀመሩ ለምን አስፈለገ?

☛ በቁጥር 2-3 ላይ የተጠቀሱት የብሉይ ኪዳን ጥቅሶች የዮሐንስን አገልግሎት እንዴት ያብራራሉ?

☛ የዮሐንስ በምድረ በዳ ማስተማሩና ማጥመቁ ምን ትርጉም አለው?

☛ "የንስሐ ጥምቀት ለኃጢአት ስርዮት" የሚለው ሃሳብ በወቅቱ ለነበሩት አይሁድ ምን አንድምታ ነበረው?

☛ የዮሐንስ አለባበስና አመጋገብ ስለ ማንነቱና ስለ ተልዕኮው ምን ይነግረናል?

☛ የዮሐንስ ከእርሱ በኋላ ስለሚመጣው አካል የተናገረው ምስክርነት የእርሱን ትሕትና እንዴት ያሳያል?

☛ በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅና በውኃ መጠመቅ መካከል ያለውን ልዩነት የዮሐንስ እንዴት ገለጠው?

☛ የዮሐንስ የጫማውን ጠፍር መፍታት እንኳ አይገባኝም ማለቱ ስለ ክርስቶስ ታላቅነት ምን ያስተምራል?

☛ የዮሐንስ አገልግሎት ለአይሁድ መሪዎች የፈጠረው ተግዳሮት ምን ይመስል ነበር?

☛ በምድረ በዳ የሚጮኽ ድምጽ መባሉ ከብሉይ ኪዳን መንፈሳዊ ዳራ አንጻር እንዴት ይታያል?

ምድብ 2፡ የኢየሱስ ጥምቀትና ፈተና (1፡9-13)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ውስጥ ወንጌላዊው ማርቆስ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን የአገልግሎት መጀመሪያ በሁለት ተቃራኒ በሚመስሉ ግን ደግሞ ተያያዥ በሆኑ ትዕይንቶች ይሥልፍናል። በመጀመሪያ ኢየሱስ ከገሊላ ናዝሬት መጥቶ በዮርዳኖስ ወንዝ በዮሐንስ እጅ ሲጠመቅ እናየዋለን። ገና ከውኃው ሲወጣ ሰማያት ሲቀደዱ መንፈስ ቅዱስም እንደ ርግብ በእርሱ ላይ ሲወርድ ታየ። በዚያው ቅጽበት ደግሞ "በአንተ ደስ የሚለኝ የምወድህ ልጄ አንተ ነህ" የሚል ድምፅ ከሰማይ ተሰማ። ይህ ትዕይንት እጅግ ክብርና ሰላም የሞላበት ቢሆንም ፤ ወዲያውኑ ግን መንፈስ ቅዱስ ወደ ምድረ በዳ አወጣው። በዚያም ለአርባ ቀናት በአራዊት መካከል ሆኖ በሰይጣን ተፈተነ ፤ መላእክትም ያገለግሉት ነበር። ማርቆስ እዚህ ጋር ዝርዝር የፈተና ዓይነቶችን ከመጥቀስ ይልቅ ድርጊቱ የተፈጸመበትን ሁኔታና የኢየሱስን ድል አድራጊነት በአጭሩና በጥንካሬ ይነግረናል።

የኢየሱስ ጥምቀት እርሱ ኃጢአተኛ ስለነበረ ሳይሆን ከእኛ ከኃጢአተኞች ጋር ራሱን ለመለየትና የአገልግሎት ሹመቱን ለመቀበል የተፈጸመ ነው። ሰማያት መከፈታቸው በእግዚአብሔርና በሰው መካከል የነበረው መጋረጃ መወገዱን ሲያበስር ፤ የርግብ መውረድ ደግሞ የኢየሱስ አገልግሎት በኃይልና በሰላም የተሞላ መሆኑን ያሳያል። የአብ ምስክርነት ኢየሱስ የእግዚአብሔር የባሕርይ ልጅ መሆኑን ለዓለም ያወጀበት ታላቅ ሰነድ ነው። ከዚህ ታላቅ ክብር በኋላ ወዲያውኑ ወደ ፈተና መሄዱ ትልቅ ትምህርት ይሰጠናል። መንፈስ ቅዱስ ወደ ምድረ በዳ "አወጣው" ወይም "ገፋው" ተብሎ መጻፉ ፈተናው በእግዚአብሔር ፈቃድና እቅድ ውስጥ እንደነበር ያሳየናል። ኢየሱስ የመጀመሪያው አዳም በገነት ተሸንፎ ያጣውን ክብር ፤ እርሱ በምድረ በዳ ድል አድርጎ ሊመልስልን መጣ። በአራዊት መካከል መሆኑ የቀድሞዋን ሰላማዊት ገነት የሚያስታውስ ሲሆን ፤ መላእክት ማገልገላቸው ደግሞ ሰማያዊ ድጋፍ ፈጽሞ እንደማይለየው ምስክር ነው። ይህ ታሪክ ለእኛ የሚያስተምረን ከእግዚአብሔር ጋር ያለን ግንኙነት በጸና ቁጥር ፈተናዎች ሊመጡ እንደሚችሉና ፤ ነገር ግን በመንፈስ ቅዱስ መሪነት ማንኛውንም የጠላት ውጊያ ማሸነፍ እንደምንችል ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☞ ኢየሱስ ኃጢአት የሌለበት ሆኖ ሳለ ለምን በየሐንስ እጅ ለመጠመቅ ፈለገ?
- ☞ በኢየሱስ ጥምቀት ወቅት የተከናወኑት ሦስት ነገሮች (ሰማይ መቀደድ፣ መንፈስ መውረድ፣ ድምጽ መስማት) ምን ያመለክታሉ?
- ☞ "የምወድህ ልጄ አንተ ነህ" የሚለው ድምጽ ለኢየሱስ አገልግሎት ምን ዓይነት መሠረት ጣለ?
- ☞ መንፈስ ቅዱስ ኢየሱስን ወዲያውኑ ወደ ምድረ በዳ መምራቱ (ማውጣቱ) ስለ መንፈሳዊ ሕይወት ምን ያስተምረናል?
- ☞ አርባ ቀን በምድረ በዳ መፈተኑ ከእስራኤል ታሪክ ጋር ምን ተያያዥነት አለው?
- ☞ ማርቆስ ኢየሱስ "ከአራዊት ጋር ነበረ" ማለቱ ምን ምስጢራዊ ትርጉም ሊኖረው ይችላል?
- ☞ መላእክት ማገልገላቸው በፈተናው ወቅት የእግዚአብሔርን ድጋፍ እንዴት ያሳያል?
- ☞ ከጥምቀት ማግስት ወደ ፈተና መገባቱ ለአማኞች ሕይወት ምን ትምህርት ይሰጣል?
- ☞ ስይጣን ኢየሱስን የመፈተኑ ዓላማ ከእግዚአብሔር መንግሥት መምጣት ጋር እንዴት ይያያዛል?
- ☞ ማርቆስ ስለ ፈተናው ዝርዝር ሁኔታ (እንደ ማቴዎስና ሉቃስ) አለመጥቀሱ ስለ ወንጌሉ ባህሪ ምን ይነግረናል?

ምድብ 3: የአገልግሎት ጅምርና የደቀመዛሙርት ጥሪ (1:14-20)

ምልክታ እና ትርጓሜ:- የመጥምቁ ዮሐንስ መታሰር ለአንዱ አገልግሎት ማብቂያ ለሌላው ደግሞ መጀመሪያ ምልክት ነበረ። በዚህ ክፍል ውስጥ ኢየሱስ ወደ ገሊላ በመሄድ "ጊዜው ተፈጽሟል የእግዚአብሔርም መንግሥት ቀርባለች ንስሐ ግቡ በወንጌልም እመኑ" በማለት ታላቁን አዋጅ ሲያውጅ እናየዋለን። ይህ አዋጅ ዝም ብሎ ትምህርት ሳይሆን የሰማይ መንግሥት በምድር ላይ ስራ መጀመሩን የሚገልጽ የድል ዜና ነው። በመቀጠልም ጌታ በገሊላ ባሕር አጠገብ ሲያልፍ ስምዖንንና ወንድሙን እንድርያስን ፤ እንዲሁም የዘብዴዎስን ልጆች ያዕቆብንና ዮሐንስን በሥራ ላይ ሳሉ ያገኛቸዋል። እነዚህ ሰዎች ተራ ዓሣ አጥማጆች ነበሩ ፤ ነገር ግን ጌታ "ተከተሉኝ" የሚል ጥሪ ሲያቀርብላቸው ያለምንም ማቅማማት መረባቸውን ፤ ጀልባቸውንና ቤተሰባቸውን ትተው ሲከተሉት እንመለከታለን። የማርቆስ ወንጌል ይህን ኩነት ሲተርክ "ወዲያውም" የሚለውን ቃል በመጠቀም የጥሪውን አጣዳፊነትና የደቀመዛሙርቱን ፈጣን ምላሽ በጉልህ ያሳየናል።

የኢየሱስ የመጀመሪያ ስብከት በሁለት ዋና ዋና ዓምዶች ላይ የቆመ ነው ፤ እነርሱም "ንስሐ መግባት" እና "በወንጌል ማመን" ናቸው። ንስሐ ማለት ከእርጌው መንገድ ዘወር ብሎ ወደ እግዚአብሔር ሐሳብ መመለስ ሲሆን ፤ ማመን ደግሞ በክርስቶስ በኩል የመጣውን የምስራች በሙሉ ልብ መቀበል ነው። የእግዚአብሔር መንግሥት መቅረብ ማለት ንጉሡ ኢየሱስ ክርስቶስ በመካከላችን መገኘቱና የእርሱ አገዛዝ በልባችን ውስጥ መጀመሩን ያመለክታል። የደቀመዛሙርቱ ጥሪ ደግሞ አስገራሚ የሆነ ለውጥን ይዞ መጥቷል። ዓሣ ያጠምዱ የነበሩትን ሰዎች "ሰው አጥማጆች" ሊያደርጋቸው መጥራቱ ፤ ወንጌል የሰውን ሕይወት ከምድራዊ ሙያ ወደ ሰማያዊ ተልእኮ እንዴት እንደሚያሻግር ያሳየናል። እውነተኛ ደቀመዛሙርነት "መተው" እና "መከተልን" ይጠይቃል። ስምዖንና እንድርያስ መረባቸውን (መተዳደሪያቸውን) ፤ ያዕቆብና ዮሐንስ ደግሞ አባታቸውንና ጀልባቸውን (ዝምድናቸውንና ንብረታቸውን) ትተው መሄዳቸው ለክርስቶስ የሚሰጥ ቅድሚያን ያሳያል። ጌታ ዛሬም እኛን የሚጠራን ባለንበት ሁኔታ ውስጥ ሆነን ነው ፤ ጥሪው ግን ካለንበት ሁኔታ አውጥቶ ለታላቅ ሰማያዊ ዓላማ ያዘጋጀናል። ክርስቶስን መከተል ማለት ራስን ለእርሱ ፈቃድ ማስገዛትና ሌሎችንም ወደ እርሱ ብርሃን የማምጣት መንፈሳዊ ጉዞ መጀመር ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ የኢየሱስ አገልግሎት መጀመሪያ ከዮሐንስ መታሰር ጋር መገጣጠሙ ምን ትርጉም አለው?
- ☛ "ጊዜው ተፈጸመ" የሚለው አገላለጽ ስለ እግዚአብሔር ዕቅድ ምን ይነግረናል?
- ☛ በኢየሱስ ስብከት ውስጥ "ንስሐ መግባት" እና "በወንጌል ማመን" ለምን ተያይዘው ቀረቡ?
- ☛ የመጀመሪያዎቹ ደቀመዛሙርት ጥሪ የተከናወነበት ሁኔታ (በሥራ ላይ ሳሉ) ምን ያስተምረናል?
- ☛ "ሰውን አጥማጆች" የሚለው ዘይቤያዊ አገላለጽ የወንጌል አገልግሎትን ተፈጥሮ እንዴት ይገልጻል?
- ☛ ደቀመዛሙርቱ መረባቸውንና አባታቸውን ትተው መከተላቸው ስለ መስጠት (Commitment) ምን ያሳያል?
- ☛ ኢየሱስ ለምን ተራ ዓሣ አጥማጆችን መረጠ?
- ☛ "የእግዚአብሔር መንግሥት" በሚለው ቃል ውስጥ ያለው ዋና መልእክት ምንድን ነው?
- ☛ ደቀመዛሙርቱ አባታቸውን ዙብዴዎስን ትተው መሄዳቸው ለቤተሰብ ያላቸውን ታማኝነት አይቃረንም?
- ☛ የኢየሱስ ጥሪ "ተከተሉኝ" የሚል መሆኑ ስለ ደቀመዛሙርነት ምንነት ምን ይገልጻል?

ምድብ 4፡ በቅፍርናሆም የተደረጉ ተአምራትና ትምህርቶች (1፡21-34)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አገልግሎቱን በጀመረበት ወቅት ወደ ቅፍርናሆም በመግባት በሰንበት ቀን በምኩራብ ያስተምር ነበር። በዚያ የነበሩት ሰዎች ሁሉ በትምህርቱ እጅግ ተደነቁ ፤ ምክንያቱም እንደ ጻፎቻቸው ሳይሆን እንደ ባለሥልጣን ያስተምራቸው ነበርና። በዚሁ ምኩራብ ውስጥ ርኩስ መንፈስ የያዘው ሰው "የናዝሬቱ ኢየሱስ ሆይ! ከአንተ ጋር ምን አለን? ልታጠፋን መጣህን? ማን እንደሆነህ አውቄሃለሁ ቅዱሱ የእግዚአብሔር ነህ" በማለት ጮኹ። ኢየሱስም መንፈሱን ገስጾ አስወጣው ፤ ይህም ድርጊት በሰዎች ዘንድ ትልቅ መገረምን ፈጥሮ ዝናው በገሊላ ሁሉ ተሰማ። ከምኩራብ ወጥቶም ወደ ስምዖንና ወደ እንድርያስ ቤት ሄደ ፤ በዚያም የስምዖን አማት በንዳድ ታማ ተኝታ ስለነበር እጅን ይዞ አስነሳት ፤ ንዳዱም ወዲያው ለቀቃትና ማገልገል ጀመረች። በመጨረሻም ፀሐይ በጠለቀች ጊዜ የከተማው ሰው ሁሉ ሕመምተኞችንና አጋንንት ያደሩባቸውን ወደ ደጃፉ አመጡ ፤ እርሱም ብዙዎችን ፈወሰ ፤ አጋንንትም ማንነቱን ስላወቁ እንዳይናገሩ ከለከላቸው።

በዚህ ክፍል ውስጥ የምናየው የኢየሱስ ስልጣን በሁለት መልኩ የተገለጠ ነው ፤ በመጀመሪያ በቃሉ (በትምህርቱ) ሲሆን ፤ ሁለተኛው ደግሞ በተግባሩ (በተአምራቱ) ነው። የጻፎች ትምህርት በሰው ወግና በሕግ ትርጓሜ ላይ የተመሠረተ በመሆኑ ሕይወትን የመለወጥ ኃይል አልነበረውም ፤ የኢየሱስ ቃል ግን በቀጥታ የሰውን ልብ የሚነካና መንፈሳዊውን ዓለም የሚያዝ ነበር። ርኩሳን መናፍስት መለኮታዊ ማንነቱን ሊያውቁ ቢችሉም ፤ ጌታ ግን ምስክርነታቸውን አልተቀበለም። ይህም የሚያሳየን ክርስቶስ ማንነቱ እንዲታወቅ የሚፈልገው በጨለማው ዓለም ሳይሆን እርሱን በሚከተሉና በሚያምኑት ቅዱሳን ምስክርነት መሆኑን ነው።

የስምዖን አማት ተፈውሳ ወዲያውኑ ማገልገሏ ደግሞ እጅግ ጥልቅ ትርጉም አለው። ከጌታ ዘንድ የሚገኝ ማንኛውም ፈውስና በረከት ዓላማው እኛን ለማገልገል እንዲያበቃን ነው። ጌታ በምኩራብ ብቻ ሳይሆን በጌታችን ውስጥ ባለው ችግርም ጣልቃ እንደሚገባ እናያለን። በምሽት ወደ ደጃፉ የመጡት ብዙኃን ሕዝቦች ደግሞ የሰው ልጅ ያለበትን ጥልቅ የሆነ የመፈወስ ጥም ያሳያሉ። ኢየሱስ ክርስቶስ ለሥጋዊ ሕመም ብቻ ሳይሆን ለነፍስ እስራትም እውነተኛው መፍትሔ እርሱ መሆኑን በቅፍርናሆም በሠራው ሥራ አረጋግጧል። ዛሬም ቢሆን ጌታ በእኛ ሕይወት ውስጥ ያለውን ማንኛውንም "ርኩስ መንፈስ" ወይም "የንዳድ ሕመም" በቃሉ ስልጣን የመፈወስ ኃይል አለው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ የኢየሱስ ትምህርት ከጻፎች ትምህርት በምን ተለየ?

☞ ርኩስ መንፈስ ኢየሱስን "የእግዚአብሔር ቅዱስ" ብሎ መጥራቱ ምን ያሳያል?

☞ ኢየሱስ ርኩሳን መናፍስት ምስክርነት እንዲሰጡ ያልፈለገው ለምንድን ነው?

☞ የጴጥሮስ አማት ከተፈወሰች በኋላ ወዲያውኑ ማገልገሏ ስለ ተአምራቱ ውጤት ምን ይነግረናል?

☞ ከተማው ሁሉ በደጅ መሰብሰባቸው የኢየሱስን ተወዳጅነትና የሰዎችን ፍላጎት እንዴት ያሳያል?

☞ ኢየሱስ አጋንንት እንዳይናገሩ መከልከሉ ከሥነ-መለኮታዊ ዓላማው ጋር እንዴት ይያያዛል?

☞ እነዚህ ተአምራት የኢየሱስን መለኮታዊ ማንነት እንዴት ያረጋግጣሉ?

☞ በምኩራብ ውስጥ ርኩስ መንፈስ ያለበት ሰው መገኘቱ ስለ ሃይማኖታዊ ተቋማት ምን ያስጠነቅቃል?

☞ ኢየሱስ በምሽት ሁሉንም ድውያን መፈወሱ ስለ መለኮታዊ ርኅራኄው ምን ይናገራል?

☞ ሕዝቡ "ይህ ትምህርት ምንድን ነው? አጋንንትንም በሥልጣን ያዝዛቸዋል" ማለታቸው ስለ ኢየሱስ ሥልጣን ምን ዓይነት ግንዛቤ እንደነበራቸው ያሳያል?

ምድብ 5: የጸሎት ሕይወትና አገልግሎትን ማስፋፋት (1:35-45)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ ክፍል ውስጥ ወንጌላዊው ማርቆስ የጌታችንን የኢየሱስን የዕለት ተዕለት የአገልግሎት ምስጢር ቁልጭ አድርጎ ያሳየናል። ጌታ በቅፍርናሆም ካከናወነው እጅግ አስደናቂና አድካሚ አገልግሎት በኋላ ፤ ገና በማለዳ ሳይነጋ ተነሥቶ ወደ ምድረ በዳ በመሄድ ሲጸልይ እንመለከተዋለን። ስምዖንና ጓደኞቹ በፈለጉት ጊዜ "ሁሉ ይፈልጉሃል" በማለት ሕዝቡ እርሱን ለመስማትና ለመፈወስ እንደሚጠባበቁ ቢነግሩትም ፤ እርሱ ግን "በዚያ ደግሞ ልሰብክ ወደ ሌላ አቅራቢያ መንደሮች እንሂድ ፤ ስለዚህ መጥቻለሁና" በማለት የአገልግሎቱን አድማስ አስፋፋ። በዚሁ ጉዞው ላይ ሳለ አንድ ለምጻም ወደ እርሱ መጥቶ በፊቱ ተንበረከከ ፤ "በትወድስ ልታነጻኝ ትችላለህ" በማለት በትሕትና ተማጸነው። ጌታም እጅግ አዘነለትና እጁን ዘርግቶ ዳሰሰው ፤ "እወዳለሁ ንጻ" አለው። በዚያው ቅጽበት ለምጹ ለቀቀውና ሰውየው ነጻ። ጌታም ለካህን ራሱን እንዲያሳይና ለምስክርነት የሚገባውን እንዲያቀርብ አዝዘት ለማንም እንዳይናገር ቢያስጠነቅቀውም ፤ ሰውየው ግን ደስታው ስላልቻለና ዝም ማለት ስላልቻለ ነገሩን በየቦታው አወራው። ይህም የኢየሱስ ዝና በገሃድ እንዳይወጣና በምድረ በዳ እንዲቆይ አደረገው ፤ ሆኖም ሕዝቡ ከየአቅጣጫው ወደ እርሱ መምጣታቸውን አላቋረጡም።

የኢየሱስ የጸሎት ሕይወት ለአገልጋዮችና ለምእመናን ሁሉ ትልቅ መመሪያ ነው። ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ሳለ ፤ ከአብ ጋር ያለውን ግንኙነት ለማደስና ኃይልን ለመቀበል ገና ሳይነጋ ወደ ብቸኝነት ስፍራ መሄዱ ጸሎት ለአገልግሎት ምን ያህል ወሳኝ እንደሆነ ያስገነዝባናል። ጸሎት የአገልግሎቱ ሞተር ነበር ፤ ያለ ጸሎት የሚደረግ አገልግሎት ደግሞ ፍሬ ቢስ መሆኑን በተዘዋዋሪ ያስተምረናል። እንዲሁም ጌታ በአንድ ስኬታማ ቦታ ላይ ብቻ ተወስኖ አለመቅረቱ ፤ ወንጌል ለሁሉም መንደርና ለሁሉም ሰው መድረስ ያለበት ሰማያዊ አደራ መሆኑን ያሳየናል።

የለምጻሙ ታሪክ ደግሞ የኢየሱስን ድንቅ ርኅራኄና መለኮታዊ ኃይል በግልጽ ያሳያል። በወቅቱ በነበረው የሕግ ሥርዓት ለምጻም "ርኩስ" ተብሎ ስለሚታሰብ ማንም አይነካውም ነበር ፤ የነካውም ሰው ሁሉ ርኩስ ይሆናል። ኢየሱስ ግን ያንን የሕግና የማኅበራዊ ርቀትን ጥሶ ለምጻሙን ዳሰሰው። ይህ "መዳሰስ" ጌታ በኃጢአትና በበሽታ የረከሰነውን እኛን ለመንካት ዝቅ ማለቱን ያሳያል። ጌታ ለምጻሙን ሲነካው እርሱ አልረከሰም ፤ ይልቁንም የእርሱ ቅድስናና ንጽሕና ወደ ለምጻሙ ተላልፎ ሰውየውን ቀደሰው። ጌታ ዛሬም እኛን የሚጠይቀን "ብትወድስ" የሚል የእምነት ልብ ብቻ ነው ፤ የእርሱ ፈቃድ ደግሞ ሁልጊዜም እኛን ማዳንና መፈወስ ነው። ለምጻሙ ሰው ትእዛዙን ጥሶ ማውራቱ ከፍ ያለ የምስጋና ስሜት ቢሆንም ፤ እውነተኛ ደቀመዝሙርነት ግን ከስሜታዊ ምስክርነት ይልቅ ለጌታ ቃል ፍጹም ታዛዥ መሆን መሆኑን ከዚህ ታሪክ እንማራለን።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ ኢየሱስ በጣም ሥራ በበዛበት ወቅት ማለዳ ተነሥቶ መጸለዩ ለእኛ ምን ትምህርት ይሰጣል?

☞ ደቀመዛሙርቱ "ሁሉ ይፈልጉሃል" ሲሉት ኢየሱስ ግን "ወደ ሌላ ስፍራ እንሂድ" ማለቱ የትኩረት አቅጣጫውን እንዴት ያሳያል?

☞ ለምጻሙ ሰው "በትወድስ ልታነጻኝ ትችላለህ" ማለቱ ስለ እምነቱ ምን ይናገራል?

☞ ኢየሱስ ለምጻሙን መዳሰሱ (መንካቱ) በወቅቱ ከነበረው ሃይማኖታዊና ማኅበራዊ ደንብ አንጻር ምን አንድምታ አለው?

☞ የተፈወሰው ሰው ለካህን ራሱን እንዲያሳይ የታዘዘው ለምንድን ነው?

☞ ሰውየው ትእዛዙን ጥሶ ምስጢርን ማውራቱ በኢየሱስ አገልግሎት ላይ ምን ዓይነት እንቅፋት ፈጠረ?

☞ "በምድረ በዳ ስፍራ ይኖር ነበር" የሚለው አገላለጽ ከኢየሱስ መገለልና ተወዳጅነት ጋር እንዴት ይጣጣማል?

☞ ኢየሱስ ለምጻሙን በፈወሰ ጊዜ "እወዳለሁ ንጻ" ማለቱ ስለ አምላክ ፈቃደኝነት ምን ያስተምራል?

☞ በብሉይ ኪዳን ሕግ (ሌዋውያን 14) መሠረት ለምጻሙ ማቅረብ ያለበት መስዋዕት ዓላማው ምንድን ነው?

☞ የአገልግሎት ስኬት (Poplarity) ከወንጌል ዓላማ ጋር እንዴት ሊጋጭ እንደሚችል ከዚህ ክፍል ምን እንረዳለን?

ምዕራፍ 2: ተቃውሞዎችና የሥልጣን ክርክሮች

ይህ ምዕራፍ ኢየሱስ ከሃይማኖት መሪዎች ጋር ያደረጋቸውን አምስት ዋና ዋና ግጭቶች ማቅረብ ይጀምራል።

ምድብ 1: ሽባውን መፈወስና የኃጢአት ይቅርታ (2:1-12)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ቅፍርናሆም በተመለሰ ጊዜ ቃሉን ለመስማት የመጣው ሕዝብ ብዛት እስከ ደጃፍ ድረስ ቦታ እስኪታጣ ድረስ ነበር። በዚህ መሃል አራት ሰዎች አንድ ሽባ የሆነ ሰው ተሸክመው መጡ ፤ ነገር ግን ከሰዎች ብዛት የተነሳ ወደ ጌታ መቅረብ አልቻሉም። እነዚህ ሰዎች ግን ተስፋ አልቆረጡም ፤ ይልቁንም ወደ ቤቱ ጣሪያ ወጥተው ጣሪያውን በመንደል ሽባውን ሰው ከነአልጋው በኢየሱስ ፊት አወረዱት። ጌታም የእነርሱን እምነት አይቶ ለሽባው ሰው "ልጄ ሆይ ኃጢአትህ ተሰረየችልህ" አለው። በዚያ የነበሩ ጻፎች ግን በልባቸው "እግዚአብሔር ብቻ ካልሆነ በቀር ኃጢአት ሊያስተሰርይ ማን ይችላል?" በማለት ይከራከሩ ነበር። ኢየሱስም የልባቸውን አውቆ ኃጢአትን ይቅር የማለት ሥልጣን እንዳለው እንዲያውቁ ሽባውን "ተነሣና አልጋህን ተሸክመህ ወደ ቤትህ ሂድ" አለው። ሰውየውም ወዲያው ተነስቶ አልጋውን ተሸክሞ በሁሉ ፊት ወጣ።

ይህ ታሪክ እጅግ ጥልቅ የሆኑ መንፈሳዊ እውነቶችን ይዘልናል። በመጀመሪያ የአራቱ ጓደኛዎች ተግባር "ማህበራዊ እምነት" ወይም ለሌሎች መዳን የምናደርገውን ጥረት ያሳያል። ጌታ ተአምራቱን ያደረገው ሽባው በራሱ ባሳየው እንቅስቃሴ ሳይሆን በጓደኞቹ ጽኑ እምነት ምክንያት መሆኑን ማርቆስ ይነግረናል ፤ ይህም እኛ ለሌሎች በጸሎትና በድካም የምናደርገው ተፅዕኖ ውጤት እንዳለው ያስገነዝባናል።

በሁለተኛ ደረጃ ጌታ ለሽባው ሰው ከሥጋዊ ፈውስ ይልቅ የኃጢአት ይቅርታን ማስቀደሙ የሰው ልጅ ትልቁና ዋነኛው ችግር የነፍስ በሽታ መሆኑን ለማሳየት ነው። ኃጢአት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለውን ግንኙነት ያበላሸ ዋነኛ ጠላት በመሆኑ ፤ ጌታ መጀመሪያ የውስጥ ሰላሙን መለሰለት። ጻፎቹ "እግዚአብሔር ብቻ ካልሆነ በቀር ኃጢአት ሊያስተሰርይ ማን ይችላል?" ማለታቸው እውነት ቢሆንም ፤ ስህተታቸው ግን በፊታቸው የቆመው ኢየሱስ እግዚአብሔር መሆኑን አለማወቃቸው ነው።

በመጨረሻም ጌታ "ኃጢአትህ ተሰረዮቸልህ" ከሚለው የማይታይ መንፈሳዊ ቃል ይልቅ "ተነሣና ሂድ" የሚለው የሚታይ ተአምር ቀላል እንደሆነ አስረድቷል። ነገር ግን የሚታየውን ተአምር በማድረግ የማይታየውን የኃጢአት ይቅርታ የማድረግ ሥልጣን እንዳለው አረጋገጠ። ይህ ድርጊት ኢየሱስ ክርስቶስ የሰው ልጅን ከሥጋ ደዌ ብቻ ሳይሆን ከዘላለም የኃጢአት እስራት ነጻ የሚያወጣ አምላክ መሆኑን በግልጽ ያሳያል። እውነተኛ ፈውስ የሚጀምረው ከልብ ውስጥ መሆኑንና ጌታችን ደግሞ ለሁለቱም ፍጹም ባለቤት መሆኑን እንረዳለን።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ሽባውን የተሸከሙት አራት ሰዎች ያሳዩት እምነትና ጥረት ምን ያስተምረናል?
- 👉 ኢየሱስ ከፈውሱ ቀድሞ ለምን የኃጢአት ይቅርታን አወጀ?
- 👉 ጻፎቹ በልባቸው "ይህ ሰው ለምን እንዲህ ይናገራል?" ማለታቸው የእነርሱን ሃይማኖታዊ አቋም እንዴት ይገልጻል?
- 👉 "ኃጢአትህ ተሰረዮቸልህ" ከማለትና "ተነሥተህ ሂድ" ከማለት የትኛው ይከብዳል? ለምን?
- 👉 "የሰው ልጅ" የሚለው ርዕስ በዚህ ክፍል ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ መጠቀሱ ምን ዓይነት ሥነ-መለኮታዊ ትርጉም አለው?
- 👉 ሽባው ሰው ተነሥቶ በአልጋው መሄዱ በታዛቢዎች ላይ ምን ዓይነት ስሜት ፈጠረ?
- 👉 ይህ ተአምር የኢየሱስን መለኮታዊ ሥልጣን እንዴት ያረጋግጣል?
- 👉 በጣራው ላይ ቀዳዳ መሥራታቸው ስለ ጽናትና ስለ ፍላጎት ጥልቀት ምን ያስተምራል?
- 👉 ኢየሱስ የሰዎችን ልብ ማወቁና ሃሳባቸውን መረዳቱ ስለ መለኮታዊነቱ ምን ይናገራል?
- 👉 ኃጢአት ከሥጋዊ ደዌ ጋር ስላለው ተያያዥነት በዚህ ክፍል ምን ፍንጭ እናገኛለን?

ምድብ 2፡ የሌዊ ጥሪና ከኃጢአተኞች ጋር መብላት (2፡13-17)

ምልከታ እና ትርጓሜ፦ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግመኛ በባሕር አጠገብ እያስተማረ ሳለ በመንገዱ ላይ ሌዊ የተባለውን የዙብዴዎስን ልጅ በቀረጥ መቀበያ ቦታ ተቀምጦ ተመለከተው። በዚያ ዘመን ቀራጮች በሕዝቡ ዘንድ እጅግ የተጠሉና እንደ ከዳተኛ የሚቆጠሩ ሰዎች ነበሩ ፤ ምክንያቱም ለሮም መንግሥት ግብር በመስብሰብ ወገኖቻቸውን ያስጨንቁ ነበርና። ጌታ ግን ወደዚህ ሰው ተመልክቶ "ተከተለኝ" አለው ፤ ሌዊም ያንኑ ቅጽበት ተነሥቶ ተከተለው። ከዚህም በኋላ በሌዊ ቤት ታላቅ ግብዣ ተደረገ ፤ በዚያም ብዙ ቀራጮችና ኃጢአተኞች ከኢየሱስና ከደቀመዛሙርቱ ጋር በማዕድ ተቀመጡ። ይህንን ያዩ የሕግ መምህራንና ፈሪሳውያን ግን "ከቀራጮችና ከኃጢአተኞች ጋር ለምን ይበላል?" በማለት ደቀመዛሙርቱን መጠየቅ ጀመሩ። ኢየሱስም ጥያቄያቸውን ሰምቶ "ሕመምተኞች እንጂ ጤነኞች ሐኪም አያስፈልጋቸውም ፤ እኔም ኃጢአተኞችን እንጂ ጻድቃንን ልጠራ አልመጣሁም" የሚል የማይረሳ ምላሽ ሰጣቸው።

የሌዊ ጥሪ የእግዚአብሔር ጸጋ ለማንም ሰው ክፍት መሆኑን የሚያሳይ ትልቅ ማሳያ ነው። ጌታ ኢየሱስ ሌዊን የጠራው ከቅድስናው የተነሳ ሳይሆን ሊቀድሰው ስለወደደ ነው። ዓለም "ኃጢአተኛ" ብሎ ያገለለውን ሰው ጌታ "ደቀመዛሙራ" ብሎ ጠራው። ሌዊም ጥሪውን ሲቀበል የነበረውን ትርፋማ የገቢ ምንጭና የሥልጣን ቦታ ትቶ መከተሉ ፤ የክርስቶስ ጥሪ ከማንኛውም ምድራዊ ጥቅም እንደሚበልጥ ያስረዳል።

ከኃጢአተኞች ጋር በማዕድ መቀመጡ ደግሞ ጌታ ሰዎችን ለማዳን ምን ያህል ዝቅ እንደሚል ያሳየናል። በጥንቱ ባሕል አብሮ መብላት ማለት ጥልቅ የሆነ መቀባበልንና ወዳጅነትን መግለጫ ነው። ኢየሱስ ከእነርሱ ጋር መብላቱ ኃጢአታቸውን ደግሮ ሳይሆን ፤ በቅርበት ፈልጓቸውና አግኝቷቸው ሊለውጣቸው ስለፈለገ ነው። ጌታ ራሱን እንደ "ሐኪም" መመሰሉ እጅግ የሚገርም ምሳሌ ነው። አንድ ሐኪም ወደ ሆስፒታል የሚሄደው በሽተኞችን ለመርዳት እንጂ በበሽታው ለመያዝ አይደለም ፤ ክርስቶስም ወደ ኃጢአተኞች የመጣው የኃጢአትን በሽታ ሊፈውስ እንጂ በኃጢአት ሊረከስ አይደለም።

ፈሪሳውያን ራሳቸውን "ጤነኛና ጻድቅ" አድርገው ስለቆጠሩ ሐኪሙን ሊቀበሉት አልቻሉም። ዛሬም ቢሆን የጌታን ምሕረት ለማግኘት መጀመሪያ የራሳችንን መንፈሳዊ ድህነትና ሕመም ማመን ይኖርብናል። ይህ ክፍል የሚያስተምረን ቤተክርስቲያን የጻድቃን ሙዚየም ሳይሆን የኃጢአተኞች ሆስፒታል መሆን እንዳለባት ነው። ጌታ ዛሬም ለእኛ "ተከተለኝ" ይለናል ፤ የእኛም ምላሽ እንደ ሌዊ ያለፈውን ማንነታችንን ትተን ወደ አዲሱ የጸጋ ሕይወት መግባት መሆን አለበት።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ ኢየሱስ ቀራጭን ለደቀመዝሙርነት መምረጡ በወቅቱ ማኅበረሰብ ዘንድ ምን ዓይነት ድንጋጤ ሊፈጥር ይችላል?

☞ ሌዊ ጥሪውን ተቀብሎ ወዲያውኑ መነሣቱ ስለ ወንጌል ኃይል ምን ይናገራል?

☞ ከኃጢአተኞች ጋር አብሮ መብላት በመጽሐፍ ቅዱሳዊ ባሕል ውስጥ ያለውን ትርጉም አብራሩ።

☞ ፈሪሳውያን ኢየሱስን በቀጥታ ከመጠየቅ ይልቅ ደቀመዛሙርቱን የጠየቁት ለምንድን ነው?

☞ "ባለ መድኃኒት" የሚለው ምሳሌ የኢየሱስን አገልግሎት ተፈጥሮ እንዴት ይገልጻል?

☞ "ጻድቃንን ልጠራ አልመጣሁም" ማለቱ እውነተኛውን የጻድቅ ትርጉም እንዴት ያሳያል?

☞ ቤተክርስቲያን ኃጢአተኞችን በመቀበል ረገድ ከዚህ ክፍል ምን ትማራለች?

☞ ኢየሱስ በባሕር ዳር ማስተማሩና ሕዝቡ መከተላቸው ስለ አገልግሎቱ ስፋት ምን ይናገራል?

☞ የቀራጮችና የኃጢአተኞች ማኅበራዊ ደረጃ በወቅቱ ምን ይመስል ነበር?

☞ "ጤነኞች" የሚለው አገላለጽ ፈሪሳውያን ስላላቸው መንፈሳዊ ኩራት ምን ይገልጻል?

ምድብ 3፡ ስለ ጾምና ስለ ሰንበት የተነሱ ጥያቄዎች (2፡18-28)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ውስጥ የሃይማኖት መሪዎችና ሕዝቡ በሁለት ዋና ዋና ጉዳዮች ላይ ጌታን ሲጠይቁትና ሲተቹት እንመለከታለን። በመጀመሪያ የመጥምቁ የሕንስ ደቀመዛሙርትና ፈሪሳውያን ይጸሙ ሳለ ፤ የኢየሱስ ደቀመዛሙርት ግን ለምን እንደማይጸሙ ጥያቄ ቀረበ። ጌታም በምላሹ ስለ ሙሽራውና ስለ ሚዜዎቹ የሚናገር አስገራሚ ምሳሌ ሰጣቸው። ሙሽራው ከእነርሱ ጋር እያለ ሚዜዎቹ ሊያዝኑና ሊጸሙ እንደማይገባቸው ፤ ነገር ግን ሙሽራው ከእነርሱ የሚወሰድበት ጊዜ እንደሚመጣ ተናገረ። በመቀጠልም በአሮጌ ልብስ ላይ አዲስ ጨርቅ ስለመጣፍና አዲስ የወይን ጠጅ በአሮጌ አቁማዳ ስለማስቀመጥ ምሳሌዎችን በመጥቀስ አዲሱ መንፈሳዊ ሥርዓት ከድሮው ሥርዓት ጋር ሊቀላቀል እንደማይችል አስረዳ። በሁለተኛው ትዕይንት ደግሞ ደቀመዛሙርቱ በሰንበት ቀን በእርሻ መካከል ሲያልፉ እሾት ቀጥፈው በሙብላታቸው ፈሪሳውያን "በሰንበት ያልተፈቀደውን ለምን ያደርጋሉ?" በማለት ከሰጧቸው። ኢየሱስም ዳዊት በራብው ጊዜ ያደረገውን በማስታወስና ሰንበት ለሰው እንደተፈጠረ እንጂ ሰው ለሰንበት እንዳልተፈጠረ በመግለጽ የመለኮታዊ ባለሥልጣንነቱን ማኅተም አሳረፈ።

ይህ ትምህርት በሃይማኖታዊ ሥርዓትና በእውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወት መካከል ያለውን ልዩነት በግልጽ ያሳየናል። ጌታ ራሱን እንደ "ሙሽራ" መግለጹ ፤ እርሱ በመካከላችን መገኘቱ የደስታና የሠርግ ድግስ ያህል ታላቅ መሆኑን ያበስራል። ጾም ወደ እግዚአብሔር ለመቅረብ የምናደርገው ጉዞ ሲሆን ፤ ጌታ ራሱ በመካከላችን ካለ ግን ጾሙ ወደ ደስታ ይቀየራል። አዲሱ የወይን ጠጅ የተባለው የክርስቶስ ወንጌልና ጸጋ ነው። ይህ ጸጋ በአሮጌውና በደረቀው የሕግ አቁማዳ (ሥርዓት) ውስጥ ሊቀመጥ አይችልም። ጸጋው እንዲገለጥ አዲስና ለስላሳ የሆነ የልብ አቁማዳ ያስፈልጋል።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው የቆየና የዛገ መኪና ውስጥ እጅግ ዘመናዊና ኃይለኛ ሞተር ቢገጥም ፤ መኪናው የሞተሩን ኃይል መሸከም ስለማይችል ይበጣጠሳል። የክርስቶስም ወንጌል ልክ እንደዚሁ ነው ፤ የሰውን ውስጣዊ ማንነት ሳይቀይሩ በላዩ ላይ ሃይማኖታዊ ሥርዓቶችን መደረብ ምንም ፋይዳ የለውም።

ስለ ሰንበት የሰጠው ትርጓሜ ደግሞ እጅግ መሠረታዊ ነው። ሃይማኖታዊ ሕጎች የተሰጡት ሰውን ለመርዳትና ዕረፍት ለመስጠት እንጂ ሰውን ለማሰርና ለመጨቆን አይደለም። ፈሪሳውያን ሕጉን ከሰው ልጅ ሕይወት በላይ አድርገውት ነበር ፤ ጌታ ግን ሰንበትን የፈጠረው አምላክ በመሆኑ "የሰንበት ጌታ" መሆኑን አወጀ። ይህ ማለት ደግሞ እውነተኛው ዕረፍት የሚገኘው በዕለቱ ሳይሆን በዕለቱ ጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ውስጥ መሆኑን ያስተምረናል። ክርስቶስን ስናገኝ ከሃይማኖታዊ ሽክም ወጥተን ወደ ልጁ ነጻነትና ዕረፍት እንገባለን።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ የዮሐንስ ደቀመዛሙርትና ፈሪሳውያን ሲጸሙ የኢየሱስ ደቀመዛሙርት ያልጸሙት ለምንድን ነው?

☞ "ሙሽራው ከእነርሱ ጋር ሳለ" የሚለው አገላለጽ የኢየሱስን ማንነት እንዴት ይገልጻል?

☞ የአዲስ ጨርቅና የአዲስ ወይን ምሳሌዎች የሕግና የወንጌልን ግንኙነት እንዴት ያሳያሉ?

☞ ደቀመዛሙርቱ እሸት መቅጠፋቸው እንደ ስርቆት ሳይሆን እንደ ሰንበት መሻር የታየው ለምንድን ነው?

☞ ኢየሱስ የዳዊትን ታሪክ (የገጽታውን ኅብስት መብላት) እንደ መከራከሪያ ያቀረበው ለምንድን ነው?

☞ "ሰንበት ስለ ሰው ተፈጥሯል" የሚለው መርሕ የሃይማኖታዊ ሕግጋትን ዓላማ እንዴት ያብራራል?

☞ ኢየሱስ "የሰንበት ጌታ" መሆኑን መግለጹ ከመለኮታዊ ሥልጣኑ ጋር እንዴት ይያያዛል?

☞ በቁጥር 26 ላይ "አብያተር" ተብሎ መጠቀሱ ስለሚፈጥረው የታሪክ ክርክር ምን ምላሾች አሉ?

☞ ሰንበትን ማክበርና ለሰው ፍላጎት ቅድሚያ መስጠት እንዴት ይጣጣማሉ?

☞ አሮጌ አቁማዳ ለምን አዲሱን ወይን መሸከም አይችልም? ይህስ ለሃይማኖታዊ ሥርዓቶች ምን ትምህርት ይሰጣል?

ምዕራፍ 3: አገልግሎትና ቤተሰባዊ ትስስር

በዚህ ምዕራፍ ኢየሱስ ተቃውሞዎች እየበረቱ ሲሄዱ አሥራ ሁለቱን ሐዋርያት መምረጡንና እውነተኛ ቤተሰቡ ማን እንደሆነ መግለጹን እናያለን።

ምድብ 1: እጁ የሰለለችውን ሰው መፈወስ (3:1-6)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በድጋሚ በሰንበት ቀን ወደ ምኩራብ ገባ ፤ በዚያም እጁ የሰለለች (የደረቀች) አንድ ሰው ነበረ። በዚያ የነበሩት ፈሪሳውያን ግን የሰውየው መፈወስ አልናፈቃቸውም ፤ ይልቁንም ኢየሱስን የሚከሰቡት ምክንያት እንዲያገኙ እርሱ በሰንበት ይፈውሰው እንደሆነ በትኩረት ይጠባበቁት ነበር። ጌታም የልባቸውን ክፋት ስላወቀ ሽባውን ሰው በመካከላቸው እንዲቆም አደረገው። ከዚያም ለተሰበሰቡት ሰዎች "በሰንበት በጎ ማድረግ ተፈቅዶአልን? ወይስ ክፉ ማድረግ? ነፍስ ማዳን ወይስ መግደል?" የሚል እጅግ ጥልቅና ሞገስ ያለው ጥያቄ አቀረበላቸው። እነርሱ ግን መልስ አጡና ዝም አሉ። ጌታም በልባቸው ድርቀት እጅግ አዝኖና በቁጣ ዙሪያውን ተመልክቶ ሰውየውን "እጅህን ዘርጋ" አለው ፤ ሰውየውም በዘረጋ ጊዜ እጁ ወዲያውኑ ድና እንደ ሁለተኛዋ ሆነች። የሚገርመው ግን ይህን ድንቅ ተአምር ያዩት ፈሪሳውያን ተጸጽተው ጌታን ከማመስገን ይልቅ ወዲያውኑ ወጥተው ሄሮድሳውያን ከተባሉ የፖለቲካ ሰዎች ጋር በመሆን ኢየሱስን እንዴት እንደሚገድሉት መመካከር ጀመሩ።

ይህ ታሪክ በሃይማኖታዊ ግዴታና በመለኮታዊ ርኅራኄ መካከል ያለውን ሰፊ ልዩነት ያሳያል። ጌታችን ኢየሱስ በምኩራብ መሃል ሰውየውን ማስቆሙ ተአምሩን በድብቅ ሳይሆን በገሃድ በማድረግ ፤ እውነት በጨለማ እንደማትደበቅ ለማሳየት ነው። ጌታ ያቀረበው ጥያቄ የፈሪሳውያንን ግብዝነት እርቃኑን ያስቀረ ነበር። እነርሱ በሰንበት ቀን ሰው እንዳይፈወስ "ሕግ" ሲጠብቁ ፤ በልባቸው ግን በዚያው በሰንበት ቀን ንጹሕ የሆነውን ጌታ ለመግደል "ክፉ" ያስቡ ነበር። ጌታ ግን በጎ ማድረግና ነፍስ ማዳን ጊዜ እንደማይወሰንለት በተግባር አሳየን።

ለምሳሌ፡- አንድ ሐኪም በመንገድ ላይ አደጋ ደርሶ ደሙ እየፈሰሰ ያለን ሰው ቢያገኝና "ዛሬ የአረፍት ቀኔ ስለሆነ አልረዳህም" ቢል ፤ ያ ሐኪም ሕጉን አከበረ ሊባል ይችላል? በፍጹም! ይልቁንም የሕጉን ዋና ዓላማ (ሕይወት ማዳንን) ጥሷል ማለት ነው። ፈሪሳውያንም ልክ እንደዚህ ነበሩ ፤ የሰንበትን ጌታ ይዘው በሰንበት ሕግ ሰውን ለማሰር ይሞክሩ ነበር።

ጌታ "እጅህን ዘርጋ" ሲለው ሰውየው የታዘዘው የማይችለውን ነገር ነበር ፤ ምክንያቱም እጁ የሰለለች ናት። ነገር ግን ለጌታ ቃል ታዝዞ ለመዘርጋት ሲሞክር ኃይልና ፈውስ አብሮት መጣ። ይህ የሚያስተምረን ጌታ የሚያዘንን ነገር ለማድረግ ስንነሳ ፤ እርሱ ደግሞ የሚያስፈልገውን ኃይልና ፈውስ እንደሚሰጠን ነው። ከሁሉም በላይ ግን እዚህ ጋር የሚታየው ትልቁ በሽታ የሰውየው እጅ መድረቅ ሳይሆን የፈሪሳውያኑ "ልብ መድረቅ" ወይም መጠንከር ነው። የሥጋ ሕመም በጌታ ቃል ይፈወሳል ፤ የልብ ድርቀት ግን ሰውን ከእግዚአብሔር ጸጋ ይለያል። ጌታ ዛሬም የደረቀውን ሕይወታችንን ሊያለምልም ይፈልጋል ፤ እኛም እንደ ሽባው ሰው እጃችንን (እምነታችንን) ወደ እርሱ መዘርጋት ብቻ ነው የሚጠበቅብን።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ፈሪሳውያን ሰውን ከመፈወስ ይልቅ ሕግን መጠበቅ ላይ ያተኮሩት ለምንድን ነው?
- 👉 ኢየሱስ "በሰንበት በጎ ማድረግ ተፈቅዷል ወይስ ክፉ?" ብሎ የጠየቃቸው ጥያቄ ምን ዓይነት ወጥመድ ነበረው?
- 👉 ኢየሱስ "በቁጣ ወደ እነርሱ እየተመለከተ" ማለቱ ስለ ኃጢአት ያለውን አቋም እንዴት ያሳያል?
- 👉 "ልባቸው ስለ ደነደነ አዘነ" የሚለው አገላለጽ ስለ ኢየሱስ ስሜት ምን ይነግረናል?
- 👉 ፈሪሳውያንና የሄሮድስ ወገኖች (ጠላቶች የነበሩ) በኢየሱስ ላይ ለመተባበር ምን አነሳሳቸው?
- 👉 ይህ ክስተት የኢየሱስን ሞት አስቀድሞ እንዴት ያሳያል?
- 👉 በሰንበት ቀን መፈወስ ለምን እንዲህ ያለ ትልቅ ተቃውሞ አስነሳ?
- 👉 ኢየሱስ ሰውየውን "ወደ መካከለኛ ና" ማለቱ ተአምራቱን ይፋዊ ለማድረግ ለምን ፈለገ?
- 👉 የእጅ መሠለል በወቅቱ ለነበረው ሰው የኑሮ ዋስትና ምን ማለት ነበር?
- 👉 ሕጋዊነት (Legalism) ሰብአዊ ርኅራኄን እንዴት እንደሚገድል ከዚህ ክፍል አብራሩ።

ምድብ 2፡ አሥራ ሁለቱን መምረጥና ሕዝቡን ማስተማር (3፡7-19)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ውስጥ የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስ ዝና በየቦታው ተሰራጭቶ ሕዝቡ ከያቅጣጫው ወደ እርሱ ሲጎርፉ እንመለከታለን። ከገሊላ ብቻ ሳይሆን ከይሁዳ ፣ ከኢየሩሳሌም ፣ ከኤዶምያስ ፣ ከዮርዳኖስ ማዶ አልፎም ተርፎ እስከ ጢሮስና ሲዶና ያሉ ሰዎች እርሱ የሚያደርገውን ድንቅ ነገር ሰምተው መጡ። ሕዝቡ እጅግ ከሙብዛቱ የተነሳ ጌታ እንዳይጨናነቅ ታናሽ ታንኳ እንድትዘጋጅለት ደቀመዛሙርቱን አዘዘ። ብዙዎችን ይፈውስ ስለነበር የታመሙ ሁሉ ሊዳስሱት ይገፉት ነበር ፤ ርኩሳን መናፍሱትም ባዩት ጊዜ በፊቱ እየወደቁ "አንተ የእግዚአብሔር ልጅ ነህ" እያሉ ይጮኹ ነበር። ከዚህ ሕዝባዊ ግርግር በኋላ ግን ጌታ ወደ ተራራ ወጣ ፤ በዚያም እርሱ የፈለጋቸውን ሰዎች ወደ እርሱ ጠራ ፤ እነርሱም ወደ እርሱ መጡ። በዚያም አሥራ ሁለት ሰዎችን መረጠ ፤ እነዚህም ከእርሱ ጋር እንዲኖሩ ፣ ሊሰብኩ እንዲልካቸውና በሽታን የመፈወስ እንዲሁም አጋንንትን የማውጣት ሥልጣን እንዲኖራቸው ነው። ስምቻቸውም ከነልዩ ማንነታቸው ተመዝግበው እናገኛቸዋለን።

ይህ ታሪክ ስለ ደቀመዝሙርነትና ስለ ቤተክርስቲያን አመሠራረት እጅግ ጥልቅ የሆኑ ትምህርቶችን ይሰጠናል። በመጀመሪያ ሕዝቡ ወደ ኢየሱስ የመጣው "ያደረገውን ድንቅ ነገር ሰምተው" መሆኑን ልብ እንበል። ጌታ ዛሬም የሰዎችን ሕይወት የሚስብ መግነጢሳዊ ኃይል አለው። ነገር ግን ከሚከተለው ሰፊ ሕዝብ መካከል ጌታ ለየት ያለ ተልዕኮ ያላቸውን "የፈለጋቸውን" ለይቶ መጥራቱ ምርጫው በሰው ብቃት ላይ ሳይሆን በእግዚአብሔር ሉዓላዊ ፈቃድ ላይ የተመሠረተ መሆኑን ያሳያል።

ለምሳሌ፡- አንድ ታላቅ የሙዚቃ መሪ ለአርኬስትራው ሰዎችን ሲመርጥ ሁሉንም ዓይነት መሣሪያ የሚጫወቱ ሰዎችን ይፈልጋል። ጌታም የመረጣቸው አሥራ ሁለቱ ሰዎች እጅግ የተለያዩ ነበሩ ፤ ዓሣ አጥማጆች ፣ ቀራጭ (ሌዊ) ፣ ቀናተኛው (ስምዖን) ፣ አልፎ ተርፎም አሳልፎ የሚሰጠው ይሁዳ ሳይቀር ይገኙበታል። ይህ የሚያሳየው ጌታ ከተለያዩ የሕይወት መስመሮች የመጡ ሰዎችን አንድ አድርጎ ለታላቅ ዓላማ እንደሚጠቀም ነው።

በተለይም ጌታ አሥራ ሁለቱን የመረጠበት ዋና ዓላማ "ከእርሱ ጋር እንዲኖሩ" መሆኑ እጅግ ይደንቃል። አንድ አገልጋይ ለሌሎች ከመላኩ በፊት መጀመሪያ ከጌታ ጋር መኖር (ኅብረት ማድረግ) አለበት። ከእርሱ ጋር ሳይኖሩ ስለ እርሱ መናገር አይቻልም። ኃይልና ሥልጣን የሚመነጨው ከዚህ የቅርብ ግንኙነት ነው። "የነገድጓድ ልጆች" ተብለው የተጠሩት ያዕቆብና የሐንስ ቁጡና ስሜታዊ የነበሩ ቢሆኑም ፤ ከጌታ ጋር በቆዩበት ጊዜ ግን ወደ ታላላቅ የፍቅር አገልጋዮች ተለውጠዋል። ይህ ለእኛ የሚያስተምረን ጌታ እኛን የሚጠራን ፍጹም ሆነን ሳይሆን ፤ ከእርሱ ጋር ስንኖር ሊለውጠንና ሊቀድሰን መሆኑን ነው። ዛሬም ጌታ እኛን ወደ "ተራራው" ይጠራናል ፤ ጥሪውም በመጀመሪያ ከእርሱ ጋር እንድንሆን ከዚያም ለዓለም ምስክሮች እንድንሆን ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☞ ከኢየሱሳሌም፣ ከኤዶምያስና ከዮርዳኖስ ማዶ የመጡት ሰዎች ብዛት ስለ ወንጌሉ መስፋፋት ምን ይናገራል?
- ☞ ኢየሱስ ሕዝቡ እንዳያጋፉት ታንኳ እንዲያዘጋጁ ማዘዙ ስላለው ጥንቃቄ ምን ያሳያል?
- ☞ አጋንንት የኢየሱስን ማንነት ቀድመው ማወቃቸው የሚገርመው ለምንድን ነው?
- ☞ አሥራ ሁለቱን ሐዋርያት የመምረጡ ዋና ዓላማዎች ሦስቱ ምን ምን ናቸው?
- ☞ "ከእርሱ ጋር እንዲሆኑ" የሚለው ቅድሚያ የተሰጠው ዓላማ ለምን አስፈለገ?
- ☞ በሐዋርያት ዝርዝር ውስጥ የይሁዳ አስቆሮቱ ስም መካተቱ ምን ያስተምረናል?
- ☞ ኢየሱስ ለሐዋርያቱ አዳዲስ ስሞችን (ለምሳሌ በአኔርጌስ) መስጠቱ ምን ትርጉም አለው?
- ☞ አሥራ ሁለት ቁጥር መመረጡ ከእስራኤል ነገዶች ጋር ምን ትስስር አለው?
- ☞ ኢየሱስን የሰሙትና የተከተሉት ሰዎች ሁሉ ዓላማቸው አንድ ነበር?
- ☞ ሐዋርያት ስብከትና አጋንንት ማውጣት ሥልጣን መሰጠታቸው ለምን አስፈለገ?

ምድብ 3፡ የብዔልዜቡል ክስና እውነተኛ ቤተሰብ (3፡20-35)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ውስጥ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከፍተኛ የሆነ ውጥረት ባለበት ሁኔታ ውስጥ እናገኘዋለን። የሕዝቡ ብዛት መብላያ እንኳ እስኪያሳጣቸው ድረስ ቢከባቸውም ፤ በሌላ በኩል ግን ሁለት ዓይነት ተቃውሞዎች ይገጥሙት ነበር። የመጀመሪያው የቅርብ ወዳጆቹና ቤተሰቦቹ "አእምሮውን ስቷል" ብለው በማሰብ ሊይዙት መምጣታቸው ሲሆን ፤ ሁለተኛውና የከፋው ደግሞ ከኢየሩሳሌም የመጡት የሕግ መምህራን (ጻፎች) ያቀረቡት ክስ ነበር። እነርሱም "ብዔልዜቡል (የአጋንንት አለቃ) አለበት ፤ በአጋንንት አለቃም አጋንንትን ያወጣል" በማለት መለኮታዊ ሥራውን የጨለማ ሥራ አድርገው ሊያቀርቡት ሞከሩ። ጌታም በምላሹ አንድ መንግሥት ወይም ቤት በራሱ ላይ ከተከፋፈለ ሊቆም እንደማይችል በምሳሌ አስረዳቸው። ሰይጣን ሰይጣንን የሚያወጣ ከሆነ መንግሥቱ ትፈርሳለችና። በመቀጠልም ብርቱውን ሰው (ሰይጣንን) ሳያስሩ ወደ ቤቱ ገብቶ ንብረቱን መዝረፍ እንደማይቻል በመግለጽ እርሱ ሰይጣንን ያሰረና ምርኮውን እየነጠቀ ያለ መሆኑን አወጀ። በመጨረሻም እናቱና ወንድሞቹ መጥተው በውጭ ቆመው ሊያገኙት በፈለጉ ጊዜ ፤ ጌታ "የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚያደርግ ሁሉ ፥ እርሱ ወንድሜ ነው እህቴም እናቴም" በማለት አዲስና ሰማያዊ የሆነ የቤተሰብ ትርጉም ሰጠ።

ይህ ታሪክ እጅግ ጥልቅ የሆኑና ሊታሰቡባቸው የሚገቡ እውነተኛችን ይዟል። የጻፎቹ ክስ "መንፈስ ቅዱስን መሳደብ" ተብሎ የተጠራው ሆን ተብሎ ብርሃኑን "ጨለማ" ብሎ ከመጥራት የመጣ ነው። ጌታ ያደረገውን ግልጽ መለኮታዊ ተአምር በሰይጣን ሥራ መፈረጃቸው ፤ ልባቸው ለጸጋው ፈጽሞ መዘጋቱን ያሳያል። ጌታ የተጠቀመው "ብርቱውን ማሰር" የሚለው ምሳሌ እጅግ ድንቅ ነው።

ለምሳሌ፡- አንድ ሌባ ወደ አንድ ባለሥልጣን ቤት ገብቶ ንብረት ለመውሰድ ቢፈልግ ፤ መጀመሪያ ባለቤቱን በኃይል ካላሰረው በስተቀር ንብረቱን ሊነካ አይችልም። ኢየሱስ ክርስቶስ ወደዚህ ዓለም የመጣው ሰይጣን አስሮ የያዘውን የሰው ልጅ ነጻ ለማውጣት ነው። ሰይጣን ያ "ብርቱ ሰው" ሲሆን ፤ ጌታ ግን ከዚያ ይልቅ የበረታና እርሱን አስሮ ምርኮውን (እኛን) ነጻ የሚያወጣ ኃይል ንጉሥ ነው።

ስለ ቤተሰብ የተናገረው ቃል ደግሞ የሥጋ ዝምድና ለዘላለም ሕይወት ዋስትና እንደማይሆን ያስገነዝበናል። እናቱ ማርያምም ሆነች ወንድሞቹ በሥጋ ቅርብ ቢሆኑም ፤ ዋናው ቁም ነገር ግን በእግዚአብሔር ፈቃድ ውስጥ መገኘት ነው። ጌታ እናቱን አቃልሎ ሳይሆን ፤ በሰማያዊው መንግሥት ውስጥ ትልቁ መለኪያ የደም ትስስር ሳይሆን የመንፈስ ትስስር መሆኑን ለማሳየት ነው። የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማድረግ ማለት ደግሞ በእርሱ በላከው በልጁ ማመንና በቃሉ መመላለስ ነው። ዛሬም እኛ የክርስቶስ እውነተኛ ወንድም ወይም እህት የምንሆነው ቃሉን ሰምተን በሕይወታችን ስንተገብረው ብቻ ነው። ይህ ክፍል የሚያስተምረን በዓለም ካለው ተቃውሞ ይልቅ በውስጣችን ያለው የመንፈስ ቅዱስ ምስክርነትና ከጌታ ጋር ያለን ግንኙነት እጅግ እንደሚበልጥ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☞ የኢየሱስ ቤተሰቦች "አበደ" ብለው ሊይዙት የመጡት ለምንድን ነው?
- ☞ "ቤት በራሱ ከተከፈለ ሊቆም አይችልም" የሚለው ምሳሌ የጻፎቹን ክስ እንዴት ውድቅ ያደርጋል?
- ☞ "ኃይሉን ሰው ማሰር" የሚለው ምሳሌ የኢየሱስንና የሰይጣንን ትግል እንዴት ይገልጻል?
- ☞ በመንፈስ ቅዱስ ላይ መሰደብ (የማይሰረይ ኃጢአት) ትርጉሙ ምንድን ነው?
- ☞ ይህ ኃጢአት "የማይሰረይ" የተባለበት ምክንያት ምንድን ነው?
- ☞ ኢየሱስ እናቱንና ወንድሞቹን አለመቀበሉ ሳይሆን፣ መንፈሳዊ ዝምድናን ማስቀደሙን እንዴት እንረዳለን?
- ☞ "የእግዚአብሔርን ፈቃድ ማድረግ" እንደ ብቸኛ የመመዘኛ መስፈርት የቀረበው ለምንድን ነው?
- ☞ ጻፎቹ ከኢየሱሱም ወርደው ክስ ማቅረባቸው ስለ ተቃውሞው ስፋት ምን ይናገራል?
- ☞ የኢየሱስ እናትና ወንድሞች "በውጭ" መቆማቸውና ኢየሱስ ግን "በውስጥ" ያሉትን ቤተሰቡ ማድረግ ምን ዓይነት ተምሳሌትነት አለው?
- ☞ ሰይጣን ሰይጣንን ሊያወጣ አለመቻሉ ስለ መንፈሳዊ ዓለም አሠራር ምን ያስተምረናል?

ምዕራፍ 4: የመንግሥተ ሰማያት ምስጢር በምሳሌዎች

ይህ ምዕራፍ ኢየሱስ ስለ እግዚአብሔር መንግሥት ያስተማራቸውን ጥልቅ ምሳሌዎችና በተፈጥሮ ላይ ያለውን ሥልጣን ይዟል።

ምድብ 1: የዘሪው ምሳሌና ትርጓሜው (4:1-20)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በባሕር ዳርቻ ሆኖ ሲያስተማር እጅግ ብዙ ሕዝብ ስለከበበው ፤ በባሕር ላይ ባለች ታንኳ ላይ ተቀምጦ በምድር ላይ ላለው ሕዝብ በምሳሌ ማስተማር ጀመረ። በዚህ ትምህርቱ አንድ ዘሪ ዘር ሊዘራ እንደወጣና ዘሩም በአራት ዓይነት ስፍራዎች ላይ እንደወደቀ ይነግረናል። የመጀመሪያው በመንገድ ዳር የወደቀው ሲሆን ወፎች መጥተው በሉት ፤ ሁለተኛው በአለት ላይ ወድቆ አፈር ስላልነበረው ፀሐይ በወጣ ጊዜ ወዲያው ደረቀ ፤ ሦስተኛው ደግሞ በእሾህ መካከል ወድቆ እሾሁ አነቀውና ፍሬ አላፈራም ፤ በመጨረሻም በመልካም መሬት ላይ የወደቀው ዘር አድጎ እስከ መቶ እጥፍ ድረስ ድንቅ ፍሬ አፈራ። ጌታም ይህን ተናግሮ "የሚሰማ ጆሮ ያለው ይስማ" በማለት ትምህርቱን ደመደመ። ደቀመዛሙርቱ የምሳሌውን ትርጉም በጠየቁት ጊዜ ጌታ ምሳሌው የእግዚአብሔር ቃል በሰው ልብ ውስጥ ስላለው ሁኔታ የሚናገር መሆኑን በዝርዝር አስረዳቸው።

ይህ ምሳሌ በወንጌል አገልግሎት ውስጥ ዘሪው ጌታ ራሱ ወይም ቃሉን የሚያውቁ አገልጋዮች ሲሆኑ ፤ ዘሩ ደግሞ የማይለወጠው የእግዚአብሔር ቃል ነው። እዚህ ጋር ትልቁ ትኩረት በዘሪው ብቃት ወይም በዘሩ ጥራት ላይ ሳይሆን ዘሩ በሚያርፍበት "አፈር" ወይም በሰሚው "ልብ" ላይ ነው። ጌታ አራት ዓይነት የልብ ሁኔታዎችን ይገልጻልናል። በመንገድ ዳር ያሉት ቃሉን ሰምተው ወዲያው ሰይጣን መጥቶ ቃሉን የሚነጥቅባቸው ሲሆኑ ፤ እነዚህ ልባቸው ለቃሉ ፈጽሞ ዝግ ያልሆነና በዓለማዊ ሐሳብ የተረገጡ ናቸው። በአለት ላይ ያሉት ደግሞ ቃሉን በደስታ ይቀበላሉ ነገር ግን ስር ስሌላቸው ፈተና ሲመጣ ወዲያው ይክዳሉ። እነዚህ ስሜታዊ እንጂ ጥልቅ ውሳኔ የሌላቸው ክርስቲያኖች ናቸው።

ለምሳሌ:- አንድ ተማሪ ትምህርት ሲጀምር እጅግ ተደስቶ ጀምሮ ነገር ግን የመጀመሪያው ፈተና ሲመጣ "ከባድ ነው" ብሎ ትምህርቱን ቢተው ፤ ልክ እንደ አለቱ ላይ እንደወደቀው ዘር ነው። ፍሬ ለማፍራት ጽናትና ስር መስደድ የግድ ያስፈልጋል።

በእሾህ መካከል ያለው ደግሞ የዚህ ዓለም ሐሳብ ፣ የባለጠግነት መታለልና የሌላው ነገር ምኞት ቃሉን አንቀው ፍሬ እንዳያፈራ የሚያደርጉበት የልብ ሁኔታ ነው። ብዙ ጊዜ መንፈሳዊ ሕይወታችን የማይለወጠው ቃሉ ስለጠፋ ሳይሆን ለሌሎች ምድራዊ ነገሮች በልባችን ውስጥ ሰፊ ቦታ ስለሰጠን ነው። በመጨረሻም መልካም መሬት የተባሉት ቃሉን ስምተው የሚቀበሉና ፍሬ የሚያፈሩት ናቸው። ይህ የሚያስተምረን እውነተኛ ክርስቲያን ማለት ቃሉን መስማት ብቻ ሳይሆን ቃሉ በሕይወቱ እንዲሠራ የሚፈቅድና ለለውጥ ራሱን የሚያዘጋጅ ነው። ዛሬ ልባችን የትኛው ዓይነት አፈር እንደሆነ ራሳችንን መመርመር ይኖርብናል ፤ ጌታ የሚፈልገው ቃሉ በእኛ ሕይወት ውስጥ ሰርጾ ታላቅ የመንፈስ ፍሬ እንድናፈራ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ኢየሱስ ቦታንኳ ላይ ሆኖ ለሕዝቡ ማስተማሩ ለምን አስፈለገ?
- 👉 በመንገድ ዳር የወደቀው ዘር በሰይጣን መወሰዱ ስለ ቃሉ መከላከያ ምን ያስተምረናል?
- 👉 በጭንጫ ላይ የወደቀውና ሥር ሳይሰድ የደረቀው ዘር የትኞቹን አማኞች ይወክላል?
- 👉 በሸክ የታነቀው ዘር "የዚህ ዓለም ሃሳብና የባለጠግነት መታለል" የሚለውን እንዴት ያብራራል?
- 👉 በመልካም መሬት ላይ የወደቀው ዘር የሰጠው የተለያዩ ምርት (30፣ 60፣ 100) ምን ያመለክታል?
- 👉 ኢየሱስ "የሚሰማ ጆሮ ያለው ይስማ" ማለቱ ለምን አስፈለገ?
- 👉 ይህ ምሳሌ በአሁኑ ጊዜ በወንጌል አገልግሎት ውስጥ ለሚገጥሙ ፈተናዎች ምን ምላሽ ይሰጣል?
- 👉 ዘሪው ዘሩን በሁሉም ቦታ መዝራቱ ስለ እግዚአብሔር ልግሥና ምን ይናገራል?
- 👉 ቃሉን "በደስታ" ተቀብሎ ወዲያው መክዳት የሚመጣው ከምን እጥረት የተነሣ ነው?
- 👉 የመቶ እጥፍ ፍሬ ማፍራት የሚያስችል "መልካም መሬት" እንዴት ይዘጋጃል?

ምድብ 2፡ የብርሃንና የዘር እድገት ምሳሌዎች (4:21-34)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሰማያዊውን እውነት በምድራዊ ምሳሌዎች እያዋዘ ሲያስተምር እንመለከታለን። ሙብራት በርቶ ከዕንቅብ ወይም ከአልጋ በታች እንደሚቀመጥ ሁሉ የእግዚአብሔርም ቃል ሊገለጥና ሊበራ የመጣ መሆኑን ያስረዳናል። "በምትሰፍሩበት መስፈሪያ ይሰፈርላችኋል" በማለት ቃሉን በምንሰማበትና በምንቀበልበት ልክ በረከቱና እውቀቱ እንደሚጨመርልን ይነግረናል። በመቀጠልም የእግዚአብሔር መንግሥት በምድር ላይ ስር የምትሰድበትን ሁኔታ በሁለት ድንቅ የዘር ምሳሌዎች ይገልጻል። እንደኛው ዘራው ዘሩን ዘርቶ በተኛበትና በነቃበት ጊዜ ዘሩ በራሱ ኃይል እንዴት እንደሚያድግና ፍሬ እንደሚያፈራ ሲሆን ፣ ሁለተኛው ደግሞ ከዘር ሁሉ በምታንሰው በስናፍጭ ቅንጣት ተመስሎ የሚሰጠው ትምህርት ነው። ስናፍጭ መሬት ውስጥ ስትገባ እጅግ ትንሽ ብትሆንም ፣ አድጋ ግን አእዋፍ በቅርንጫፎቿ ሥር ጥላ እስኪያገኙ ድረስ ታላቅ ዛፍ ትሆናለች።

ሙብራት የመጣው ሊበራ እንደሆነ ሁሉ ክርስቶስም ወደ ዓለም የመጣው የተሰወረውን የእግዚአብሔርን ሐሳብ ሊገልጥልን ነው። ቃሉን በጥንቃቄ የምንሰማና የምንታዘዝ ከሆነ እግዚአብሔር ተጨማሪ ሚስጢራትንና ጸጋን ይገልጥልናል። "ላለው ይሰጠዋል" የሚለው ቃል በመንፈሳዊ ሕይወታችን ውስጥ ያለን ፍላጎትና ቅንዓት ለተጨማሪ ዕድገት ቁልፍ መሆኑን ያሳያል።

ለምሳሌ፡- አንድ ትንሽ ሻማ በጨለማ ቤት ውስጥ ቢበራ ጨለማው ወዲያውኑ ይሸሻል ፤ ሻማው ራሱን እያሟሟ ብርሃን እንደሚሰጥ ሁሉ ወንጌልም በእኛ ሕይወት ውስጥ ሲበራ ጨለማውን ሁሉ አስወግዶ ማንነታችንን ይለውጠዋል።

ስለ ዘር ዕድገት የተነገረው ምሳሌ ደግሞ እጅግ የሚያበረታታ ነው። ዘራው ዘሩን ከዘራ በኋላ ዕድገቱን መቆጣጠር አይችልም ፤ ዘሩ በውስጡ ባለው መለኮታዊ ኃይል በቀንና በሌሊት ያድጋል። ይህም በቤተክርስቲያንና በግል ሕይወታችን ውስጥ ቃሉን ከዘራ በኋላ ዕድገቱን የሚሰጠው እግዚአብሔር መሆኑን ያስተምረናል። ብዙ ጊዜ ለውጥ ወዲያው ላይታየን ይችላል ፤ ነገር ግን ቃሉ በውስጣችን ድምፅ ሳይሰማ በኃይል እየሠራ ነው።

የሰናፍጭ ቅንጣት ምሳሌ ደግሞ የወንጌልን ተፅዕኖ ያሳያል። ወንጌል በናዝሬት በመንደር ደረጃ ቢጀመርም ዛሬ ግን ዓለምን ሁሉ የደረሰ ታላቅ ዛፍ ሆኗል። የእግዚአብሔር መንግሥት አጀማመሯ ትንሽ ቢመስልም ፍጻሜዋ ግን እጅግ ታላቅና ለብዙዎች ጥላ የሚሆን ነው። ዛሬ የምናደርጋት ትንሿ መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ወይም የምንናገራት አንዲት የእውነት ቃል ወደፊት ታላቅ ፍሬ እንደምታፈራ ተስፋ ልናደርግ ይገባል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☞ መብራት በከፍተኛ ቦታ መቀመጡ ከወንጌል ምስክርነት ጋር እንዴት ይያያዛል?
- ☞ "በምትሰፍሩበት መስፈሪያ ይሰፈርላችኋል" የሚለው መርሕ ከመስማትና ከመቀበል ጋር ያለው ግንኙነት ምንድን ነው?
- ☞ በራሱ ጊዜ ስለሚበቅለው ዘር የሚናገረው ምሳሌ (4:26-29) ለማርቆስ ወንጌል ብቻ የተለየ የሆነው ለምንድን ነው?
- ☞ ዘራው ሳይታወቀው ዘሩ ማደጉ በእግዚአብሔር ሉዓላዊነት ላይ ያለንን እምነት እንዴት ያጠናክራል?
- ☞ የሰናፍጭ ቅንጣት ታናሽ ሆኖ ሳለ ትልቅ ዛፍ መሆኗ ስለ ቤተክርስቲያን መጀመሪያና መጨረሻ ምን ይነግረናል?
- ☞ ኢየሱስ ምስጢሩን ለደቀመዛሙርቱ ብቻ ለብቻ መተርጎሙ ለምን አስፈለገ?
- ☞ ምሳሌዎች ለ "ውጭዎች" ምስጢር ለ "ውስጦች" ብርሃን የሆኑት ለምንድን ነው?
- ☞ "የተሰወረ ሊገለጥ እንጂ አልተሰወረም" የሚለው ቃል ስለ መሲሐዊ ምስጢር መገለጥ ምን ይጠቁማል?
- ☞ የእግዚአብሔር መንግሥት እድገት ከሰው ጥረት በላይ መሆኑን 4:27 እንዴት ያሳያል?
- ☞ በሰናፍጭ ዛፍ ጥላ ስር ወፎች ማረፋቸው የአሕዛብን መጠለል እንዴት ያሳያል?

ምድብ 3፡ ማዕበሉን ዝም ማሰኘት (4:35-41)

ምልክታ እና ትርጓሜ፦ ቀኑ መሸቶ ሳለ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ደቀመዛሙርቱን "ወደ ማዶ እንሻገር" አላቸው። እርሱም በታንኳይቱ በስተኋላ መከዳ ተንተርሶ ተኝቶ ነበር። በዚህ መሃል ግን አስፈሪና ታላቅ ዓውሎ ነፋስ ተነሣ ፤ ማዕበሉም ታንኳይቱን እስኪሞላ ድረስ ማዕበሉ ወደ ታንኳይቱ ይገባ ነበር። ደቀመዛሙርቱ በታላቅ ፍርሃት ተውጠው ጌታን "መምህር ሆይ! ስንጠፋ አይገድህምን?" በማለት ቀሰቀሱት። ጌታም በነቃ ጊዜ ነፋሱን ገሠጸው ፤ ባሕሩንም "ዝም በል! ጸጥ በል!" አለው። ወዲያውኑ ነፋሱ ጸጥ አለ ፤ ታላቅ ጸጥታም ሆነ። ከዚያም ወደ ደቀመዛሙርቱ ዞር ብሎ "ስለ ምን ትፈራላችሁ? እንዴትስ እምነት የላችሁም?" አላቸው። እነርሱም "ነፋስም ባሕርም የሚታዘዙለት ይህ ማን ነው?" በማለት እርስ በርሳቸው እየተደነቁ በታላቅ ፍርሃት ተሞሉ።

ይህ ታሪክ በሕይወታችን ውስጥ ለሚገጥሙን ማዕበሎች ሁሉ ትልቅ ትምህርት የሚሰጥ ነው። በመጀመሪያ ጌታ "ወደ ማዶ እንሻገር" ብሎ ትእዛዝ ከሰጠ ፤ ምንም ዓይነት ማዕበል ቢነሣም ታንኳይቱ መሻገሯ አይቀሬ ነው። ማዕበሉ የመጣው በጌታ ቃል ላይ የተመሠረተውን ጉዞ ለማድናቀፍ ቢሆንም ፤ ጌታ ግን በማዕበሉ መካከል ተኝቶ መታየቱ እርሱ በተፈጥሮም ሆነ በሁኔታዎች ላይ ያለውን ፍጹም የበላይነት ያሳያል። ደቀመዛሙርቱ "አይገድህምን?" ብለው መጠየቃቸው ፤ እኛም ብዙ ጊዜ ፈተና ሲበዛብን እግዚአብሔር የረሳንና የማይቆረቆርልን የሚመስለንን ሰብአዊ ድካም ያሳያል።

ለምሳሌ፦ አንዲት ትንሽ ልጅ ከአባቷ ጋር በመርከብ እየተጓዘች ማዕበል ቢነሣና ሁሉም ቢረበሹ ፤ ልጅቷ ግን አባቷ መሪውን ይዞ ካየችው በሰላም ትተኛለች። ምክንያቱም ስለ ማዕበሉ ኃይል ሳይሆን ስለ አባቷ ብቃት ትተማመናለች። ደቀመዛሙርቱም ማየት የነበረባቸው ሞገዶን ሳይሆን በታንኳይቱ ውስጥ ያለውን የሰላም ንጉሥ ነበር።

ጌታ ነፋሱንና ባሕሩን መገሠጹ ፤ እርሱ ፍጥረትን ሁሉ የፈጠረና የሚገዛ አምላክ መሆኑን ያስመሰክራል። ቃሉ "ዝም በል!" ሲል ተፈጥሮ ወዲያውኑ ታዛዥ መሆኗ ፤ በሕይወታችን ውስጥ ካለው ማንኛውም ድምፅና ሁከት ይልቅ የጌታ ቃል ይበልጥ ኃይል መሆኑን ያሳየናል። ጌታ "እምነት የላችሁም?" ብሎ መገሰጹ ፤ እምነት ማለት ማዕበል እንዳይመጣ መከልከል ሳይሆን ፤ በማዕበሉ መካከል ከጌታ ጋር መረጋጋት መሆኑን ያስተምረናል። ዛሬም በሕይወታችሁ ላይ የሚጮኸው ማዕበል ምንም ይሁን ምን ፤ ጌታ በታንኳችሁ (በሕይወታችሁ) ካለ ፍጻሜው ታላቅ ጸጥታና ሰላም ይሆናል። ዋናው ጥያቄ ማዕበሉ ምን ያህል ይበረታል ሳይሆን ፤ በታንኳው ውስጥ ያለው ጌታ ማን እንደሆነ ማወቃችን ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ ኢየሱስ በማዕበል መካከል ተኝቶ መሆኑ ስለ ሰብአዊነቱና ስለ ሰላሙ ምን ይነግረናል?

☞ ደቀመዛሙርቱ "ስትጠፋ አያገድህም?" ማለታቸው ያለባቸውን የፍርሃት ደረጃ እንዴት ያሳያል?

☞ ኢየሱስ ማዕበሉን ልክ እንደ ጋኔን መገሠጹ በተፈጥሮ ላይ ያለውን ሥልጣን እንዴት ይገልጻል?

☞ ከማዕበሉ መቆም በኋላ ኢየሱስ ደቀመዛሙርቱን ስለ እምነታቸው ለምን ወቀሳቸው?

☞ "ታላቅ መረጋጋት" (Great Calm) መሆኑ የተአምራቱን ፍጹምነት እንዴት ያሳያል?

☞ ደቀመዛሙርቱ ከተአምራቱ በኋላ "ታላቅ ፍርሃት" መፍራታቸው ከመለኮታዊ መገለጥ ጋር እንዴት ይያያዛል?

☞ ይህ ክስተት ኢየሱስ ከነቢዩ ዮናስ የሚበልጥ መሆኑን እንዴት ያሳያል?

☞ "ወደ ማዶ እንሻገር" ብሎ ትእዛዝ የሰጠው ኢየሱስ ሆኖ ሳለ ማዕበል መነሣቱ ምን ያስተምረናል?

☞ ኢየሱስ በታንኳይቱ ኋላ "ትራስ ተንተርሶ" መኝታው ምን ዓይነት ዕረፍትን ያሳያል?

☞ "ይህ ማን ነው?" የሚለው ጥያቄ ለማርቆስ ወንጌል አንባቢዎች የሚሰጠው መልስ ምንድን ነው?

ምዕራፍ 5: ሥልጣን በከፋት፣ በሕመም እና በሞት ላይ

ማርቆስ በዚህ ምዕራፍ የኢየሱስን ታላቅ ሥልጣን በሦስት አስቸጋሪ ሁኔታዎች ላይ ያሳያል።

ምድብ 1: የጌርጌሴኖን አጋንንት ያለበት ሰው (5:1-20)

ምልከታ እና ትርጓሜ፦ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ማዕበሉን ዝም አሰኝቶ ባሕሩን ከተሻገረ በኋላ በጌርጌሴኖን ምድር ሲደርስ ፤ ገና ከታንኳው እንደወረደ ርኩስ መንፈስ የያዘው ሰው ከመቃብር ወጥቶ ተገናኘው። የዚህ ሰው ሕይወት እጅግ አስቃቂ ነበር ፤ መኖሪያው በመቃብር ስፍራ ሆኖ በሰንሰለትና በእግር ብረት እንኳ ሊታሰር የማይችል እጅግ ብርቱና አስፈሪ ነበር። ቀንና ሌሊት በመቃብርና በተራራ ላይ እየጮኸ ራሱን በድንጋይ ይቧጭ ነበር። ይህ ሰው ኢየሱስን ከሩቅ ባየው ጊዜ ሮጦ ሰገደለትና "የልዑል እግዚአብሔር ልጅ ኢየሱስ ሆይ! ከአንተ ጋር ምን አለኝ?" በማለት በታላቅ ድምፅ ጮኸ። ጌታም ስሙን በጠየቀው ጊዜ "ብዙዎች ነንና ስሜ ሌጌዎን ነው" የሚል ምላሽ አገኘ። አጋንንቱም ከአገሩ እንዳያወጣቸውና በአቅራቢያው ወደነበሩት ሁለት ሺህ የሚያህሉ አርያ (አሳማዎች) ውስጥ እንዲሰዳቸው ለመኑት። ፈቃድ ባገኙም ጊዜ ወደ አሳማዎቹ ገቡ ፤ መንጋውም በአንድነት ወደ ባሕሩ ተጣጥለው ሰጠሙ። የአካባቢው ሰዎች መጥተው ሲያዩ ግን ያ አስፈሪ የነበረው ሰው ልብስ ለብሶና አእምሮው ተመልሶ በኢየሱስ እግር ስር ተቀምጦ በማየታቸው ተገረሙ ፤ ሆኖም በደረሰው የንብረት ጥፋት ፈርተው ጌታ ከአገራቸው እንዲወጣላቸው ለመኑት። የዳነው ሰው ግን ጌታን ለመከተል ቢለምንም ፤ ጌታ ግን "ወደ ቤትህ ወደ ቤተሰቦችህ ሂድና ጌታ እንዴት ያለ ታላቅ ነገር እንዳደረገልህ ንገራቸው" በማለት ላከው።

ይህ ታሪክ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በጨለማው ዓለምና በክፉ መናፍስት ላይ ያለውን ፍጹም የበላይነት በጉልህ ያሳያል። የሰው ልጅ በሰይጣን እስራት ውስጥ ሲወድቅ ማንነቱ እንደሚጠፋና ከመቃብር (ከሞት) ጋር እንደሚተባበር እናያለን። "ሌጌዎን" የሚለው ስም በወቅቱ የነበረውን የሮም ጦር ብዛት (ከ4ሺህ እስከ 6ሺህ ወታደሮች) የሚያመለክት ሲሆን ፤ ይህም ሰውየው በስንት ሺህ አጋንንት ተከቦ እንደነበር ያሳያል። ነገር ግን ሺህ ለጌታ አንድ ነው ፤ በቃሉ ሥልጣን ፊት ሁሉም ተንበርካኪዎች ናቸው።

ለምሳሌ፡- አንድ ጨለማ ቤት ውስጥ ለዓመታት ተቆልፎ የቆየን ክፍል ብርሃን ሲገባበት ፤ ጨለማው "ቆይ ትንሽ ላስብበት" አይልም ፤ ወዲያውኑ ይሸሻል። የክርስቶስም ብርሃን በሰውየው ሕይወት ውስጥ ሲበራ አጋንንቱ ስፍራ አልነበራቸውም።

ጌታ ሁለት ሺህ አሳማዎች እንዲጠፉ መፍቀዱ ለሰዎች አንድ ትልቅ እውነት ያስተምራል ፤ እርሱም "የአንድ ሰው ነፍስ ከሁለት ሺህ አሳማዎችና ከማንኛውም ምድራዊ ሀብት ትበልጣለች" የሚል ነው። ዓለም በአሳማዎቹ መጥፋት ሲቆጭ ፤ ጌታ ግን በአንድ ሰው ነጻ መውጣት ደስ ይለዋል። የሚገርመው ግን የአገሩ ሰዎች ተአምሩን አይተው ወደ ጌታ ከመቅረብ ይልቅ "ውጣልን" ማለታቸው ፤ ዛሬም ብዙዎች ንብረታቸውና ጥቅማቸው ሲነካ ወንጌልን እንደሚቃወሙ ያሳያል። ጌታ ግን የዳነውን ሰው ወደ አሥሩ ከተማ (ዲክጶሊስ) መላኩ ፤ እውነተኛ ምስክርነት የሚጀምረው ከቤትና ከቅርብ ወዳጅ መሆኑን ያስተምረናል። ጌታ ዛሬም እኛን ሊፈውሰንና ሰንሰለታችንን ሊበጥስ ይፈልጋል ፤ እኛም እንደዚህ ሰው የተደረገልንን ታላቅ ነገር ለሌሎች ልንመሰክር ይገባል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ ሰውየው ሰንሰለት የመበጠሱና ራሱን በድንጋይ የመቁሰሉ ሁኔታ የሰይጣንን አጥፊነት እንዴት ያሳያል?

☞ አጋንንቱ ኢየሱስን "የልዑል እግዚአብሔር ልጅ" ብለው መጥራታቸው ምን ትርጉም አለው?

☞ "ሌጌዎን" የሚለው ስም ከሮማውያን ወታደራዊ አደረጃጀት ጋር ያለውን ተያያዥኝነት አብራሩ።

☞ ኢየሱስ አጋንንቱ ወደ እራያዎቹ እንዲገቡ ለምን ፈቀደላቸው?

☞ የሁለት ሺህ እራያዎች መጥፋት ከሰውየው ነፍስ መዳን አንጻር እንዴት ይታያል?

☞ የከተማው ሰዎች ተፈውሶ የተቀመጠውን ሰው አይተው ለምን ፈሩ? ለምንስ ኢየሱስን "ሂድልን" አሉት?

☞ ኢየሱስ የተፈወሰው ሰው እንዲከተለው ሳይፈቅድለት "ለቤተሰቦችህ ምስክርነት ስጥ" ማለቱ ለምን አስፈለገ?

☞ ሰውየው በመቃብር መካከል መኖሩ ስለ ሞትና ስለ ርኩሰት ምን ዓይነት ምስል ይሰጣል?

☞ አጋንንቱ "ከአገሩ እንዳይሰድዳቸው" መለመናቸው ስለ ክልላዊ አሠራራቸው ምን ይገልጣል?

☞ ተፈውሶ የተቀመጠው ሰው "ልብስ ለብሶና አእምሮው ተመልሶ" መታየቱ ስለ ድኅነት ኃይል ምን ያስተምራል?

ምድብ 2: የኢያኤሮስ ልጅና ደም የሚፈላት ሴት (5:21-43)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከባሕር ማዶ ከተመለሰ በኋላ በሕዝብ መካከል እያለ አንድ የሙክራብ አለቃ የሆነ ኢያኤሮስ የተባለ ሰው ወደ እርሱ መጥቶ በፊቱ ወደቀ። ገና አሥራ ሁለት ዓመት የሆናት ልጁ ልትሞት ስለተቃረበች መጥቶ እጁን እንዲጭንባትና እንዲፈውሳት በታላቅ ልመና ተማጸነው። ጌታም ከእርሱ ጋር መሄድ ጀመረ። በመንገድ ላይ ሳሉ ግን ሌላ እጅግ ልብ የሚነካ ታሪክ ተከሰተ። ለ አሥራ ሁለት ዓመታት ደም የሚፈላት አንዲት ሴት በሕዝቡ መሃል ተሸሎክልካ መጣች። ይህች ሴት በብዙ ባለ ሙድኃኒቶች እጅ ብዙ መከራን የተቀበለች ፣ ያለባትንም ሁሉ የጨረሰች እንጂ ምንም ያልተጠቀመች ይልቁንም እየባሰባት የሄደች ነበረች። "ልብሱን ብቻ ብነካ እድናለሁ" የሚል ጽኑ እምነት ነበራትና የልብሱን ጫፍ ነካች። በዚያው ቅጽበት የደሚ ምንጭ ደረቀና ከደዌዌ መዳኗን በሰውነቷ አወቀች። ጌታም ኃይል ከእርሱ እንደወጣ አውቆ "ልብሴን የነካ ማን ነው?" ብሎ ሲጠይቅ ፣ ሴቲቱ እየተንቀጠቀጠች መጥታ እውነቱን ተናገረች። እርሱም "ልጄ ሆይ እምነትሽ አድኖሻል" አላት። ይህ ድርጊት ገና ሳይጠናቀቅ ግን ከኢያኤሮስ ቤት ሰዎች መጥተው "ልጅህ ሞታለችና መምህሩን ከእንግዲህ አታድክመው" አሉት። ኢየሱስ ግን ነገሩን ሰምቶ ለኢያኤሮስ "አትፍራ እመን ብቻ" አለው። ወደ ቤቱም ገብቶ ሰዎቹ ሲያለቅሱና ሲረበሹ ባያቸው ጊዜ "ልጅቱ ተኝታለች እንጂ አልሞተችም" አላቸው። እነርሱም ሳቁበት። ጌታ ግን የልጅቱን እጅ ይዞ "ጣሊታ ቁሚ" (አንቺ ብላቴና ተነሽ እልሻለሁ) አላት። ብላቴናይቱም ወዲያው ተነሥታ መሄድ ጀመረች ፣ በዚያ የነበሩትም ሁሉ በታላቅ መገረም ተደነቁ።

በዚህ ክፍል ውስጥ ሁለት የተለያዩ ሴቶችን እናገኛለን። አንደኛዋ አሥራ ሁለት ዓመት ሙሉ በደዌ የተሰቃየች አርጊት ሴት ስትሆን ፣ ሁለተኛዋ ደግሞ አሥራ ሁለት ዓመት የሆናትና ገና ሕይወቷ ሊቀጠፍ የነበረ ብላቴና ናት። የሁለቱም ታሪክ በጌታ በኢየሱስ ፊት መፍትሔ አግኝቷል። የደም መፍሰስ ያለባት ሴት በወቅቱ በነበረው የሕግ ሥርዓት እንደ ርኩስ ትቆጠር ነበር ፣ ማንም ሊነካትም ሆነ ሊቀርባት አይፈቀድም ነበር። ይህች ሴት ግን ሰብአዊውንና ሃይማኖታዊውን መሰናክል በእምነት ሰበረች። ጌታ "ማን ነካኝ?" ብሎ መጠየቁ ሴቲቱን ለማሳፈር ሳይሆን ፣ የውስጥ እምነቷን ለዓለም ምስክር ለማድረግና "ልጄ" ብሎ በመጥራት ከሕመሟ ብቻ ሳይሆን ከማሳበራዊ መገለጧም ነጻ ሊያወጣት ስለፈለገ ነው።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው በጣም ጨለማ በሆነ ክፍል ውስጥ ሆኖ በሩን ለማግኘት ቢታገልና ድንገት የአንዱን መጋረጃ ጫፍ ቢይዝ ፣ መጋረጃው ሲከፈት ብርሃኑ ክፍሉን በሙሉ እንደሚሞላው ሁሉ ፣ ይህች ሴትም የጌታን ልብስ ስትነካ መለኮታዊው ብርሃንና ኃይል ሕይወቷን በሙሉ ፈወሰው።

በሌላ በኩል ደግሞ የኢያኢሮስን ታሪክ ስናይ ጌታ እጅግ ረጋ ያለና በሁኔታዎች የማይገፋ መሆኑን እንረዳለን። በመንገድ ላይ ያቺ ሴት ስታቆየው ኢያኢሮስ "ልጄ ልትሞትብኝ ነው ቶሎ ና" ብሎ ሊጨነቅ ይችል ነበር። ጌታ ግን ጊዜውንም ሆነ ሁኔታውን የሚቆጣጠር አምላክ ነው። ለሰው ልጅ "ሞት" የመጨረሻ ፍጻሜ ነው ፤ ለክርስቶስ ግን "እንቅልፍ" ነው። ጌታ ለኢያኢሮስ የሰጠው ምክር "አትፍራ እመን ብቻ" የሚለው ቃል ዛሬም ለእኛ በጭንቀታችን መካከል የሚነገረን ታላቅ ቃል ነው። ሰብአዊ ተስፋ ሲቆረጥ የእግዚአብሔር ሥራ ይጀምራል። ጌታ "ጣሊታ ቁሚ" ብሎ የጠራት ጥሪ ሞትን ድል የማድረግ ሥልጣኑን ያሳየበት ነው። ዛሬም በሕይወታችሁ የሞተ የሚመስል ነገር ካለ ፣ ወይም ለዓመታት የቆየ የማይፈወስ የሚመስል ሕመም ካለባችሁ ፣ የጌታ ቃልና ኃይል ዛሬም ያው ነው። እኛ የምንፈልገው እንደ ኢያኢሮስ መታገስንና እንደ ደም ፈሳሻ ሴት የጌታን የጸጋ ጫፍ በእምነት መዳሰስን ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☛ የኢያኢሮስ (የምኩራብ አለቃ) ወደ ኢየሱስ መምጣት በወቅቱ ከነበረው ተቃውሞ አንጻር ምን ትርጉም አለው?

☛ ደም የሚፈሳት ሴት "ልብሱን ብቻ ብነካ እድናለሁ" ማለቷ ስለ እምነቷ ምን ይናገራል?

☛ ኢየሱስ በብዙ ሕዝብ መካከል ሆኖ "ማን ነካኝ?" ብሎ መጠየቁ ዓላማው ምን ነበር?

☛ ሴቲቱ ፈርታና ተንቀጥቅጣ እውነቱን መናገሯ ስለ ድኅነት ምስክርነት ምን ያስተምረናል?

☛ የኢያኢሮስ ልጅ መሞቷ ሲነገረው ኢየሱስ "አትፍራ እመን ብቻ" ማለቱ ተስፋ በቆረጠ ሁኔታ ውስጥ ያለን አማኝ እንዴት ያበረታል?

☛ ኢየሱስ በቤት ውስጥ የነበሩትን ተሳላቂዎች ማስወጣቱ ለምን አስፈለገ?

☛ "ጣሊታ ቁሚ" የሚለው የአረማይክ ቃል መጠቀሱ ለማርቆስ ወንጌል ያለውን የታሪክ እውነተኝነት እንዴት ያጠናክራል?

☛ አሥራ ሁለት ዓመት የታመመችው ሴትና አሥራ ሁለት ዓመት የሆናት ሕፃን ልጅ መገጣጠማቸው ምን ዓይነት መንፈሳዊ ትምህርት ይሰጣል?

☛ ኢየሱስ ኃይል ከእርሱ እንደወጣ ማወቁ ስለ መለኮታዊ ባህሪው ምን ይገልጻል?

☛ ሕፃኗ ከተሣኝች በኋላ "የሚበላ ስጧት" ማለቱ ስለ ትንሣኤዋ እውነተኝነትና ስለ ኢየሱስ ተገቢነት ምን ያሳያል?

ምዕራፍ 6: ተልዕኮ፣ ተአምራትና የመጥምቁ የሐንሰ ሞት

ይህ ምዕራፍ ኢየሱስ በትውልድ አገሩ መሰደቡን፣ ሐዋርያትን መላኩንና የየሐንሰን አሳዛኝ ሞት ይተርካል።

ምድብ 1: በናዝሬት መሰደብና የሐዋርያት ተልዕኮ (6:1-13)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ ክፍል ውስጥ ሁለት ተቃራኒ የሚመስሉ ኩነቶችን እንመለከታለን። በመጀመሪያ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ብዙ ተአምራትን ካደረገ በኋላ ወደ ገዛ አገሩ ወደ ናዝሬት ተመለሰ ፤ በሰንበትም በምኩራብ ያስተምር ጀመር። የሚሰሙት ሁሉ በጥበብና በሚያደርጋቸው ተአምራት ቢገረሙም ፤ ወዲያው ግን "ይህ ጸራቢው የማርያም ልጅ አይደለምን?" በማለት ማንነቱን ዝቅ አድርገው ተመለከቱት። በወንድሞቹና በእህቶቹ ስም እየጠሩ በእርሱ ተሰናከሉ። ጌታም "ነቢይ ከገዛ አገሩና ከገዛ ዘመዶቹ ከገዛ ቤቱም በቀር ሳይከበር አይቀርም" በማለት የመረረ እውነት ተናገረ። በእምነታቸው ማነስ ምክንያትም ጥቂት ድውዮችን ከመፈወስ በቀር ከዚያ በላይ ድንቅ ነገር ሊያደርግ አልቻለም። ከዚህ በኋላ ግን ጌታ አሥራ ሁለቱን ሐዋርያት በሁለት በሁለት እየከፈለ ሊልካቸው አሰናዳቸው። ሲልካቸውም በትር ብቻ እንጂ እንጀራም ቢሆን ከረጢትም ቢሆን ወይም መሐለቅ በታጠቃቸው ይዘው እንዳይሄዱ ፤ በአንድ እግር ጫማ ብቻ ተጫምተው እንዳይሄዱና ሁለት እጅ ጠባብም እንዳይለብሱ አዘዛቸው። ተቀባይ ባጡበት ስፍራም የእግራቸውን ትቢያ እንዲያረግፉ በመንገር ፤ በስልጣንና በኃይል ላካቸው። እነርሱም ወጥተው ንስሐ እንዲገቡ ሰበኩ ፤ ብዙ አጋንንትንም አወጡ።

የናዝሬት ሰዎች ታሪክ እጅግ የሚያሳዝን መንፈሳዊ ትምህርት ይሰጠናል። ብዙ ጊዜ ለጌታ ቅርብ ነን የሚሉ ሰዎች ወይም ጌታን "እናውቀዋለን" የሚሉ ሰዎች ለበረከቱ እንቅፋት ሊሆኑ ይችላሉ። ናዝሬቶች ኢየሱስን ያዩት በሥጋዊ ማንነቱ ብቻ ነበር ፤ ጸራቢነቱንና ቤተሰቦቹን በማየት መለኮታዊነቱን ጋርዱት።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው እጅግ ውድ የሆነ አልማዝ በእጁ ይዞ ነገር ግን በጭቃ ስለተለወሰ ብቻ እንደ ተራ ድንጋይ አውጥቶ ቢጥለው ፤ ያ አልማዝ ውድነቱ አይቀንስም ነገር ግን ሰውየው ባለጸጋ የመሆን ዕድሉን ያጣል። የናዝሬት ሰዎችም ልክ እንደዚሁ የሕይወትን ጌታ በመካከላቸው ይዘው ፤ በልባቸው ድርቀትና ባለማመናቸው ምክንያት ከታላቅ በረከት ተለዩ። ጌታ ተአምር ሊያደርግ ያልቻለው ኃይል አጥቶ ሳይሆን ፤ እርሱ የሚሠራው በእምነት በሮች በኩል ስለሆነ ነው።

ሐዋርያቱን ሲልክ የሰጣቸው ጥብቅ መመሪያ ደግሞ ሌላኛው ትልቅ ትምህርት ነው። "ምንም አትያዙ" ማለቱ አገልጋዮች በቁሳቁስ ወይም በገንዘብ ሳይሆን ሙሉ በሙሉ በእግዚአብሔር አቅርቦት ላይ እንዲደገፉ ለማስተማር ነው። ሁለት በሁለት መላካቸው ደግሞ አገልጋዮች አብሮነትና እርስ በርስ መደጋገፍ እንደሚገባቸው ያሳያል። በአንድ ቤት እንዲቆዩ ማዘዙ አገልጋይ ካለው ነገር ጋር ተስማምቶ መኖር እንዳለበትና የተሻለ ፍለጋ መባዘን እንደሌለበት ያስገነዝበናል። ትቢያውን ማራገፍ ደግሞ በቃሉ ላይ ለሚዘብቱና ወንጌልን ለማይቀበሉ ሰዎች የሚሰጥ የመጨረሻው የፍርድ ምልክት ነው። ዛሬም ቤተክርስቲያን ከምድራዊ ድጋፍ ይልቅ በሰማያዊው ሥልጣን ላይ ተደግፋ ስትወጣ ፤ አጋንንት ይገዛሉ ፤ ድውዮችም ይፈወሳሉ። ዋናው ቁም ነገር ጌታን እንደ ተራ ሰው ሳይሆን እንደ አምላክ አምኖ መቀበልና በተልእኮው ውስጥ ደግሞ በእርሱ ረዳትነት ላይ ብቻ መተማመን ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ የናዝሬት ሰዎች የኢየሱስን የልጅነት ሕይወት ማወቃቸው ለምን ለእምነት እንቅፋት ሆነባቸው?

☞ "ነቢይ በገዛ አገሩ አይከበርም" የሚለው አባባል በኢየሱስ ሕይወት እንዴት ተፈጸመ?

☞ አለማመናቸው ተአምራት እንዳይደረግ "ከለከለ" ሲባል ምን ማለት ነው?

☞ ሐዋርያት ሁለት ሁለት ሆነው መላካቸው ለሥራቸው ምን ጠቀሜታ ነበረው?

☞ ስንቅና ተጨማሪ ልብስ እንዳይይዙ የታዘዙበት ምክንያት ከእምነትና ከትኩረት አንጻር ምንድን ነው?

☞ ያልተቀበሏቸውን ከተሞች "የእግራችሁን ትቢያ አራግፉ" መባላቸው ምን ዓይነት የፍርድ ምልክት ነው?

☞ በዘይት እየቀቡ መፈወሳቸው ከመንፈሳዊ ቅባትና ከቤተክርስቲያን ሥርዓት ጋር እንዴት ይያያዛል?

☞ "የኢየሱስ ወንድሞች" ተብለው የተጠቀሱት ሰዎች ማንነት ምን ዓይነት ክርክር ያስነሳል?

☞ ሐዋርያት ጫማ ብቻ እንዲያደርጉና ሁለት እጅ ጠባብ እንዳይለብሱ መታዘዛቸው ስለ ሐዋርያዊ ድህነት ምን ያስተምራል?

☞ "ንስሐ እንዲገቡ ሰበኩ" የሚለው የሐዋርያት ዋና መልእክት ከኢየሱስ ስብከት ጋር እንዴት ይጣጣማል?

ምድብ 2: የመጥምቁ የሐንስ አግሚት (6:14-29)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- የኃጢአትና የኅሊና ፍልሚያ:- ንጉሥ ሄሮድስ መጥምቁ የሐንስን በግፍ ቢገድለውም፣ የየሐንስ ድምፅ ግን በኅሊናው ውስጥ አሁንም ይጮኽ ነበር። ሄሮድስ የኢየሱስን ተአምራት ሲሰማ ወዲያውኑ ትዝ ያለው የገደለው ጻድቅ ሰው ነው። ይህ የሚያሳየው ኃጢአት ሰውን ለጊዜው ቢያስደስትም፣ ውስጣዊ ሰላምን ግን ለዘላለም እንደሚነጥቅ ነው።

ለእውነት የመቆም ድፍረት:- የሐንስ ለንጉሥ ሄሮድስ "የወንድምህን ሚስት ልታገባ አይገባህም" በማለት በድፍረት ተናግሯል። የሐንስ ለእግዚአብሔር ሕግ ታማኝ ለመሆን ሲል የራሱን ሕይወት አደጋ ላይ ጥሏል። እውነተኛ የእግዚአብሔር አገልጋይ የሰዎችን ፊት አይመለከትም፤ ይልቁንም የእግዚአብሔርን ቃል ያለ ፍርሃት ይመሰክራል።

የሄሮድያዳ ቂምና ተንኮል:- ሄሮድያዳ እውነቱን ስለተነገራት ንስሐ ከመግባት ይልቅ ቂም መያዝን መረጠች። ልጇን በመጠቀም በግብዣው መካከል የየሐንስን ራስ እንዲሰጣት ጠየቀች። ይህ የሚያሳየው ያልተገራ ስሜትና ቂም ሰውን ወደ ምን ዓይነት ጭካኔና ሰይጣናዊ ተግባር ሊያደርሰው እንደሚችል ነው።

የሰው ክብር ወይስ የእግዚአብሔር?:- ሄሮድስ የሐንስን "ጻድቅና ቅዱስ" እንደሆነ ያውቅ ነበር፤ እንዲያውም በንግግሩ ይደሰት ነበር (ቁጥር 20)። ነገር ግን በግብዣው ላይ በተገኙት መኳንንት ፊት "ቃሉን አጠፈ" ላለመባል ሲል ጻድቁን አሳልፎ ሰጠ። ብዙ ጊዜ ሰዎች ከእግዚአብሔር ይልቅ የሰውን ክብር ሲመርጡ ትልቅ ውድቀት ውስጥ ይገባሉ።

የመከራው ፍጻሜና ዘላለማዊ ክብር:- የየሐንስ ሕይወት በዚህ ምድር ላይ በአስቃቂ ሁኔታ የተገታ ቢመስልም፣ ተልእኮውን ግን በታማኝነት ፈጽሟል። የእግዚአብሔር ሰዎች መከራ ሊቀበሉ ይችላሉ፣ ነገር ግን በእግዚአብሔር ፊት ያላቸው ክብርና ዋጋ ዘላለማዊ ነው። የሐንስ የመሲሐን መንገድ ጥርጓል፣ በደሙም ስለ እውነት መስክሯል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ ሄሮድስ ስለ ኢየሱስ ሲሰማ የሐንስ ትዝ ያለው ለምንድን ነው?
- ☛ የሐንስ ሄሮድስን የገሠጸበት ምክንያት ስለ ጋብቻ ቅድስና ምን ያስተምረናል?
- ☛ ሄሮድስ የሐንስን "ጻድቅና ቅዱስ" እንደሆነ እያወቀ ለምን ሊገድለው አልቻለም ነበር?
- ☛ ሄሮድያዳ በየሐንስ ላይ የነበራት ጥላቻ ምን ያህል አጥፊ እንደነበረ አብራሩ።
- ☛ የሄሮድስ የቸኩልነት መሐላ በራሱ ላይ ያመጣውን ጫና ግለጹ።
- ☛ የሐንስን የመሰለ ታላቅ ነቢይ እንዲህ ባለ አሳዛኝ ሁኔታ መሞቱ የእግዚአብሔርን ዝምታ እንዴት እንረዳለን?
- ☛ የየሐንስ ደቀመዛሙርት መጥተው አስከሬኑን መቅበራቸው ስለ ታማኝነታቸው ምን ይነግረናል?
- ☛ ሄሮድስ የሐንስን "ደስ ብሎት ይሰማው ነበር" የሚለው ቃል ስለ ሰውየው ግብዝነት ምን ይናገራል?
- ☛ በልደት በዓል ላይ እንዲህ ያለ ግድያ መፈጸሙ ስለ ዓለማዊ ሥልጣን ጭካኔ ምን ያሳያል?
- ☛ የየሐንስ መታሰርና መሞት የኢየሱስን መከራ እንዴት አስቀድሞ ይጠቁማል?

ምድብ 3፡ አምስት ሺህ ሰዎችን መመገብና በባሕር ላይ መራመድ (6፡30-56)

ምልከታ እና ትርጓሜ፦ በዚህ ክፍል ውስጥ ሐዋርያት ከአገልግሎት ተመልሰው ለጌታ ያደረጉትን ሁሉ ሲነግሩትና እርሱም "እናንተ ራሳችሁ ጥቂት ታርፉ ዘንድ ወደ ምድረ በዳ ኑ" ብሎ ሲጋብዛቸው እናያለን። ይሁን እንጂ ሕዝቡ ቀድመው ስለደረሱ ጌታ እንደ እረኛ እንደሌላቸው በጎች አዝናላቸው ማስተማር ጀመረ። መሸት ሲል ደቀመዛሙርቱ ሕዝቡ ሄደው ምግብ እንዲገዙ ቢመክሩትም ፤ ጌታ ግን "እናንተ የሚበሉትን ስጧቸው" አላቸው። ያላቸው አምስት እንጀራና ሁለት ዓሣ ብቻ ነበር። ጌታ ግን ሕዝቡን በመቶና በሃምሳ ተራ አስቀምጦ እንጀራውን ባረከ ፣ ቆረከ ፣ ለደቀመዛሙርቱም ሰጠ ፤ ሁሉም በልተው ጠገቡ ፣ አሥራ ሁለት መሶብ ትርፍም ተነሣ። ከዚያም ደቀመዛሙርቱን ወደ ማዶ እንዲሻገሩ ሰድዶ እርሱ ወደ ተራራ ሊጸልይ ወጣ። ሌሊት በሆነ ጊዜ ታንኳይቱ በማዕበል ትጨነቅ ነበር ፤ ጌታም በባሕር ላይ እየተራመደ ወደ እነርሱ መጣ። ሊያልፋቸውም ሲል "ምናምሪት ነው" ብለው ስለፈሩ ጮኹ። እርሱ ግን "አይዘአችሁ እኔ ነኝ አትፍሩ" አላቸው ፤ ወደ ታንኳይቱም ሲገባ ነፋሱ ጸጥ አለ። በመጨረሻም ጌንሴሬጥ ደርሰው ሕዝቡ የልብሱን ጫፍ እንኳ ቢነኩ ይፈወሱ ነበር።

ይህ ታሪክ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለሰው ልጅ በሙሉ ማንነት (ለሥጋም ለነፍስም) ግድ እንደሚለው ያሳየናል። በምድረ በዳ አምስት ሺህ ሰዎችን መመገብ እርሱ በብሉይ ኪዳን መናን ያወረደው አምላክ ዛሬም በሥጋ የተገለጠ መሆኑን የሚያረጋግጥ ነው። ጌታ ደቀመዛሙርቱን "እናንተ የሚበሉትን ስጧቸው" ማለቱ ፤ እኛ ያለንን ጥቂት ነገር (ተሰጥኦ ፣ ጊዜ ወይም ገንዘብ) በእርሱ እጅ ላይ ስናስቀምጥ እርሱ አባዝቶ ለብዙዎች በረከት እንደሚያደርገው ያስተምረናል።

ለምሳሌ፦ አንዲት እናት ለልጆቿ የምታበስለው ምግብ ጥቂት ቢመስልም ፤ በእግዚአብሔር በረከት ግን ሁሉም ጠግበው ተርፎ እንደሚገኝ ሁሉ ፤ ጌታም በደቀመዛሙርቱ እጅ ያለውን ጥቂት ነገር ተጠቅሞ ታላቅ ተአምር አደረገ። ቁም ነገሩ ያለው በእጃችን ባለው የሀብት መጠን ሳይሆን በረከቱን በሚሰጠው አምላክ እጅ ላይ ነው።

በባሕር ላይ መራመዱ ደግሞ ጌታ በተፈጥሮ ሕግጋት ላይ ፍጹም ሥልጣን እንዳለው ያሳያል። ደቀመዛሙርቱ በማዕበል ሲጨነቁ እርሱ ከተራራው ላይ ሆኖ ያያቸው ነበር ፤ ይህም ጌታ ዛሬም በሰማያዊ ሥልጣኑ ሆኖ እኛን እንደሚመለከተንና በጭንቃችን ጊዜ እንደሚደርስልን የሚያሳይ ነው። "ሊያልፋቸው ወደደ" የሚለው ቃል ፤ ጌታ ማንነቱን ሊገልጥላቸውና የእርሱን መለኮታዊ ክብር እንዲያዩ ፈልጎ እንደነበር ይጠቁማል። ነገር ግን ልባቸው በመደንደዙና በእንጀራው ተአምር ውስጥ ያለውን መለኮታዊ ምስጢር ባለማስተዋላቸው ደነገጡ። ጌታ "እኔ ነኝ" ሲላቸው በብሉይ ኪዳን እግዚአብሔር ለሙሴ "ያለና የሚኖር እኔ ነኝ" ካለው ቃል ጋር ተመሳሳይ የሆነ መለኮታዊ ስም መጠቀሙ ነው። ይህ የሚያስተምረን በሕይወታችን ማዕበል ውስጥ የምንሰማው ትልቁ ድምፅ የጌታ "አትፍሩ" የሚለው ቃል መሆን እንዳለበት ነው። ዛሬም ጌታ በረከቱን ሊያባዛ ፣ ማዕበላችንን ጸጥ ሊያደርግና በልብሱ ጫፍ በኩል ፈውስን ሊሰጠን በመካከላችን አለ።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ ኢየሱስ ደቀመዛሙርቱን "ጥቂት ዕረፉ" ማለቱ ለአገልግሎትና ለጤና ያለውን ሚዛናዊነት እንዴት ያሳያል?

☞ ኢየሱስ ሕዝቡን ሲያይ "እንደ እረኛ የሌላቸው በጎች" መሆናቸው ምን ዓይነት መንፈሳዊ ጉድለትን ያሳያል?

☞ ደቀመዛሙርቱ "ሕዝቡን አሰናብት" ሲሉ ኢየሱስ ግን "እናንተ የሚበሉትን ስጡአቸው" ማለቱ ለምን ነበር?

☞ አምስት እንጀራና ሁለት ዓሣ አትርፎ ለሁሉ መብቃቱ የኢየሱስን ፈጣሪነት እንዴት ያሳያል?

☞ ኢየሱስ ወደ ተራራ ሊጸልይ መውጣቱ ከተአምራቱ በኋላ ያለውን መንፈሳዊ ልምምድ እንዴት ይገልጻል?

☞ በባሕር ላይ መራመዱና "ሊያልፋቸው ፈለገ" የሚለው አገላለጽ ከመለኮታዊ መገለጥ (Theophany) ጋር እንዴት ይያያዛል?

☞ የደቀመዛሙርቱ ልብ ደንዝዞ ስለነበረ የእንጀራውን ነገር አለማስተዋላቸው ምን ትርጉም አለው?

☞ "በመቶና በሃምሳ" ተከፋፍለው መቀመጣቸው ስለ ስርአትና ስለ አደረጃጀት ምን ያስተምራል?

☞ ኢየሱስ በባሕር ላይ ሲራመድ "እኔ ነኝ" (Ego Emi) ማለቱ ከመለኮታዊ ስሙ (ያህዌ) ጋር ምን ግንኙነት አለው?

☞ የጌንሴሬጥ ሰዎች የልብሱን ዘርፍ ለመንካት መፈለጋቸው ስለ እምነታቸው ምን ይገልጻል?

ምዕራፍ 7: ንጽሕና፣ እምነትና ፈውስ

ይህ ምዕራፍ የውስጥ ማንነትን ንጽሕና፣ የአሕዛብን እምነትና የኢየሱስን የመፈወስ ኃይል ያሳያል።

ምድብ 1: ስለ ንጽሕናና ስለ ሰው ወጎች (7:1-23)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ ክፍል ውስጥ ከኢየሩሳሌም የመጡ ፈሪሳውያንና የሕግ መምህራን በጌታችን በኢየሱስና በደቀመዛሙርቱ ላይ አዲስ ክስ ሲያቀርቡ እንመለከታለን። ደቀመዛሙርቱ እጃቸውን ሳይታጠቡ (በሃይማኖታዊ ሥርዓት መሠረት ሳይነጹ) እንጀራ ሲበሉ በማየታቸው ፣ "ደቀመዛሙርትህ ለምን እንደ ሽማግሌዎች ወግ አይሄዱም?" በማለት ጠየቁ። በወቅቱ የነበሩት የሃይማኖት መሪዎች ከእግዚአብሔር ቃል ይልቅ ለሰዎች ወግና ለጽዋ ፣ ለኬሻ ፣ ለሰንደቅ ማጠብ ሥርዓት እጅግ ይጨነቁ ነበር። ጌታ ኢየሱስም "ግብዞች" በማለት ጠራቸውና ነቢዩ ኢሳይያስ አስቀድሞ "ይህ ሕዝብ በከንፈሩ ያከብረኛል ልቡ ግን ከእኔ የራቀ ነው" ብሎ የተነበየባቸው መሆኑን ነገራቸው። የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ትተው የሰውን ወግ አጥብቀው በመያዛቸው ወቀሳቸው። በተለይም "ቁርባን" (ለእግዚአብሔር የተሰጠ መባ) በሚል ሰብብ ወላጆቻቸውን ከመርዳትና ከመንከባከብ በመሸሽ የአምስተኛውን ትእዛዝ ሕግ እንዴት እንደሚሸሩ እንደ ምሳሌ ጠቀሰላቸው። በመጨረሻም ሕዝቡን ጠርቶ ወደ ሰው ከውጭ የሚገባ ነገር ሊያረክሰው እንደማይችል ፣ ነገር ግን ከሰው ልብ የሚወጣው ክፋት ሰውን እንደሚያረክሰው በግልጽ አስተማረ።

ይህ ትምህርት በሃይማኖታዊ ግብዝነትና በእውነተኛ መንፈሳዊነት መካከል ያለውን ልዩነት ቁልጭ አድርጎ ያሳየናል። ፈሪሳውያን ንጽሕናን የሚያዩት በውጫዊ ድርጊትና በእጅ መታጠብ ብቻ ነበር። ጌታ ግን እውነተኛው የርኩስት ምንጭ የሰው ልብ መሆኑን ገለጠ። ምግብ ወደ ሆድ ገብቶ ወደ ውጭ ይወጣል እንጂ ልብን አይነካውም ፤ ስለዚህም ጌታ ምግቦችን ሁሉ ንጹሕ አደረገ። ይሁን እንጂ ከሰው ልብ የሚወጡት ክፉ አሳብ ፣ ዝሙት ፣ ስርቆት ፣ መግደል ፣ ምንዝርነት ፣ ስግብግብነት ፣ ተንኮል ፣ መዳራት ፣ ምቀኝነት ፣ ስድብ ፣ ትዕቢትና ስንፍና ሰውን ከእግዚአብሔር የሚለዩ እውነተኛ ርኩሶቶች ናቸው።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው ውብና ንጹሕ የሆነ የውኃ ኩባያ ይዞ ነገር ግን በውስጡ መርዝ ቢኖርበት ፣ ኩባያው ከውጭ ስለታጠበ ብቻ መጠጣቱ ደህንነትን አይሰጥም። ልክ እንደዚህ የሃይማኖት ሥርዓቶችን ብንፈጽምም ልባችን ግን በጥላቻ ፣ በምቀኝነትና በክፋት ከተሞላ በእግዚአብሔር ፊት ንጹሐን አይደለንም።

ጌታ እዚህ ጋር እያስተማረን ያለው እውነተኛ ለውጥ የሚጀምረው ከውስጥ ወደ ውጭ መሆኑን ነው። እግዚአብሔር የሚፈልገው የታጠበ እጅን ሳይሆን የታጠበና የተቀደሰ ልብን ነው። የሰዎች ወግና ሥርዓት በራሳቸው ጠቃሚ ሊመስሉ ቢችሉም ፣ የእግዚአብሔርን ቃል የሚሸፉና ፍቅርን የሚያጠፉ ሲሆኑ ግን ዋጋ የላቸውም። ዛሬም እኛ ራሳችንን መመርመር ይኖርብናል ፤ ትኩረታችን ሰዎች በሚያዩት ውጫዊ ማንነታችን ላይ ነው ወይስ እግዚአብሔር በሚመለከተው የልባችን ሁኔታ ላይ? ጌታ ዛሬም የልባችንን ምንጭ ሊቀድስና ከውስጥ የመነጨ እውነተኛ ቅድስናን ሊሰጠን ይፈልጋል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ ፈሪሳውያን ለእጅ መታጠብ (ሥርዓታዊ ንጽሕና) ትልቅ ትኩረት የሰጡት ለምንድን ነው?
- ☛ ኢየሱስ የኢሳይያስን ትንቢት ("በከንፈራቸው ያኩብሩኛል ልባቸው ግን ከእኔ የራቀ ነው") የጠቀሰባቸው ለምንድን ነው?
- ☛ "ቁርባን" (መባ) የሚለው ወግ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ እንዴት ይሸራል?
- ☛ ከውጭ የሚገባ ነገር ሰውን ሊያረክስ የማይችለው ለምንድን ነው?
- ☛ ከልብ የሚወጡት ክፉ ነገሮች (ምንዝር፣ ስርቆት፣ ግድያ...) ለምን የሰው ዋና ጠላቶች ናቸው?
- ☛ ማርቆስ "መብልን ሁሉ አነጻ" ብሎ የጨመረው ማብራሪያ ለአሕዛብ አማኞች ምን ጠቀሜታ አለው?
- ☛ እውነተኛ ሃይማኖታዊ ንጽሕና በኢየሱስ እይታ ምን ማለት ነው?
- ☛ "ወግን ለመጠበቅ የእግዚአብሔርን ትእዛዝ ትተዋላችሁ" መባሉ ለዘመናዊት ቤተክርስቲያን ምን ማስጠንቀቂያ ይሰጣል?
- ☛ የልብ ክፋት ዝርዝር ውስጥ "ምቀኝነት" እና "ኩራት" ለምን ተካተቱ?
- ☛ በምግብና በልብ ንጽሕና መካከል ያለውን ልዩነት ደቀመዛሙርቱ ለመረዳት ለምን ተቸገሩ?

ምድብ 2: የፊንቄያዊቷ ሴት እምነትና ደንቆሮውን መፈወስ (7:24-37)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የአገልግሎቱን አድማስ በማስፋት ከአይሁድ ምድር ወጣ ብሎ ወደ ጢሮስና ወደ ሲዶና አገር ሲሄድ እንመለከታለን። በዚያም አንዲት ግሪካዊትና ትውልዷ ፊንቄያዊ የሆነች ሴት ልጇን ከርኩስ መንፈስ እንዲያድንላት በፊቱ ተደፍታ ለመነችው። ጌታም "ልጆቼ መጀመሪያ ይጠግቡ ዘንድ ፍቀድ ፤ የልጆችን እንጀራ ይዞ ለቡችሎች መጣል አይገባምና" የሚል እጅግ አስገራሚና ፈታኝ ምላሽ ሰጣት። ሴቲቱ ግን አልተከፋችም ፤ ይልቁንም "አዎን ጌታ ሆይ ፤ ቡችሎች እንኳ ከማዕድ በታች የልጆችን ፍርፋሪ ይበላሉ" በማለት በትሕትናና በእምነት መለሰችለት። ጌታም በዚህ ንግግሯ ተደንቆ ልጇን ፈወሰላት። ከዚህ በኋላ ጌታ ወደ አሥሩ ከተማ (ዲካጶሊስ) ተመልሶ ሲመጣ ፤ ደንቆሮና መናገር የማይችል አንድ ሰው ወደ እርሱ አመጡ። ጌታም ሰውየውን ከሕዝቡ ለይቶ ብቻውን ወሰደው ፤ ጣቶቹንም በጀሮዎቹ ውስጥ አገባ ፤ እንትፍም ብሎ ምላሱን ዳሰሰ ፤ ወደ ሰማይም አሻቅቦ ተመልክቶ በታላቅ ትንፋሽ "ኤፍታህ" (ተከፈት) አለው። በዚያው ቅጽበት የሰውየው ጀሮ ተከፈተ ፤ የምላሱም እሥራት ተፈቶ አጥርቶ መናገር ጀመረ። ሕዝቡም "ሁሉን በመልካም አደረገ" በማለት በታላቅ መገረም መስከሩ።

ይህ ታሪክ የእግዚአብሔር ጸጋ ለሰው ሁሉ (አይሁድም ሆኑ አሕዛብ) የተሰጠ መሆኑን የሚያሳይ ታላቅ ትምህርት ይዟል። የፊንቄያዊቷ ሴት ታሪክ ጌታ እኛን በእምነት እንዴት እንደሚፈትነን ያሳያል። ጌታ "ቡችሎች" (ውሾች) የሚለውን ቃል የተጠቀመው በወቅቱ አይሁድ አሕዛብን የሚጠሩበትን መንገድ በማስታወስ እንጂ ሴቲቱን ለማሳነስ አልነበረም። ሴቲቱ ግን "የልጆች እንጀራ" የተባለው የእግዚአብሔር በረከት ለአይሁድ አስቀድሞ እንደተሰጠ አምናለች ፤ ሆኖም ከአምላክ ማዕድ የሚወድቅ አንዲት "ፍርፋሪ" እንኳ የልጇን እስራት ለመበጠስ በቂ መሆኑን ተረድታለች።

ለምሳሌ:- አንድ እጅግ ሀብታም የሆነ ሰው ካለው ቢሊዮን ብር ውስጥ ጥቂት ሳንቲሞችን ቢሰጠን ለእርሱ ምንም አይደሉም ፤ ለእኛ ግን ትልቅ ሀብት ሊሆኑ ይችላሉ። የክርስቶስም ኃይል እንደዚሁ ነው ፤ ከእርሱ ዘንድ የምታገኘው አንዲት ቅንጣት ጸጋ በማንኛውም ዓለማዊ መድኃኒት ሊፈታ የማይችልን ችግር ትፈታለች። ይህች ሴት ትዕቢቷን ጥላ ለበረከቱ በመንበርከኳ ታላቅ ተአምር ተደረገላት።

ደንቆሮውንና ዲዳውን የመፈወሱ ታሪክ ደግሞ ጌታ እያንዳንዱን ሰው በግል እንደሚያውቅና እንደሚረዳ ያሳየናል። ጌታ ሰውየውን ለይቶ ወደ ጎን መውሰዱ ፤ ለእያንዳንዱ ሰው የሚሰጠው ፈውስ የግል መሆኑን ይጠቁማል። ጌታ ጣቶቹን በጀሮው ማድረጉና ምላሱን መዳሰሱ ፣ በደዌ ለተዘጋው ሕይወታችን ጌታ በራሱ እጅ ጣልቃ እንደሚገባ ያሳያል። "ኤፍታህ" ወይም "ተከፈት" የሚለው ቃል ዛሬም ለእኛ እጅግ አስፈላጊ ነው። ብዙ ጊዜ ጆሯችን የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማት ዝግ ሊሆን ይችላል ፤ ምላሳችንም የእግዚአብሔርን ክብር ለመመስከር ታስሮ ሊሆን ይችላል። ጌታ ግን ዛሬም ወደ ሰማይ አሻቅቦ እያየ ለእኛ ሕይወት "ተከፈት" ይላል። ጆሯችን ለእውነት ሲከፈት ፣ ምላሳችንም ምስጋናን ያወጣል። ይህ ክፍል የሚያስተምረን ጌታ ያላደረገውና የማይችለው ምንም ነገር አለመኖሩንና ፣ እኛም እንደ ፊንቄያዊቷ ሴት በትሕትና እንደ ደንቆሮውም ደግሞ ለጌታ እጅ በመገዛት መቅረብ እንዳለብን ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☛ ኢየሱስ ለምን ወደ አሕዛብ ግዛት (ጢሮስና ሲዶና) ለመሄድ ፈለገ?

☛ የሴቲቱ ልመና ከአሕዛብ እምነት አንጻር ምን ልዩ ያደርገዋል?

☛ ኢየሱስ "ቡችሎች" የሚለውን ቃል መጠቀሙ እሷን ለመናቅ ሳይሆን እምነቷን ለመፈተን መሆኑን እንዴት እንረዳለን?

☛ ሴቲቱ የተናገረችው ምላሽ የእሷን ትሕትናና ጽናት እንዴት ያሳያል?

☛ ደንቆሮውን ሰው ሲፈውስ ምራቁን መጠቀሙና ወደ ሰማይ መመልከቱ ምን ትርጉም አለው?

☛ "ኤፍታህ" የሚለው ቃል መጠቀሱ የታሪኩን ትክክለኛነት እንዴት ያሳያል?

☛ ሕዝቡ "ሁሉን በመልካም አደረገ" ብለው መመስከራቸው የኢየሱስን አገልግሎት ከፍጥረት ሥራ ጋር እንዴት ያገናኘዋል?

☛ ሴቲቱ "ቡችሎችም ከልጆች ማዕድ የሚወድቀውን ይበላሉ" ማለቷ ስለ እግዚአብሔር ሉዓላዊነትና ጸጋ ምን ይገልጻል?

☛ ደንቆሮውን ሰው ለብቻው አውጥቶ መፈወሱ ስለ ግል እንክብካቤ ምን ያስተምራል?

☛ "ምራቅን" መጠቀም በወቅቱ ከነበረው የመፈወስ ልማድና ከኢየሱስ መለኮታዊ ኃይል ጋር እንዴት ይያያዛል?

ምዕራፍ 8: አራት ሺህ ሰዎችን መመገብና የጴጥሮስ ምስክርነት

ይህ ምዕራፍ የገሊላ አገልግሎት ማጠቃለያና ወደ ኢየሩሳሌም የሚደረገው ጉዞ መጀመሪያ (Pivot) ነው።

ምድብ 1: አራት ሺህ ሰዎችን መመገብና የፈሪሳውያን እርሾ (8:1-21)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ዳግመኛ በምድረ በዳ እያስተማረ ሳለ እጅግ ብዙ ሕዝብ አብሮት ለሦስት ቀናት መቆየቱን እንመለከታለን። ጌታ "የሚበሉት የላቸውምና ለሕዝቡ አዝንላቸዋለሁ" በማለት ጥልቅ ርኅራኄውን ገለጠ። ደቀመዛሙርቱ ግን አሁንም በምድረ በዳ ምግብ ከየት ይገኛል? በማለት ሲጠይቁ እናያለን። ጌታም ያላቸውን ሰባት እንጀራና ጥቂት ትናንሽ ዓሦች ተቀብሎ ባረከ ፣ ቆረሰ ፣ ለሕዝቡም እንዲያቀርቡ ለደቀመዛሙርቱ ሰጠ። አራት ሺህ የሚያህሉ ሰዎች በልተው ሲጠግቡ ሰባት ሙሉ ቅርጫት ትርፍ ተነሣ። ከዚህ ድንቅ ተአምር በኋላ ፈሪሳውያን መጥተው ሊፈትኑት ከሰማይ ምልክትን እንዲያሳዩቸው ለመኑት ፣ ጌታ ግን በመንፈሱ እጅግ አዝኖ "ለዚህ ትውልድ ምልክት አይሰጠውም" በማለት ጥሏቸው ወደ ማዶ ተሻገረ። በታንኳይቱ ውስጥ ሳሉ ደቀመዛሙርቱ እንጀራ መያዝ መርሳታቸውን ሲያወሩ ፣ ጌታ "ከፈሪሳውያንና ከሄሮድስ እርሾ ተጠበቁ" በማለት አስጠነቀቃቸው። እነርሱ ግን ነገሩ የገባው መስሏቸው "እንጀራ ስለሌለን ነው" ብለው እርስ በርሳቸው ተከራከሩ። ጌታም ልባቸው ስለ ደነደነና ስላልተረዱ ገሠጻቸው።

ይህ ታሪክ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ አሁንም በተደጋጋሚ ለሰው ልጅ ሥጋዊ ፍላጎት ግድ እንደሚለውና በሚያስደንቅ ሁኔታ እንደሚያቀርብ ያሳየናል። ሰባት እንጀራና ሰባት ቅርጫት መነሳቱ ፣ ሰባት የፍጽምና ምልክት እንደመሆኑ ጌታ የሚሰጠው በረከት ሙሉና ፍጹም መሆኑን ያስገነዝባናል። ሆኖም ግን ትልቁ ትምህርት ያለው በታንኳይቱ ውስጥ በተነገረው "እርሾ" ላይ ነው። ጌታ ስለ እርሾ ሲናገር ስለ ቁሳዊ እንጀራ ሳይሆን ስለ ትምህርትና ስለ ተጽዕኖ መሆኑን ልብ ማለት ይገባል።

ለምሳሌ፡- በአንድ ንጹሕ ነጭ ሊጥ ውስጥ ጥቂት እርሾ ቢጨመር ፤ ያቺ ትንሽ እርሾ መላውን ሊጥ እንደምታብካውና እንደምትለውጠው ሁሉ ፤ የፈሪሳውያን ግብዝነትና የሄሮድስ ዓለማዊነትም የሰውን መንፈሳዊ ሕይወት ቀስ በቀስ የመበከል ኃይል አለው። የፈሪሳውያን እርሾ "ሕጋዊነትና ግብዝነት" ሲሆን ፣ የሄሮድስ እርሾ ደግሞ "ፖለቲካዊና ዓለማዊ አመለካከት" ነው። ደቀመዛሙርቱ በታንኳይቱ ውስጥ ስለ እንጀራ እጥረት መጨነቃቸው ፣ አምስት ሺህና አራት ሺህ ሰዎችን የመገበው ጌታ አብሮአቸው መሆኑን መዘንጋታቸውን ያሳያል።

እኛም ብዙ ጊዜ በሕይወታችን ውስጥ የእግዚአብሔርን ታላቅ ሥራ እያየን ፣ ነገር ግን ትናንሽ ችግሮች ሲገጥሙን ጌታን የመርሳትና የመጠራጠር ፈተና ይገጥመናል። ጌታ "እንዴት እስካሁን አታስተውሉም?" ብሎ ሲጠይቅ ፤ የችግራችን ትልቁ ምንጭ የጌታ ኃይል ማነስ ሳይሆን የልባችን ድንዛዜ መሆኑን ሊያሳየን ፈልጎ ነው። ዛሬም ጌታ የሚፈልገው በሚታየው እንጀራ ላይ ብቻ ከማተኮር ወጥተን ፣ የማይታየውንና ሁሉን የሚችለውን የእርሱን ኃይል እንድናስተውል ነው። ከክፉ ተጽዕኖዎችና ከጥርጣሬ እርሾ ራሳችንን ጠብቀን ፣ በቃሉ እውነት ላይ ብቻ መደገፍ ይኖርብናል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☛ አራት ሺህ ሰዎችን መመገብ ከአምስት ሺህ ሰዎች መመገብ ጋር ያለው ተመሳሳይነትና ልዩነት ምንድን ነው?

☛ ኢየሱስ "ለሕዝቡ አዝንላቸዋለሁ" ማለቱ ስለ ርኅራኄው ምን ይነግረናል?

☛ ፈሪሳውያን ምልክት የጠየቁት ለምንድን ነው? ኢየሱስ ለምን ከለከላቸው?

☛ "እርሾ" የሚለው ምሳሌ ስለ ፈሪሳውያንና ስለ ሄሮድስ ትምህርት ምን ያስጠነቅቃል?

☛ ደቀመዛሙርቱ ስለ ቁሳዊ እንጀራ መጨነቃቸው መንፈሳዊ ግንዛቤያቸው ምን ያህል ዝቅተኛ እንደሆነ ያሳያል?

☛ ኢየሱስ ያለፉትን ተአምራት (5000 እና 4000) ያስታወሳቸው ለምንድን ነው?

☛ "ገና አታስተውሉምን?" የሚለው ጥያቄ በደቀመዛሙርቱ ላይ ያለውን ተስፋና ወቀሳ እንዴት ያሳያል?

☛ ከሰማይ ምልክት መፈለግ ከእውነተኛ እምነት ጋር ለምን ይቃረናል?

☛ ሰባት ቅርጫት ትርፍ መሰብሰብ ስለ እግዚአብሔር በረከት ሙላት ምን ይናገራል?

☛ ደቀመዛሙርቱ እንጀራ መርሳታቸውና ኢየሱስ ስለ እርሾ ማስተማሩ ስለ አለመግባባት (Miscommunication) ምን ያስተምራል?

ምድብ 2፡ የቤተሳይዳው ዕውርና የጴጥሮስ ምስክርነት (8፡22-30)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ቤተሳይዳ ሲገባ ሰዎች አንድ ዕውር ወደ እርሱ አምጥተው እንዲዳስሰው ለመኑት። ጌታም የዕውሩን እጅ ይዞ ከመንደሩ ውጭ አወጣው ፤ በዓይኑም ላይ አንትፍ ብሎ እጁን ጫነበትና "አንዳች ታያለህን?" ብሎ ጠየቀው። ሰውየውም አሻቅቦ ተመልክቶ "ሰዎች እንደ ዛፍ ሲመላለሱ አያለሁ" በማለት ምላሽ ሰጠ። ይህም ማለት እይታው ገና ግልጽ አልነበረም። ጌታም ዳግመኛ እጁን በዓይኑ ላይ ጫነበት ፤ በዚያን ጊዜም አጥርቶ ማየት ጀመረና ፈጽሞ ዳነ። ከዚህ አስደናቂ ተአምር በኋላ ጌታና ደቀመዛሙርቱ ወደ ፊልጶስ ቂሳሪያ መንደሮች ሲሄዱ ፤ በመንገድ ላይ ሳሉ ጌታ አንድ ወሳኝ ጥያቄ አቀረበላቸው። "ሰዎች እኔን ማን እንደሆንሁ ይሉኛል?" አላቸው። እነርሱም "መጥምቁ ዮሐንስ ፣ ሌሎችም ኤልያስ ፣ ሌሎችም ከነቢያት አንዱ" እንደሚሉት ነገሩት። ጌታም ጥያቄውን ወደ እነርሱ አዙሮ "እናንተስ እኔን ማን እንደሆንሁ ትላላችሁ?" አላቸው። ጴጥሮስም ወዲያውኑ "አንተ ክርስቶስ ነህ" በማለት መለሰለት። ጌታም ስለ እርሱ ለማንም እንዳይናገሩ አዘዛቸው።

የቤተሳይዳው ዕውር ፈውስ በወንጌል ታሪኮች ውስጥ ለየት ያለ ነው። ጌታ ኡብዛኛውን ጊዜ በቃሉ ወይም በአንድ ንክኪ ወዲያውኑ ሲፈውስ ፤ እዚህ ጋር ግን ፈውሱ በሁለት ደረጃ የተከናወነ ነው። ይህ ጌታ ኃይል አንሶት ሳይሆን ፤ ለደቀመዛሙርቱና ለእኛ አንድ ትልቅ መንፈሳዊ ትምህርት ሊያስተምረን ፈልጎ ነው። ይህም "መንፈሳዊ ዕይታ" ወይም "እውቀት" ብዙ ጊዜ ደረጃ በደረጃ የሚያድግ መሆኑን ያሳያል።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው ጨለማ ክፍል ውስጥ ለብዙ ጊዜ ቆይቶ ድንገት ወደ ብርሃን ሲወጣ ፣ ብርሃኑ ወዲያውኑ ዓይኑን ስለሚጋርደው ነገሮችን ለይቶ ለማየት ይቸገራል ፤ ጊዜ ሲሰጠው ግን ጥርት ብሎ ይታየዋል። ደቀመዛሙርቱም ልክ እንደዚህ ነበሩ። የኢየሱስን ተአምራት ቢያዩም ፣ ማንነቱ ገና አንደ "ዛፍ" ደብዝዞ ይታያቸው ነበር። ይህ ተአምር የተደረገው ጴጥሮስ "አንተ ክርስቶስ ነህ" ብሎ ከመመስከሩ በፊት መሆኑ ፣ ደቀመዛሙርቱ ከፊል ዕይታ ወደ ሙሉ ዕይታ እየተሸጋገሩ መሆናቸውን ያመለክታል።

የጴጥሮስ ምስክርነት ደግሞ የወንጌል ታሪክ ትልቁ መገጣጠሚያ ነው። ሰዎች ጌታን እንደ መጥምቁ ዮሐንስ ወይም እንደ ኤልያስ ማየታቸው ታላቅ አክብሮት ቢመስልም ፣ እውነተኛ ማንነቱን ግን አልገለጸም። ክርስቶስን "ጥሩ ሰው" ወይም "ታላቅ ነቢይ" ብቻ አድርጎ ማየት በቂ አይደለም። ጴጥሮስ "አንተ ክርስቶስ ነህ" ሲል ፣ ኢየሱስ መሲሕ ፣ የእግዚአብሔር ልጅና ብቸኛው አዳኝ መሆኑን መመስከሩ ነው። ዛሬም ለሁላችንም የሚቀርበው ትልቁ ጥያቄ "አንተስ እኔን ማን ትለኛለህ?" የሚል ነው። ጌታን በሌሎች ምስክርነት ብቻ ሳይሆን ፣ በራሳችን የልብ ተሞክሮ አውቀነው ልንመሰክርለት ይገባል። ጌታ ዛሬም የደነዘዘውን ዓይነ ልቦናችንን ሊከፍትና ማንነቱን ጥርት አድርጎ ሊያሳየን ይፈልጋል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ዕውሩን በሁለት ደረጃ መፈወሱ ኢየሱስ ኃይል አንሶት ነው ወይስ ሌላ ትርጉም አለው?
- 👉 "ሰዎች እንደ ዛፍ ሲሄዱ አያለሁ" የሚለው መግለጫ ስለ ከፊል እይታ ምን ያስተምረናል?
- 👉 ይህ ተአምር በወንጌሉ መዋቅር ውስጥ (በመሃል ላይ) መገኘቱ ምን ፋይዳ አለው?
- 👉 ኢየሱስ የሰዎችን አስተያየት የጠየቀው ለምንድን ነው?
- 👉 ጴጥሮስ "አንተ ክርስቶስ ነህ" ማለቱ ከሌሎች አስተያየቶች በምን ይለያል?
- 👉 ኢየሱስ ለማንም እንዳይናገሩ ማዘዙ (Messianic Secret) ለምን አስፈለገ?
- 👉 እኛ ዛሬ ለኢየሱስ "አንተ ማን ነህ?" ለሚለው ጥያቄ ምን ምላሽ እንሰጣለን?
- 👉 የቤተሳይዳው ዕውር ከከተማ ውጭ መወሰዱ ስለ ግል ግንኙነት ምን ያስተምራል?
- 👉 ጴጥሮስ ምስክርነቱን የሰጠው በቄሣርያ ፊልጶስ መሆኑ ምን ዓይነት ፖለቲካዊና ሃይማኖታዊ ዳራ አለው?
- 👉 "አንዳንዶቹ መጥምቁ ዮሐንስ... ኤልያስ" ማለታቸው ስለ ኢየሱስ ግርማ ምን ዓይነት ግምት እንደነበራቸው ያሳያል?

ምድብ 3፡ የመጀመሪያው የሕማማት ትንቢትና መስቀልን መሸከም (8፡31-38)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ማንነቱ በጴጥሮስ አማካኝነት "አንተ ክርስቶስ ነህ" ተብሎ ከተመሰከረ በኋላ ፡ ወዲያውኑ ትኩረቱን ወደሚመጣው መከራ አዞረ፡፡ የሰው ልጅ ብዙ መከራ ሊቀበል ፡ በሽማግሌዎችና በካህናት አለቆች በጻፎቻቸው ሊጣል ፡ ሊገደልም ከሦስት ቀንም በኋላ ሊነሣ እንዲገባው በግልጽ ያስተምራቸው ጀመር፡፡ ይህ ንግግር ለደቀመዛሙርቱ እጅግ አስደንጋጭ ነበር ፤ ምክንያቱም እነርሱ የሚጠብቁት መሲሕ በምድር ላይ ነግሦ ሥልጣን የሚይዝ እንጂ መከራ የሚቀበል አልነበረም፡፡ ጴጥሮስም ጌታን ለይቶ ወስዶ "አይሁንብህ" በማለት ሊገሥጸው ሞከረ፡፡ ጌታ ግን ዘወር ብሎ ደቀመዛሙርቱን ተመለከተና ጴጥሮስን "ወደ ኋላዬ ሂድ አንተ ሰይጣን ፤ የሰውን እንጂ የእግዚአብሔርን አታስብምና" በማለት በብርቱ ገሠጸው፡፡ ከዚያም ሕዝቡንና ደቀመዛሙርቱን ጠርቶ ፡ እርሱን መከተል የሚፈልግ ሁሉ ራሱን እንዲክድ ፡ መስቀሉንም ተሸክሞ እንዲከተለው አዘዘ፡፡ ነፍሱን ሊያድን የሚፈልግ ሁሉ እንደሚያጣት ፡ ስለ እርሱና ስለ ወንጌል ነፍሱን የሚያጣ ግን እንደሚያድናት ታላቅ መመሪያ ሰጠ፡፡

ይህ ክፍል የመሲሔን ትክክለኛ ተልዕኮና የደቀመዛሙርነትን ትርጉም በግልጽ ያስቀምጣል፡፡ ጌታ "ሊገባው ይገባል" (Must) የሚለውን ቃል የተጠቀመው ፡ መከራው በአጋጣሚ የመጣ ሳይሆን የሰውን ልጅ ለማዳን የተቀረጸ ሰማያዊ ዕቅድ መሆኑን ለማሳየት ነው፡፡ የጴጥሮስ ተቃውሞ ከፍቅር የመነጨ ቢመስልም ፡ በውስጡ ግን የእግዚአብሔርን የድነት መንገድ የሚያግድ በመሆኑ ጌታ "ሰይጣን" ብሎ ጠራው፡፡ ሰይጣን ሁልጊዜም እኛን ከመስቀሉ መንገድ ሊያስወጣንና ወደ ምቹው መንገድ ሊመራን ይሞክራል፡፡ ጌታ የሚያስተምረን ትልቁ እውነት ፡ ያለ መስቀል ዘውድ ፡ ያለ መከራም ክብር እንደሌለ ነው፡፡

ለምሳሌ፡- አንድ ታላቅ ሯጭ የአሎምፒክ የወርቅ ሜዳሊያ ለማግኘት ቢፈልግ ፡ በየቀኑ እንቅልፉን መሥዋዕት ማድረግ ፡ ከባድ ልምምድ ማድረግና ምቹቱን መተው ይኖርበታል፡፡ ያንን መሥዋዕትነት ካልከፈለ ድሉን ሊያገኝ አይችልም፡፡ ክርስቶስን መከተልም ልክ እንደዚሁ ነው ፤ ራስን መከድ ማለት የራስን ምኞትና ፈቃድ ለእግዚአብሔር ፈቃድ ማስገዛት ማለት ነው፡፡ መስቀልን መሸከም ደግሞ ስለ ክርስቶስ የሚመጣውን ማንኛውንም መከራና ውርደት በደስታ ለመቀበል መዘጋጀትን ያሳያል፡፡

"ነፍሱን ሊያድን የሚፈልግ ያጣታል" የሚለው ቃል ፣ በዚህ ምድራዊ ዓለም ላይ ብቻ ተመስርቶ ለራሱ ምችት የሚኖር ሰው የዘላለም ሕይወትን እንደሚያጣ ያስጠነቅቃል። በተቃራኒው ደግሞ ሕይወቱን ለጌታ አሳልፎ የሚሰጥ ሰው እውነተኛውንና የማይጠፋውን ሕይወት ያገኛል። ዓለሙን ሁሉ ቢያተርፍ ነፍሱንም ቢጎዳ ምን ይጠቅመዋል? የሚለው ጥያቄ ዛሬም ለእያንዳንዳችን የቀረበ ወሳኝ ጥያቄ ነው። ጌታ ዛሬም የሚጠራን ወደ ምችት ሕይወት ሳይሆን ፣ ራሱን ወደ መካድና የእርሱን ፈቃድ ወደ መከተል ነው። በምድር ላይ ስለ እርሱ የምንሸከመው መስቀል ፣ በሰማይ ወደማይጠፋው የክብር አክሊል ይመራናል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ኢየሱስ መከራውን በግልጽ መናገር የጀመረው ለምንድን ነው?
- 👉 ጴጥሮስ ኢየሱስን መገሠጹ ስላለው የተሳሳተ የመሲሕ እይታ ምን ይነግረናል?
- 👉 ኢየሱስ ጴጥሮስን "ሰይጣን" ማለቱ ምን ያህል ከባድና ትክክለኛ ወቀሳ ነው?
- 👉 "ራሱን ይካድ" ማለት በዕለት ተዕለት ሕይወት ውስጥ እንዴት ይተገበራል?
- 👉 "መስቀሉን መሸከም" በወቅቱ ለነበሩት ሰዎች ምን ዓይነት አስፈሪ ምስል ነበረው?
- 👉 "ነፍሱን ሊያድን የሚወድ ያጠፋታል" የሚለው ተቃርኖ (Paradox) ምን ትርጉም አለው?
- 👉 ዓለምን ሁሉ ቢያተርፍ ነፍሱን ግን ቢያጣ ምን ይጠቅመዋል? የሚለው ጥያቄ ቅድሚያ ለምንሰጣቸው ነገሮች ምን ትምህርት ይሰጣል?
- 👉 "የሰው ሃሳብ እንጂ የእግዚአብሔርን ሃሳብ አታስብም" መባል ስለ ፈተና ምንጭ ምን ይገልጣል?
- 👉 በዝሙተኛና በኃጢአተኛ ትውልድ መካከል በኢየሱስ ማፈር ምን ዓይነት ውጤት አለው?
- 👉 መከራን መቀበልና የዘላለም ሕይወት ያላቸው ግንኙነት ምንድን ነው?

ምዕራፍ 9: መለኮታዊ ክብርና የደቀመዛሙርት ድካም

ይህ ምዕራፍ የኢየሱስን ተራራማ መለኮታዊ መገለጥና ደቀመዛሙርቱ ገና ሊረዱት ያልቻሉትን የትሕትና ትምህርት ይዟል።

ምድብ 1: ደብረ ታቦርና ዲዳውን መንፈስ ማውጣት (9:1-29)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ ታላቅ ክፍል ውስጥ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ጴጥሮስን ፣ ያዕቆብንና ዮሐንስን ብቻ ይዞ ወደ ረጅም ተራራ ሲወጣ እናያለን። በዚያም መልኩ ተለወጠ ፤ ልብሱም በምድር ላይ ማንም አጣቢ ሊያነጣው በማይችል ሁኔታ እጅግ አንጸባራቂና ነጭ ሆነ። በዚያም መጥምቁ ዮሐንስ አስቀድሞ ስለ እርሱ እንደመሰከረው ሁሉ ፣ አሁንም የብሉይ ኪዳን ታላላቅ ሰዎች ሙሴና ኤልያስ ተገልጠው ከጌታ ጋር ሲነጋገሩ ታዩ። ጴጥሮስም በክብሩ ተመስጦ "በዚህ መሆን ለእኛ መልካም ነው" በማለት ሦስት ዳስ ለመሥራት ቢመኝም ፣ ድንገት ብሩህ ደመና ጋርዳቸው ከደመናውም ውስጥ "የምወደው ልጄ ይህ ነው ፤ እርሱን ስሙት" የሚል አምላካዊ ድምፅ ተሰማ። ጌታና ሦስቱ ደቀመዛሙርት ከተራራው ወርደው ሌሎቹን ደቀመዛሙርት ሲቀላቀሉ ግን ፣ በዚያ ታላቅ ግርግርና ጭንቀት አገኙ። አንድ አባት ዲዳ መንፈስ ያደረበትን ልጁን ይዞ ወደ ደቀመዛሙርቱ መጥቶ ቢሆንም ሊያወጡለት አልቻሉም ነበር። ጌታም ልጁን አስመጥቶ አባቱን "ካሙኑ ሁሉ ይቻላል" አለው ፤ አባቱም "አምናለሁ ፤ አለማመኔን እርዳው" በማለት በልቅሶ ተማጸነ። ጌታም ርኩሱን መንፈስ ገሥጿ አስወጣው ፤ ልጁም እንደ ሙት ሆኖ ቢታይም ጌታ እጁን ይዞ አስነሣውና ድኖ ተነሣ። ደቀመዛሙርቱ በድብቅ "እኛ ለምን ማውጣት አልቻልንም?" ብለው ሲጠይቁት "ይህ ዓይነት በጸሎት ካልሆነ በቀር በምንም አይወጣም" የሚል ምላሽ ሰጣቸው።

የደብረ ታቦር ታሪክ ጌታ ከመከራውና ከሞቱ በፊት መለኮታዊ ክብርን በምድር ላይ የገለጠበት ታላቅ ምስጢር ነው። ሙሴና ኤልያስ መታየታቸው ብሉይ ኪዳን (ሕጉና ነቢያቱ) ለክርስቶስ ምስክሮች መሆናቸውን ያሳያል። ጌታ መከራን ለመቀበል ወደ ኢየሩሳሌም ከመሄዱ በፊት ፣ ደቀመዛሙርቱ እርሱ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እንዲረዱና በፊተና ጊዜ እንዳይደነግጡ ይህን ሰማያዊ ትዕይንት አሳያቸው። የጴጥሮስ "ዳስ እንሥራ" ማለት የክብርን ሰዓት አራዝሞ ከመስቀሉ መንገድ ለማምለጥ የሚደረግ ሰብአዊ ሙከራ ቢመስልም ፣ አብ ግን "እርሱን ስሙት" በማለት ጌታ የሚሄድበት የመስቀል መንገድ ብቻ እውነተኛው የድል መንገድ መሆኑን አረጋገጠ።

ለምሳሌ፡- አንድ ተራራ ላይ ወጥቶ ዙሪያውን የሚመለከት ሰው ፣ ከታች ያለውን ጭጋግና ጫጫታ ሳይሆን የሰማዩን ጥራትና ውበት እንደሚያይ ሁሉ ፤ ደቀመዛሙርቱም ስማያዊውን ክብር አይተው ለምድራዊው መከራ እንዲዘጋጁ ተደረገ።

ከተራራው ስር የተደረገው ተአምር ደግሞ ሌላ ጠቃሚ ትምህርት አለው። ደቀመዛሙርቱ ቀደም ሲል አጋንንትን የማውጣት ሥልጣን ተሰጥቷቸው ቢሆንም ፣ እዚህ ጋር ግን ሊሳካላቸው አልቻለም። ይህ የሆነው ስጦታውን እንደ ተለመደ ልምምድ አድርገው ስለቆጠሩትና ከኃይሉ ምንጭ ጋር ያላቸው ግንኙነት ስለላላ ነው። የአባቱ ጩኸት "አምናለሁ ፤ አለማመኔን እርዳው" የሚለው ቃል ፣ ዛሬም ለእኛ እውነተኛ የጸሎትና የእምነት መመሪያ ነው። እምነታችን ደካማ ቢሆንም እንኳ ፣ ባለችን ትንሿ እምነት ወደ ጌታ ስንቀርብ እርሱ እምነታችንን ያጸናልናል። ጌታ "በጸሎት ካልሆነ በቀር አይወጣም" ማለቱ ፣ መንፈሳዊ ድል የሚገኘው ከእግዚአብሔር ጋር ካለን የጠበቀ ኅብረት እንጂ ከራሳችን ችሎታ እንዳልሆነ ያስተምረናል። ጸሎት እኛን ከሰማያዊው ኃይል ጋር የሚያገናኘን ገመድ ነው። ዛሬም በሕይወታችን "ይህ ዓይነት" የተባሉ ከባድና ተስፋ አስቆራጭ ችግሮች ሲገጥሙን ፣ መፍትሔው ከተራራው ላይ ካየነው ከክርስቶስ ክብር ጋር በጸሎት መገናኘት ብቻ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ኢየሱስ ሦስቱን ደቀመዛሙርት ብቻ ለብቻ ይዞ መውጫቱ ለምን አስፈለገ?
- 👉 የልብሱ መነጣትና መለወጥ ስለ መለኮታዊ ክብሩ ምን ይናገራል?
- 👉 ሙሴና ኤልያስ መታየታቸው ከሕግና ከነቢያት አንጻር ምን ትርጉም አለው?
- 👉 ጴጥሮስ "ሦስት ዳሶች እንሥራ" ማለቱ ያለበትን ግራ መጋባት እንዴት ያሳያል?
- 👉 ደቀመዛሙርቱ አጋንንቱን ማውጣት ያልቻሉት ለምንድን ነው?
- 👉 የአባትየው ልመና "ባለማመኔ እርዳኝ" የሚለው ለእኛ ምን ትምህርት ይሰጣል?
- 👉 ጸሎትና እምነት ከአጋንንት ጋር በሚደረግ ትግል ውስጥ ያላቸውን ሚና አብራሩ።
- 👉 "የእግዚአብሔር መንግሥት በኃይል ስትመጣ እስኪያዩ ድረስ ሞትን የማይቀምሱ አሉ" የሚለው ቃል ትርጉሙ ምንድን ነው?
- 👉 ከሙታን መነሣት ምን ማለት እንደሆነ ደቀመዛሙርቱ ለምን ግራ ተጋቡ?
- 👉 ኤልያስ ቀድሞ ይመጣል የሚለው ትምህርት ከመጥምቁ ዮሐንስ ጋር እንዴት ተፈጸመ?

ምድብ 2፡ ሁለተኛው የሕመም ትንቢትና ስለ ታላቅነት (9:30-50)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በገሊላ በኩል ሲያልፍ ማንም እንዳያውቅ ፈልጎ ነበር ፤ ምክንያቱም ትኩረቱን ሁሉ ደቀመዛሙርቱን በማስተማር ላይ አድርጎ ነበርና። ለሁለተኛ ጊዜ "የሰው ልጅ በሰዎች እጅ አልፎ ይሰጣል ፣ ይገድሉትማል ፣ ከተገደለ በኋላም በሦስተኛው ቀን ይነሣል" በማለት ስለ መከራው በግልጽ ነገራቸው። ነገር ግን ደቀመዛሙርቱ ነገሩ ስላልገባቸው ለመጠየቅም ፈሩ። ወደ ቅፍርናሆም በደረሱ ጊዜ ጌታ በመንገድ ላይ ስለ ምን ሲከራከሩ እንደነበር ጠየቃቸው። እነርሱ ግን "ከሁላችን ማን ይበልጣል?" በሚል የሥልጣን ፍላጎት ይከራከሩ ስለነበር ዝም አሉ። ጌታም ተቀምጦ አሥራ ሁለቱን ጠርቶ "ፊተኛ ሊሆን የሚወድ ከሁሉ በኋላ የሁሉ አገልጋይ ይሁን" በማለት ሰማያዊውን የሥልጣን መለኪያ ነገራቸው። አንዲትን ሕፃንም በመካከላቸው አቁሞ አቀፋትና እንዲህ ያለውን ሕፃን የሚቀበል እርሱን እንደሚቀበል አስተማራቸው። በዚያው መሃል ዮሐንስ አንድ ሰው በጌታ ስም አጋንንት ሲያወጣ አይተው እንደከለከሉት ቢነግረውም ፣ ጌታ ግን "በእኔ ስም ተአምር አድርጎ በቶሎ በእኔ ላይ ክፉ ለመናገር የሚችል ማንም የለምና አትከልክሉት" በማለት ሰፊ ልብ እንዲኖራቸው መከራቸው። በመጨረሻም ጌታ ስለ ኃጢአት አስከፊነት እጅግ ብርቱ የሆኑ ማስጠንቀቂያዎችን ሰጠ ፤ እጅህ ወይም እግርህ ወይም ዓይንህ ለኃጢአት ምክንያት ቢሆኑብህ ቆርጠህ ጣለው በማለት ፣ ወደ ገሃነም ከመጣል ይልቅ ቆርጦ ማውጣት እንደሚሻል በምሳሌ አስረዳ።

ይህ ክፍል በምድራዊ አስተሳሰብና በሰማያዊው የእግዚአብሔር መንግሥት መርህ መካከል ያለውን ሰፊ ልዩነት ያሳያል። ጌታ ስለ መከራውና ስለ ሞቱ ሲያስተምር ፣ ደቀመዛሙርቱ ግን ስለ ሥልጣንና ስለ ታላቅነት ይከራከሩ ነበር። ይህም የሰው ልጅ በተፈጥሮው ራስ ወዳድና ለክብር የሚሳሳ መሆኑን ያሳያል። ጌታ "የሁሉ አገልጋይ" መሆንን እንደ ታላቅነት መለኪያ ማቅረቡ ፣ በቤተክርስቲያን ውስጥ ሥልጣን ማለት ሌሎችን የመርገጥ ሳይሆን ሌሎችን የመሸከም ኃላፊነት መሆኑን ያስገነዝባል።

ለምሳሌ፡- በአንድ ትልቅ ድርጅት ውስጥ ያለ ስራ አስኪያጅ ራሱን እንደ ጌታ ሳይሆን ፥ የሰራተኞቹን ችግር እንደሚፈታና እንደሚረዳ አገልጋይ አድርጎ ካየ ፥ ያ ድርጅት ፍሬያማ ይሆናል። ጌታም የመጣው ሊያገለግል እንጂ እንዲያገለግሉት እንዳልሆነ በተግባር አሳይቷል። ሕፃን ልጅን እንደ ምሳሌ መጠቀሙ ፥ በኅብረተሰቡ ዘንድ ምንም ክብርና ቦታ የሌላቸውን ሰዎች ማክበርና መንከባከብ ጌታን እንደ ማክበር መሆኑን ሊያስተምረን ነው።

ስለ ኃጢአት የተናገረው "ቆርጦ መጣል" የሚለው ትምህርት ደግሞ እጅግ ጥልቅ ነው። ጌታ እዚህ ጋር እጃችንን በቢላ እንድንቆርጥ እያዘዘን ሳይሆን ፥ ለኃጢአት ምክንያት የሚሆኑብንን የሕይወት ክፍሎች ምን ያህል በቆራጥነት ልንለያቸው እንደሚገባ ለማሳየት ነው።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው የሚመለከተው የሞባይል ስልክ ምስል ለኃጢአት የሚዳርገው ከሆነ ፥ ያንን ስልክ ወይም ያንን መተግበሪያ (App) ጨርሶ ማጥፋት "ዓይንን እንደ ማውጣት" ያለ ከባድ ግን አስፈላጊ ውሳኔ ነው። ኃጢአት የዘላለም ሕይወታችንን የሚያሳጣ በመሆኑ ፥ ከእግዚአብሔር የሚለየንን ማንኛውንም ነገር ዋጋ ከፍለን ልንርቀው ይገባል። "በእሳት ይቀመማል" የሚለውና ስለ "ጨው" የተናገረው ቃል ፥ አማኞች በመከራ ውስጥ አልፈው እንደሚጠሩና በዓለም ውስጥ የሰላምና የቅድስና ተጽዕኖ መሆን እንዳለባቸው ያስተምረናል። ዛሬም ጌታ የሚፈልገው ዝቅ ብለን የምናገለግልበትን ትሕትናና ፥ ኃጢአትን የምንዋጋበትን የቅድስና ወኔ እንድንይዝ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ ደቀመዛሙርቱ ስለ መከራው ታሪክ ለመጠየቅ የፈሩት ለምንድን ነው?
- ☛ በመንገድ ላይ "ማን ይበልጣል?" ብለው መከራከራቸው ስለ ምድራዊ አስተሳሰባቸው ምን ይነግረናል?
- ☛ ኢየሱስ ሕፃንን እንደ ምሳሌ መጠቀሙ ስለ ትሕትና ምን ያስተምረናል?
- ☛ "የማይቃወሙን የእኛ ወገን ነው" ማለቱ ስለ ቤተክርስቲያን አንድነት ምን ፍንጭ ይሰጣል?
- ☛ ስለ መሰናክል (ዐይንን ማውጣት፣ እጅን መቁረጥ) የተናገረው ጠንካራ ቃላት ምን ዓይነት መንፈሳዊ ጥንቃቄን ይጠይቃሉ?
- ☛ "የማይጠፋ እሳትና የማይሞት ትል" የሚሉት ገለጻዎች ስለ ገሃነም ምን ያስጠነቅቃሉ?
- ☛ "ጨው በራሳችሁ ይኑርባችሁ" የሚለው ትእዛዝ ከሰላም ጋር እንዴት ይያያዛል?
- ☛ ዮሐንስ "በስምህ አጋንንት ሲያወጣ አየነው ከለክልነውም" ማለቱ ስለ አግላይነት (Exclusivity) ምን ያስተምራል?
- ☛ "በእሳት ይቀመማል" የሚለው ቃል ስለ መከራና ስለ መንጻት ምን ይገልጻል?
- ☛ ለአንዱ ሕፃን ቀዝቃዛ ውኃ መስጠት ያለው ዋጋ ምንድን ነው?

ምዕራፍ 10: ጋብቻ፣ ባለጠግነትና እውነተኛ አገልጋይነት

ይህ ምዕራፍ ወደ ኢየሩሳሌም በሚደረገው ጉዞ ላይ የተሰጡ ጠቃሚ ማኅበራዊና ሥነ-መለኮታዊ ትምህርቶችን ይዟል።

ምድብ 1: ስለ ፍቺና ስለ ሕፃናት (10:1-16)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከገሊላ ወጥቶ ወደ ይሁዳ አውራጃና ወደ ዮርዳኖስ ማዶ በመጣ ጊዜ ፣ አሁንም ፈሪሳውያን ሊፈትኑትና ሊያጠምዱት ወደ እርሱ ቀረቡ። ያቀረቡለት ጥያቄ "ሰው ሚስቱን ሊፈታ ተፈቅዶለታልን?" የሚልና በወቅቱ እጅግ አከራካሪ የነበረ የፍቺ ጉዳይ ነው። ጌታም ሙሴ ምን አዘዛችሁ? ብሎ ሲጠይቃቸው ፣ እነርሱም ሙሴ የፍቺ የምስክር ወረቀት ጽፎ መፍታትን እንደፈቀደ ተናገሩ። ኢየሱስ ግን ሙሴ ይህን የፈቀደው ከልባቸው ድርቀት የተነሳ እንጂ ከጥንት ጀምሮ የእግዚአብሔር ሐሳብ እንዳልነበረ ገለጠላቸው። ፈጣሪ በመጀመሪያ ወንድና ሴት አድርጎ እንደፈጠራቸው ፣ ስለዚህም ሰው ከአባቱና ከእናቱ ተለይቶ ከሚስቱ ጋር እንደሚጣመርና ሁለቱም አንድ ሥጋ እንደሚሆኑ አስረዳ። "እግዚአብሔር ያጣመረውን ሰው አይለየው" በማለት ጋብቻ መለኮታዊ ውሕደት መሆኑን አወጀ። ከዚህ የጋብቻ ትምህርት በኋላ ደግሞ ሰዎች ሕፃናትን እንዲዳስሳቸው ወደ እርሱ አመጡ። ደቀመዛሙርቱ ግን የሚያመጡትን ገሠጷቸው። ኢየሱስ ግን ይህን ባየ ጊዜ ተቆጣ ፤ "ሕፃናትን ወደ እኔ ይመጡ ዘንድ ተወክላቸው ፤ አትከልክሏቸው ፤ የእግዚአብሔር መንግሥት እንደነዚህ ላሉት ናትና" አላቸው። ሕፃናቱንም አቅፎ እጁን ጭኖ ባረካቸው።

ይህ ክፍል የእግዚአብሔር መንግሥት በምድራዊ ሕግጋትና ወጎች ሳይሆን በመለኮታዊ ፍቅርና በትሕትና ላይ የተመሠረተ መሆኑን ያስተምረናል። ስለ ጋብቻ የተነገረው ትምህርት የሰው ልጅ በራሱ ፍላጎትና ድካም (በልብ ድርቀት) ምክንያት የእግዚአብሔርን መጀመሪያ ሐሳብ እንዴት እንደሚያጣምም ያሳያል። ጋብቻ በሁለት ሰዎች መካከል የሚደረግ ውል ብቻ ሳይሆን እግዚአብሔር ራሱ በመካከላቸው ገብቶ "አንድ" የሚያደርግበት ቅዱስ ምስጢር ነው።

ለምሳሌ:- አንድን ሕንፃ ስንገነባ መሠረቱ ጠንካራ ካልሆነ ትናንሽ ንዝረቶች ሲመጡ ይፈራርሳል። ጋብቻም መሠረቱ የእግዚአብሔር ቃል ካልሆነ በሰው ፍላጎት ብቻ ሊቆም አይችልም። ጌታ ያጣመረውን መለየት ማለት በፈጣሪ ሥራ ላይ እንደ መቃወም ይቆጠራል።

በመቀጠል ሕፃናትን ስለመቀበል የተናገረው ቃል ደግሞ እጅግ ጥልቅ ነው። ፈሪሳውያን በሕግ ክርክርና በዕውቀት "ታላቅ" ለመሆን ሲጥሩ ፣ ጌታ ግን ወደ መንግሥቱ ለመግባት እንደ ሕፃናት መሆን እንደሚገባ ነገረን። እንደ ሕፃን መሆን ማለት ደግሞ ዕውቀት ማጣት ማለት ሳይሆን ፣ ፍጹም በሆነ መታመንና በየዋህነት በሰማያዊ አባታችን ላይ መደገፍ ማለት ነው። ሕፃናት ምንም ዓይነት ብቃት ኖሯቸው ሳይሆን በወላጆቻቸው ፍቅር ብቻ እንደሚተማመኑ ፣ እኛም የእግዚአብሔርን መንግሥት በሥራችን ሳይሆን በጸጋው እንደ ስጦታ ልንቀበላት ይገባል።

ይህ ትምህርት ዛሬ ለእኛ የሚያስተምረን ፣ በቤታችንም ሆነ በቤተክርስቲያን ውስጥ ሰብአዊ ጥበባችንንና ግትርነታችንን ትተን ፣ ለእግዚአብሔር ቃል ታማኝ እንድንሆንና እንደ ሕፃናት ደግሞ በንጹሕ ልብ ወደ ጌታ እንድንቀርብ ነው። ጌታ ዛሬም ቤታችንን ሊባርክና ሕይወታችንን ደግሞ በሰማያዊው መንግሥት ፍቅር ሊሞላው ይፈልጋል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ፈሪሳውያን የፍቺን ጥያቄ ለምን እንደ መፈተኛ ተጠቀሙበት?
- 👉 "እግዚአብሔር ያጣመረውን ሰው አይለየው" የሚለው መመሪያ ለጋብቻ ያለው ፋይዳ ምንድን ነው?
- 👉 ሙሴ የፍቺን ደብዳቤ የፈቀደበትን ምክንያት ኢየሱስ እንዴት አብራራው?
- 👉 በቤት ውስጥ ለደቀመዛሙርቱ ስለ ምንዘር የሰጠው ትርጓሜ ምን ያህል ጥብቅ ነው?
- 👉 ደቀመዛሙርቱ ሕፃናትን መከላከላቸው ስለ ከብራቸው ያላቸውን የተሳሳተ እይታ እንዴት ያሳያል?
- 👉 ኢየሱስ ስለ ሕፃናቱ መከላከል "ተቆጣ" መባሉ ስለ ፍትሕና ስለ ፍቅር ምን ይነግረናል?
- 👉 መንግሥተ ሰማያትን እንደ ሕፃን መቀበል ማለት ምን ማለት ነው?
- 👉 የአይሁድ ወንድ ሚስቱን በፈለገው ምክንያት እንዲፈታ የሚፈቅደው የሸማይና የሂሌል ክርክር በዚህ ክፍል እንዴት ይንጸባረቃል?
- 👉 ኢየሱስ ሕፃናቱን አቅፎ መባረኩ ስለ መለኮታዊ ፍቅር ምን ምስል ይሰጣል?
- 👉 ጋብቻ ከሕግ ይልቅ በፍጥረት ሥርዓት ላይ መመሥረቱ ምን ጠቀሜታ አለው?

ምድብ 2፡ ባለጠጋው ጎልማሳና ሦስተኛው የሕመም ትንቢት (10:17-34)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመንገድ ላይ ሳለ አንድ ባለጠጋ ጎልማሳ እየሮጠ መጥቶ በፊቱ ተንበረከከ። ሰውየው በታላቅ ጉጉት "ቸር መምህር ሆይ የዘላለም ሕይወትን እወርስ ዘንድ ምን ላድርግ?" በማለት ጠየቀው። ጌታም መጀመሪያ ትእዛዛቱን እንዲያስታውስ ነገረው ፤ ሰውየውም ገና ከሕፃንነቱ ጀምሮ ሕጉን ሁሉ እንደጠበቀ በልበ ሙሉነት መለሰ። ኢየሱስም ወደ እርሱ ተመልክቶ ወደደውና "አንዲት ነገር ይጎድልሃል ፤ ሂድና ያለህን ሁሉ ሽጠህ ለድሆች ስጥ ፣ በሰማይም ሀብት ታገኛለህ ፣ መስቀሉንም ተሸክመህ ተከተለኝ" አለው። ሰውየው ግን ብዙ ንብረት ስለነበረው በዚህ ንግግር እጅግ አዝኖ ፊቱ እየጠቆረ ሄደ። ጌታም ለባለጠጎች ወደ እግዚአብሔር መንግሥት መግባት ምን ያህል አስቸጋሪ እንደሆነ ከግመልና ከመርፌ ቀዳዳ ምሳሌ ጋር አያይዞ ለደቀመዛሙርቱ አስተማረ። በመቀጠልም ወደ ኢየሩሳሌም በሚወጡበት መንገድ ላይ ሳሉ ፣ ጌታ አሥራ ሁለቱን ለብቻቸው ለይቶ ስለሚጠብቀው መከራ ለሦስተኛ ጊዜ በዝርዝር ነገራቸው። አሳልፈው እንደሚሰጡት ፣ እንደሚዘብቱበት ፣ እንደሚተፉበት ፣ እንደሚገርፉትና እንደሚገድሉት ፣ በሦስተኛውም ቀን እንደሚነሣ በግልጽ አስረዳቸው።

ይህ ታሪክ ስለ መዳንና ስለ ደቀመዛሙርነት እጅግ ጥልቅ የሆኑ እውነቶችን ይገልጻልናል። ባለጠጋው ጎልማሳ ሃይማኖተኛና ሥነ ምግባር ያለው ሰው ቢሆንም ፣ ልቡ ግን በሀብቱ ላይ ተጣብቆ ነበር። ጌታ "ሁሉን ሸጥ" ሲለው ሀብት መኖር ኃጢአት ስለሆነ ሳይሆን ፣ በዚያ ሰው ሕይወት ውስጥ ሀብቱ ከእግዚአብሔር በላይ "ጣዖት" ሆኖ ስለነበር ያንን እንቅፋት እንዲያስወግድ ለማሳየት ነው። እውነተኛ የዘላለም ሕይወት የሚገኘው በራስ መልካም ሥራ ሳይሆን ፣ ራስን ሙሉ በሙሉ ለክርስቶስ በማስገዛት ነው።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው ባህር ውስጥ እየሰመጠ እያለ ፣ የሚያድነው ጀልባ ቢመጣና "እጅህን ስጠኝ" ቢባል ፤ ያ ሰው ግን በሁለቱ እጆቹ የከበደ የወርቅ ሳጥን ጨብጦ ለመልቀቅ ባይፈልግ ፣ ጀልባው ላይ ሊወጣ አይችልም። ችግሩ የወርቁ ውድነት ሳይሆን ሰውየው ወርቁን ለመልቀቅ አለመፈለጉ ነው። ልክ እንደዚሁ ይህ ጎልማሳ ምድራዊ ሀብቱን መልቀቅ ስላልፈለገ ሰማያዊውን ሀብት አጣ። ጌታ "ለሰው የማይቻል ለእግዚአብሔር ይቻላል" ማለቱ ፣ መዳን በሰው ጥረት ሳይሆን በእግዚአብሔር ጸጋ የሚገኝ ተአምር መሆኑን ለማሳየት ነው።

ለሦስተኛ ጊዜ የተናገረው የሕመማት ትንቢት ደግሞ የኢየሱስን ፍጹም አምላክነትና ወሳኝነት ያሳያል። ጌታ ወደ ሞቱ የሚሄደው በአጋጣሚ ሳይሆን ምን እንደሚደርስበት እያንዳንዱን ዝርዝር እያወቀና እየመረጠ ነው። "ይዘብቱበታል ፣ ይተፉበታል" የሚሉት ቃላት ጌታ እኛን ለማዳን የተቀበለውን ውርደት ያሳያሉ። ደቀመዛሙርቱ በታላቅ ፍርሃት እየተከተሉት ነበር ፤ ይህም የመስቀሉ መንገድ ለሥጋዊ ማንነት አስፈሪ ቢሆንም ፣ ለነፍስ ግን ብቸኛው የሕይወት መንገድ መሆኑን ያስተምረናል። ዛሬም ጌታ እኛን የሚጠይቀን "ልብህ የታሰረው በምንድን ነው?" የሚል ነው። ከክርስቶስ ፍቅር የሚለየንን ማንኛውንም "ሀብት" ወይም "ምኞት" ትተን እርሱን ለመከተል ስንወስን ፣ የማይቻለውን የሚችል የእግዚአብሔር ኃይል በሕይወታችን መሥራት ይጀምራል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ባለጠጋው ሰው "ቸር መምህር" ብሎ መጥራቱ ምን ዓይነት እይታ እንደነበረው ያሳያል?
- 👉 ኢየሱስ "ለምን ቸር ትለኛለህ?" ብሎ መጠየቁ መለኮታዊነቱን ለመካድ ነው ወይስ ለሌላ ዓላማ?
- 👉 ሰውየው ትእዛዛቱን ጠብቆ ሳለ አንድ ነገር ለምን ጎደለው?
- 👉 "ባለጸጋ ከመግባት ግመል በመርፌ ቀዳዳ ቢያልፍ ይቀላል" የሚለው ምሳሌ ምን ያመለክታል?
- 👉 ጴጥሮስ "ሁሉን ትተን ተከተልንህ" ማለቱ ስላላቸው ተስፋ ምን ይናገራል?
- 👉 ሦስተኛው የሕመማት ትንቢት ከቀደሙት በምን ይለያል? (ዝርዝር ሁኔታዎች)
- 👉 ኢየሱስ ወደ ኢየሩሳሌም ሲሄድ ፊቱን አጽንቶ መሄዱና ደቀመዛሙርቱ መፍራታቸው ምን ያሳያል?
- 👉 "በእግዚአብሔር ዘንድ ሁሉ ይቻላል" የሚለው ቃል ለድኅነት ያለውን ተስፋ እንዴት ያሳያል?
- 👉 መቶ እጥፍ በረከት በዚህ ዘመንና በሚመጣው ዘመን ማግኘት ምን ማለት ነው?
- 👉 ብዙዎቹ ፊተኞች ኋለኞች እንደሚሆኑ መገለጹ ስለ መንግሥተ ሰማያት እሴቶች ምን ያስተምራል?

ምድብ 3፡ የዕቅድና የጥላቻ ልመናና ዕውሩ በርጤሜዎስ (10:35-52)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል ውስጥ ሁለት እጅግ ተቃራኒ የሆኑ ልመናዎችን እንመለከታለን። በመጀመሪያ የዘብዴዎስ ልጆች ያዕቆብና ዮሐንስ ወደ ጌታ ቀርበው "በክብርህ ጊዜ አንዱ በቀኝህ አንዱም በግራህ እንድንቀመጥ ስጠን" በማለት የሥልጣን ጥያቄ ሲያቀርቡ እናያለን። ጌታም የሚጠይቁትን እንደማያውቁ በመንገር እርሱ የሚጠጣውን ጽዋ (መከራ) ሊጠጡ እንደሚችሉ ጠየቃቸው ፤ እነርሱም "እንችላለን" አሉ። ሌሎቹ አሥሩ ደቀመዛሙርት በዚህ በሰሙ ጊዜ በሁለቱ ወንድማማቾች ላይ ተቆጡ። ጌታ ግን ሁሉንም ጠርቶ በዓለም ያሉ ገዥዎች ሕዝባቸውን እንደሚጨቁኑ ፣ በእነርሱ ዘንድ ግን ታላቅ መሆን የሚፈልግ የሁሉ አገልጋይ ሊሆን እንደሚገባው አስተማራቸው። የሰው ልጅም የመጣው ሊያገለግልና ነፍሱን ለብዙዎች ቤዛ አድርጎ ሊሰጥ እንደሆነ ገለጠላቸው። ከዚህ በኋላ ወደ ኢያሪኮ በደረሱ ጊዜ ፣ ዓይነ ስውሩ በርጤሜዎስ በመንገድ ዳር ተቀምጦ ይለምን ነበር። የናዝሬቱ ኢየሱስ መሆኑን በሰማ ጊዜ "የዳዊት ልጅ ኢየሱስ ሆይ ፣ ማረኝ!" እያለ ይጮኽ ጀመር። ብዙዎች ዝም እንዲል ቢገሥጹትም እርሱ ግን አብልጦ ጮኸ። ጌታም ቆሞ እንዲጠሩት አዘዘ ፤ በርጤሜዎስም ልብሱን ጥሎ ተነሣና ወደ ኢየሱስ መጣ። ጌታም "ምን ላደርግልህ ትወዳለህ?" ብሎ ሲጠይቀው ፣ "መምህር ሆይ ፣ አያ ዘንድ" አለው። ጌታም "እምነትህ አድናሃል" አለው ፤ ወዲያውም አየና በመንገድ ተከተለው።

ይህ ታሪክ የእግዚአብሔር መንግሥት መርሆዎች ከዓለማዊ አመለካከት ጋር እንዴት እንደሚጋጩ በግልጽ ያሳየናል። ያዕቆብና ዮሐንስ የፈለጉት "ከፍታን" ሲሆን ፣ ጌታ ግን የጠቆማቸው "ዝቅታን" ወይም አገልግሎትን ነው። ጌታ የተጠቀመው "ጽዋ" የሚለው ምሳሌ ስለሚመጣው መከራና ሞት የሚናገር ነው። እውነተኛ ታላቅነት የሚለካው በምንገዛቸው ሰዎች ብዛት ሳይሆን በምናገለግላቸው ሰዎች ብዛት መሆኑን ጌታ አስተማረን።

ለምሳሌ፡- አንድ ታላቅ ንጉሥ ከዙፋኑ ወርዶ የደከሙትንና የታመሙትን እግር ቢያጥብ ፣ ንጉሥነቱ አይቀንስም ነገር ግን ከብሩ ይበልጥ ይገናል። ክርስቶስም የሰማይና የምድር ጌታ ሆኖ ሳለ ፣ እኛን ለማዳን ራሱን ባዶ አድርጎ እንደ አገልጋይ መጣ። ደቀመዛሙርቱ ገና ስለ ሥልጣን ሲጨነቁ ፣ እርሱ ግን ስለ መሥዋዕትነት ያስተምራቸው ነበር።

በሌላ በኩል ደግሞ የበርጤሜዎስ ታሪክ የእምነትን ጽናት ያሳየናል። በርጤሜዎስ ጌታን የጠራው "የዳዊት ልጅ" ብሎ ነው፤ ይህም ኢየሱስ መሲሕ መሆኑን ማመኑን የሚያሳይ ትልቅ ምስክርነት ነው። ሰዎቹ ዝም እንዲል ሲገሥጹት እጅግ አብልጦ መጮሁ ፣ እውነተኛ በረከት ለማግኘት ሰብአዊ እንቅፋቶችን ጥሶ ማለፍ እንደሚገባ ያስተምረናል። ጌታ "ጥሩት" ሲለው ልብሱን ጥሎ መነሣቱ ፣ የቀድሞውን የልመናና የድህነት ሕይወቱን ትቶ ወደ አዲሱ ተስፋ መሮጡን ያሳያል።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው በባሕር ላይ እየሰመጠ እያለ ፣ የሚያድነው ሰው ሲመጣ በእጁ የያዘውን ከባድ ሻንጣ ጥሎ እጁን እንደሚዘረጋው ሁሉ ፤ በርጤሜዎስም ለምነቱንና ልብሱን ጥሎ ወደ ጌታ ሮጠ። ጌታ "ምን ላደርግልህ ትወዳለህ?" ብሎ የጠየቀው ጥያቄ ለያዕቆብና ለዮሐንስ ካቀረበላቸው ጥያቄ ጋር ተመሳሳይ ነው። ያዕቆብና ዮሐንስ "ሥልጣን" ሲለምኑ ፣ በርጤሜዎስ ግን "ማየትን" ለመነ። ዛሬም እኛ ወደ ጌታ ስንቀርብ ምን እየለመንን እንደሆነ ራሳችንን መመርመር አለብን። ጌታ የሚፈልገው እንደ በርጤሜዎስ ዓይነ ልቦናችን እንዲበራና እርሱን በጽናት እንድንከተለው ነው። ይህ ክፍል የሚያስተምረን በክርስቶስ መንግሥት ውስጥ ትልቁ ሰው ትልቁ አገልጋይ መሆኑንና ፣ በእምነት ወደ ጌታ የሚጮኽ ደግሞ ፈጽሞ እንደማይታፈር ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ የያዕቆብና የዮሐንስ ልመና ስለ መንፈሳዊ ሥልጣን ያለውን ስሕተት እንዴት ያሳያል?

☞ "ጽዋ" እና "ጥምቀት" የሚሉት ቃላት በዚህ ክፍል ምንን ያመለክታሉ?

☞ ቀሪዎቹ አሥር ደቀመዛሙርት በያዕቆብና በዮሐንስ ላይ ለምን ተቆጡ?

☞ በዓለምና በክርስቶስ መንግሥት መካከል ያለውን የታላቅነት ልዩነት አብራሩ።

☞ ቁጥር 45 የወንጌሉ ቁልፍ ጥቅስ (Key Verse) የሆነው ለምንድን ነው?

☞ በርጤጫዎስ ኢየሱስን "የዳዊት ልጅ" ብሎ መጥራቱ ስለ መሲሐዊ እውቀቱ ምን ይናገራል?

☞ በርጤጫዎስ ከተፈወሰ በኋላ ኢየሱስን በመንገድ መከተሉ ምን ያስተምረናል?

☞ "የዳዊት ልጅ" የሚለው ርዕስ ከናታን ትንቢት (2 ሳሙኤል 7) ጋር እንዴት ይያያዛል?

☞ በርጤጫዎስ ልብስን ጥሎ መነሣቱ ስለ አሮጌው ሕይወት መተው ምን ያስተምራል?

☞ "ልታደርግልህ የምትወደው ምንድን ነው?" የሚለው የኢየሱስ ጥያቄ የግል ምርጫን እንዴት ያከብራል?

ምዕራፍ 11: የኢየሩሳሌም መግቢያና የቤተ መቅደስ ክስተቶች

ይህ ምዕራፍ የሕመም ሳምንት ጅምርና ኢየሱስ በይፋ ከብሩንና ሥልጣኑን ያሳየበትን ጊዜ ይዘረዝራል።

ምድብ 1: የሆሣዕና ጉዞና የበለጋ መርገም (11:1-14)

ምልክታ እና ትርጓሜ:- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ኢየሩሳሌም ሊገባ ሲቃረብ በደብረ ዘይት አቅራቢያ ወዳሉት ወደ ቤተ ፋንና ወደ ቢታንያ ደረሰ። በዚያም ከደቀመዛሙርቱ ሁለቱን ልኮ ማንም ያልተቀመጠበትን ውርንጫ እንዲያመጡለት አዘዛቸው ፤ "ጌታ ያስፈልገዋል" የሚል ቃልም ሰጣቸው። ውርንጫውንም አምጥተው ልብሳቸውን በላዩ ላይ ጣሉበት ፤ እርሱም ተቀመጠበት። ብዙ ሰዎችም ልብሳቸውንና ከዛፍ የቆረጡትን ቅርንጫፎች በመንገድ ላይ እያነጠፉ "ሆሣዕና! በጌታ ስም የሚመጣ የተባረከ ነው! የምትመጣው የአባታችን የዳዊት መንግሥት የተባረከች ናት! ሆሣዕና በአርያም!" እያሉ በታላቅ ደስታ ይዘምሩ ነበር። ጌታም ወደ ኢየሩሳሌም ገብቶ ወደ መቅደሱ ከገባ በኋላ ሁሉንም ተመልክቶ ምሽት ስለነበር ወደ ቢታንያ ተመለሰ። በማግስቱም ከቢታንያ ሲወጡ ጌታ ተራብ። ከሩቅ ቅጠል ያላት በለስ አይቶ ፍሬ ይገኝባት እንደሆነ ብሎ ወደ እርሷ ሄደ ፤ ነገር ግን የፍሬ ወቅት ስላልነበረ ከቅጠል በቀር ምንም አላገኘባትም። ጌታም ወደ በለጋ ተመልክቶ "ከእንግዲህ ወዲህ ለዘላለም ማንም ከአንተ ፍሬ አይብላ" በማለት ረገማት። ደቀመዛሙርቱም ይህን ሰሙ።

ይህ ክፍል የመሲሐን ትክክለኛ ማንነትና እግዚአብሔር ከሕዝቡ የሚጠብቀውን ፍሬ በግልጽ የሚያሳይ ነው። ጌታ ኢየሱስ በውርንጫ ላይ ተቀምጦ መግባቱ ትልቅ ትርጉም አለው። በጥንት ዘመን ነገሥታት ለጦርነት ሲወጡ በፈረስ ላይ ይቀመጡ ነበር ፤ ለሰላም ሲመጡ ግን በአህያ ወይም በውርንጫ ላይ ይቀመጡ ነበር። ጌታችን ኢየሱስ የሰላም ንጉሥ መሆኑንና የመጣውም በኃይል ሊገዛ ሳይሆን በሕይወቱ ሊያገለግል መሆኑን በተግባር አሳየን። ሕዝቡ "ሆሣዕና" (አሁን አድን!) እያሉ መጮኻቸው ፣ እርሱ ነጻ አውጪ መሲሐ መሆኑን ማመናቸውን ያሳያል።

ለምሳሌ፡- አንድ ታላቅ እንግዳ ወደ ቤታችን ሲመጣ ምንጣፍ እንደምናነጥፍ ሁሉ ፤ የኢየሩሳሌም ሕዝብም ልብሳቸውን ማነጠፋቸው ለንጉሡ ያላቸውን ፍጹም አክብሮትና ተገዢነት ይገልጻል። ሆኖም ጌታ ወደ መቅደሱ ገብቶ "ሁሉን ተመለከተ" የሚለው ቃል ፣ ዛሬም ጌታ በሕይወታችንና በቤተክርስቲያናችን ውስጥ ያለውን እውነተኛ ሁኔታ በትኩረት እንደሚመለከት ያስታውሳል።

የበለሷ መርገም ደግሞ እጅግ ጥልቅ የሆነ መንፈሳዊ መልእክት አለው። በለስ ቅጠል ካወጣች ፍሬ መያዝ ነበረባት ፤ ቅጠል ኖሮ ፍሬ አለመገኘቱ ግን "ግብዝነትን" ወይም "ሐሰተኛ መልክን" ያሳያል። በለሷ በወቅቱ የነበረችውንና ውጫዊ የሃይማኖት ሥርዓት ያላት ነገር ግን ውስጣዊ የቅድስና ፍሬ የሌላትን ኢየሩሳሌምን ትወክላለች። ጌታ በለሷን መርገሙ ፣ ፍሬ በሌለው የሃይማኖት ሕይወት ላይ የሚመጣውን ፍርድ ያሳየናል።

ለምሳሌ፡- አንድ ሱቅ በሩ ላይ "ትኩስ ዳቦ አለ" የሚል ማስታወቂያ ለጥፎ ፣ ገብተን ስንጠይቅ ግን ምንም ባዶ ቢሆን ምን ይሰማናል? ልክ እንደዚሁ ፣ ክርስቲያን ነን ብለን የምንመላለስ ግን የፍቅር ፣ የሰላም ፣ የትሕትና ፍሬ በሕይወታችን የማይታይ ከሆነ ጌታን እናሳዝናለን። ጌታ ዛሬም በሕይወታችን የሚፈልገው የሚያምር "ቅጠልን" (ንግግርንና ሥርዓትን) ብቻ ሳይሆን ፣ የሚበላ "ፍሬን" (ተግባራዊ ሕይወትን) ነው። ይህ ክፍል የሚያስተምረን ጌታን እንደ ሰላም ንጉሥ ልንቀበለውና ፣ በሕይወታችንም ለእርሱ የሚሆን ፍሬ ልናፈራ እንደሚገባን ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ ኢየሱስ በአህያ ውርንጭላ ላይ ሆኖ መግባቱ ስለ ሰላማዊ ንግሥናው ምን ይናገራል?

☞ ሕዝቡ "የሚመጣው የአባታችን የዳዊት መንግሥት ቡርከት ናት" ማለታቸው ምን ዓይነት ተስፋ እንደነበራቸው ያሳያል?

☞ ኢየሱስ ወደ ቤተ መቅደስ ገብቶ ሁሉን ከተመለከተ በኋላ ወደ ቢታንያ የተመለሰው ለምንድን ነው?

☞ የበለጋ መርገም ከኢየሱስ ርኅራኄ ጋር እንዴት ይጣጣማል?

☞ "የበለስ ወራት አልነበረም" ተብሎ ሳለ ኢየሱስ ፍሬ መፈለጉና መርገሙ ፍትሐዊ ነውን?

☞ በለጋ የእስራኤል ሃይማኖታዊ ሕይወት ምሳሌ የሆነችው በምን መንገድ ነው?

☞ ይህ ተአምር በኢየሱስ አገልግሎት ውስጥ ብቸኛው የማጥፋት (Destructive) ተአምር መሆኑ ምን ትርጉም አለው?

☞ "ለጌታ ያስፈልገዋል" ተብሎ ሲነገራቸው የውርንጭላው ባለቤቶች መፍቀዳቸው ምን ያስተምራል?

☞ ሆሣዕና ማለት "አሁን አድን" (Save now) ማለት መሆኑ ከኢየሱስ ቤዛነት ጋር እንዴት ይያያዛል?

☞ ኢየሱስ የበለስ ዘፍን መጠቀሙ ከብሉይ ኪዳን ነቢያት (ለምሳሌ ኤርምያስ) ምሳሌያዊ ተግባር ጋር እንዴት ይነጻጸራል?

ምድብ 2፡ ቤተ መቅደስን ማንጻትና የደረቀችው በለስ (11:15-26)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ኢየሩሳሌም በገባ በሁለተኛው ቀን ወደ መቅደስ በመሄድ በመቅደስ የሚሸጡትንና የሚገዙትን ያወጣ ጀመር። የገንዘብ ለዋጮችን ጠረጴዛና የርግብ ሻጮችን ወንበር ገለበጠ ፤ ዕቃም ተሸክሞ ማንም በመቅደስ መካከል እንዳያልፍ ከለከለ። "ቤቴ ለአሕዛብ ሁሉ የጸሎት ቤት ትባላለች ተብሎ አልተጻፈምን? እናንተ ግን የወንበዴዎች ዋሻ አደረጋችሁት" በማለት ቦታላቅ ስልጣን ገሠጸው። ይህን የሰሙ የካህናት አለቆችና ጻፎች ግን ይበልጥ ሊገድሉት መንገድ ይፈልጉ ነበር ፤ ምክንያቱም ሕዝቡ ሁሉ በትምህርቱ ይደነቁ ስለነበር ይፈሩት ነበርና። በማግስቱም ማለዳ በመንገድ ሲያልፉ ያቺ የረገማት በለስ ከሥሯ ደርቃ አገኟት። ጴጥሮስም ነገሩ ትዝ ብሎት "መምህር ሆይ ፣ እነሆ የረገምሃት በለስ ደርቃለች" አለው። ጌታም መልሶ በእግዚአብሔር ማመንን ፣ ተራራን የሚነቅል እምነት እንዴት እንደሚገኝና በጸሎት ጊዜም ይቅርታ ማድረግ ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ እጅግ ጥልቅ የሆነ ትምህርት ሰጣቸው።

ቤተ መቅደሱን የማንጻቱ ተግባር ጌታ ኢየሱስ ለንጹሕ አምልኮ ያለውን ቅንዓት ያሳያል። መቅደሱ እግዚአብሔርና ሰው የሚገናኙበት ቅዱስ ስፍራ መሆኑ ቀርቶ የንግድና የትርፍ ቦታ መሆኑ ጌታን አሳዝኖታል። ይህ ድርጊት ዛሬ ለእኛ የሚያስተምረን ጌታ የእኛንም የልብ መቅደስ ሊያነጻ እንደሚፈልግ ነው። ብዙ ጊዜ በሕይወታችን ውስጥ ለአምልኮ የሚገባውን ቦታ ዓለማዊ ሃሳቦችና ጥቅሞች ሊወርሩት ይችላሉ ፤ ጌታ ግን ያንን ሁሉ ገልብጦ የእርሱ የጸሎት ቤት እንድንሆን ይፈልጋል። የደረቀችው በለስ ደግሞ ፍሬ ለሌለውና ለደረቀ የሃይማኖት ሥርዓት የሚሰጥ ፍርድ ነው። በለሷ ከሥሯ መድረቋ ጌታ የሚሰጠው ለውጥና ፈውስ ወይም ፍርድ ከመሬት በላይ ካለው ገጽታ ይልቅ እስከ ውስጥ እስከ ማንነታችን ሥር ድረስ ዘልቆ እንደሚገባ ያሳያል።

ለምሳሌ፡- አንድ የውኃ ሀይል ምንም እንኳ አዲስና የሚያምር ቢመስልም ፣ ውስጡ በቆሻሻ ከተደፈነ ውኃ ሊያስተላልፍ አይችልም። ጸሎታችንም ልክ እንደዚሁ ነው ፤ በልባችን ውስጥ ቂምና ጥላቻ ይዘን የምናደርገው ጸሎት የተደፈነ ሀይል ሊመስል። ጌታ "ስትጸልዩ በማንም ላይ አንዳች ቢኖርባችሁ ይቅር በሉ" ማለቱ ፣ የጸሎታችን መልስና የእምነታችን ኃይል ከልባችን ንጽሕና ጋር የተያያዘ መሆኑን ሊያሳየን ነው። "ተራራን ተነቅለህ ወደ ባሕር ተጣል" የሚለው ንግግር ፣ እውነተኛ እምነት ሊታለፉ የማይችሉ የሚመስሉ ትላልቅ ችግሮችን የመፍታት አቅም እንዳለው ያስረዳል። ነገር ግን ይህ እምነት የሚሠራው ከእግዚአብሔር ጋር በቅንነት ስንገናኝና ለሰዎችም ይቅርታን ስናደርግ ብቻ ነው። ዛሬም ጌታ የሚጠይቀን በመቅደሳችን (በልባችን) ያለውን የንግድ ስሜት እንድናስወጣ ፣ በበለሳችን (በሕይወታችን) ደግሞ የእምነትና የፍቅር ፍሬ እንድናፈራ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☞ ቤተ መቅደስን የማንጻት ተግባር ከበለሷ መርገም ጋር ያለው ትስስር ምንድን ነው?
- ☞ "የወንበዴዎች ዋሻ" የሚለው አገላለጽ በወቅቱ የነበረውን የቤተ መቅደስ ብልሹ አሠራር እንዴት ይገልጻል?
- ☞ የካህናት አለቆችና ጻፎች ኢየሱስን ሊገድሉት የፈለጉት ከዚሁ ተግባሩ በኋላ የሆነው ለምንድን ነው?
- ☞ "በእግዚአብሔር እመኑ" የሚለው ትእዛዝ ከተአምራቱ ጋር እንዴት ይያያዛል?
- ☞ ተራራን "ተነቅለህ ወደ ባሕር ተጣል" ማለት ስለ ጸሎት ኃይል ምን ያስተምረናል?
- ☞ በጸሎት ስንቆም ሌሎችን ይቅር ማለት ለምን ግዴታ ሆነ?
- ☞ ጸሎታችን መልስ እንዳያገኝ እንቅፋት የሚሆኑ ነገሮች ምንድን ናቸው?
- ☞ "የመጋቢዎች" እና "የገንዘብ ለዋጮች" በቤተ መቅደስ ግቢ መገኘት ለምን "አሕዛብን" ይጎዳል?
- ☞ በለሷ ከሥራ ደርቃ መገኘቷ የፍርድን ፍጹምነት እንዴት ያሳያል?
- ☞ "የምታምኑበትን ሁሉ እንደተቀበላችሁት እመኑ" የሚለው ቃል ለእምነት ያለውን አስፈላጊነት እንዴት ያሳያል?

ምድብ 3፡ የኢየሱስ ሥልጣን ጥያቄ (11:27-33)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ መቅደሱን ካነጻና በለሷን ከረገመ በኋላ ዳግመኛ ወደ ኢየሩሳሌም ገባ። እርሱ በመቅደስ ውስጥ ሲመላለስ ሳለ የካህናት አለቆች ፣ ጳጳሮችና ሽማግሌዎች ወደ እርሱ ቀረቡ። እነዚህ ሰዎች በወቅቱ የሃይማኖትና የሕግ የበላይ አካላት ነበሩና ጌታ ያደረጋቸውን ነገሮች በማየት "እነዚህን በምን ሥልጣን ታደርጋለህ? ይህንን ታደርግ ዘንድ ሥልጣንን ማን ሰጠህ?" በማለት የሹመት ምንጩን ጠየቁት። ጌታ ኢየሱስም ለጥያቄያቸው ቀጥተኛ መልስ ከመስጠት ይልቅ አንዲት ጥያቄ ጠየቃቸው ፤ እርሱንም ከመለሱለት ሥልጣኑን እንደሚነግራቸው ቃል ገባላቸው። ጥያቄውም "የዮሐንስ ጥምቀት ከሰማይ ነበረችን ወይስ ከሰው? መልሱልኝ" የሚል ነበር። እነርሱም በመካከላቸው ይከራከሩ ጀመር ፤ "ከሰማይ ብንል ፣ ለምን አላመናችሁበትም? ይለናል ፤ ከሰው ብንል ግን ሕዝቡን እንፈራለን" በማለት ተጨነቁ። ምክንያቱም ሕዝቡ ሁሉ የዮሐንስን እንደ እውነተኛ ነቢይ ያዩት ነበርና። በመጨረሻም "አናውቅም" የሚል የሽሽግ ምላሽ ሰጡ። ጌታም "እኔም በምን ሥልጣን እነዚህን እንደማደርግ አልነግራችሁም" አላቸው።

ይህ ክፍል የእግዚአብሔርን እውነት ለመቀበል የልብ ቅንነት ምን ያህል አስፈላጊ እንደሆነ ያስተምረናል። የካህናት አለቆቹ ጥያቄ እውነትን ለማወቅ ፈልገው ሳይሆን ጌታን በንግግሩ ለመያዝ የተሸረበ ተንኮል ነበር። ጌታ የዮሐንስን ጥምቀት እንደ ምሳሌ ያነሳው ፣ የዮሐንስን ምስክርነት ያልተቀበለ ሰው የክርስቶስን ሥልጣን ሊረዳ እንደማይችል ለማሳየት ነው። ምክንያቱም ዮሐንስ ስለ ኢየሱስ የመሰከረው "የእግዚአብሔር በግ" በማለት ነበር።

ለምሳሌ፡- አንድ ሰው የአንድን ትልቅ ድርጅት ባለቤት ማንነት ለማወቅ ቢፈልግና ዋናው ሥራ አስኪያጅ መጥቶ "ባለቤቱ ይህ ሰው ነው" ብሎ ሲመሰክር ፣ ያ ሰው ሥራ አስኪያጁን ካላመነው ባለቤቱንም ሊያምን አይችልም። ዮሐንስ መጥምቁ እንደ ሥራ አስኪያጅ መንገዱን የጠረገለትና የመሰከረለት ቢሆንም ፣ የሃይማኖት መሪዎቹ ግን ዮሐንስን አልተቀበሉትም ነበር።

የሃይማኖት መሪዎቹ "አናውቅም" ማለታቸው በእውነት ካለማወቅ ሳይሆን ፣ እውነቱን ከተናገሩ የሚመጣባቸውን ኃላፊነትና ተቃውሞ ስለፈሩ ነው። ይህ "ግብዝነት" ይባላል። ብዙ ጊዜ እግዚአብሔር ሥልጣኑንና ክብሩን የማይገልጥልን ዕውቀት ስለሌለን ሳይሆን ፣ ያለንን እውነት በቅንነት ለመቀበል ልባችን ዝግ ስለሆነ ነው። ጌታ "አልነግራችሁም" ማለቱ እውነትን ለማሸፊያ ለሚፈልጉ ሰዎች የሚሰጥ ምላሽ ነው። ጌታ ዛሬም ለእኛ ሥልጣኑንና ኃይሉን የሚገልጠው በሁኔታዎች መካከል ስንወላውል ሳይሆን ፣ እንደ ዮሐንስ መጥምቁ በእርሱ አምነንና በትሕትና ተንበርክከን ስንቀርብ ብቻ ነው። እውነተኛ ሥልጣን የሚታወቀው በልብ መታዘዝ እንጂ በክርክር አይደለም።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☞ የሃይማኖት መሪዎች የሥልጣን ጥያቄ ያነሱት ለምንድን ነው?
- ☞ ኢየሱስ ለምን በቀጥታ ከመመለስ ይልቅ ሌላ ጥያቄ አቀረበላቸው?
- ☞ የዮሐንስ ጥምቀት ምንጭ ላይ ያላቸው ግራ መጋባት የእነርሱን ግብዝነት እንዴት ያሳያል?
- ☞ "አናውቅም" ማለታቸው ከእውነት ይልቅ ለሥልጣናቸው መጨነቃቸውን እንዴት ያረጋግጣል?
- ☞ የኢየሱስ ሥልጣንና የዮሐንስ አገልግሎት ያላቸው ግንኙነት ምንድን ነው?
- ☞ ኢየሱስ "እኔም አልነግራችሁም" ማለቱ ለምን ፍትሐዊ ነው?
- ☞ እውነተኛ መንፈሳዊ ሥልጣን ከየት እንደሚመጣ በዚህ ክፍል መሠረት አብራሩ።
- ☞ በምኩራብ አለቆች፣ በጻፎችና በሽማግሌዎች መካከል የነበረው ተባባሪነት ምን ዓላማ ነበረው?
- ☞ የዮሐንስ ምስክርነት ለኢየሱስ ሥልጣን ምን ዓይነት መሠረት ጥሏል?
- ☞ እውነትን እያወቁ "አናውቅም" ማለት ከመንፈሳዊ ዕውርነት ጋር እንዴት ይያያዛል?

ምዕራፍ 12: ክርክሮችና ዋና ዋና ትእዛዛት

ይህ ምዕራፍ ኢየሱስ ከጠላቶቹ ጋር ያደረጋቸውን የመጨረሻ ክርክሮችና ያስተማራቸውን መሠረታዊ እውነቶች ይዟል።

ምድብ 1: የክፉዎች ገበሬዎች ምሳሌና የግብር ጥያቄ (12:1-17)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሁለት እጅግ ጥልቅ የሆኑ ታሪኮችን ያስተምረናል። መጀመሪያ አንድ ሰው የወይን አትክልት ተክሎ ፣ አጥሮለት ፣ መጥመቂያም ቆፍሮለት ፣ ግንብም ሠርቶለት ለገበሬዎች አከራይቶ ወደ ሌላ አገር እንደሄደ የሚገልጸውን ምሳሌ ይነግረናል። የወይኑ ፍሬ ወቅት በደረሰ ጊዜ ባለቤቱ ፍሬውን እንዲቀበሉ በተለያየ ጊዜ አገልጋዮቹን ቢልክም ገበሬዎቹ ግን አገልጋዮቹን እየደበደቡና እየገደሉ ሰደዷቸው። በመጨረሻም "የሚወደውን ልጁን" ቢልክም "ወራሹ ይህ ነው ፤ ኑ እንግደለው" ብለው ገደሉት። ጌታም "የግንብኞች የናቁት ድንጋይ እርሱ የማዕዘን ራስ ሆነ" የሚለውን የመዝሙር ቃል ጠቅሶ የሃይማኖት መሪዎቹን ተቃወማቸው።

ከዚህ በኋላ ደግሞ ፈሪሳውያንና የሄሮድስ ወገኖች ጌታን በንግግር ሊያጠምዱት መጡ። "ለቁሳር ግብር መስጠት ተፈቅዷልን ወይስ አልተፈቀደም?" የሚል እጅግ አስቸጋሪ ጥያቄ አቀረቡለት። ጌታ ግን ግብዝነታቸውን አውቆ ዲናር (ገንዘብ) እንዲያመጡለት ጠየቀ። በገንዘቡ ላይ ያለው መልክና ጽሕፈት የማን እንደሆነ ሲጠይቃቸው "የቁሳር ነው" አሉት። እርሱም "የቁሳርን ለቁሳር የእግዚአብሔርንም ለእግዚአብሔር አስረክቡ" በማለት እጅግ የሚደንቅ ምላሽ ሰጠ ፤ እነርሱም ተገረሙ።

የክፉዎች ገበሬዎች ምሳሌ በወቅቱ የነበሩትን የአይሁድ መሪዎች ግልጽ ተግሣጽ የሚሰጥ ነው። የወይኑ አትክልት "እስራኤልን" ወይም "የእግዚአብሔርን መንግሥት" ሲያመለክት ፣ ገበሬዎቹ ደግሞ ለሕዝቡ ኃላፊነት የተሰጣቸው መሪዎች ናቸው። ባለቤቱ እግዚአብሔር ሲሆን አገልጋዮቹ ደግሞ በተለያየ ዘመን የተላኩ ነቢያት ናቸው። የአይሁድ መሪዎች ነቢያትን ሲያሳድዱ እንደቆዩና በመጨረሻም የእግዚአብሔርን ልጅ ክርስቶስን ሊገድሉ እንደተዘጋጁ ጌታ አስቀድሞ ገለጠባቸው።

ለምሳሌ፡- አንድ ቤት ተከራይቶ ለረጅም ዘመን የኖረ ሰው ፥ ቤቱን እንደ ራሱ ንብረት ቆጥሮ ባለቤቱን ሊያወጣው ቢሞክር እንዴት ያለ ክፋት ነው? እነዚህ ገበሬዎችም የእግዚአብሔርን ሕዝብና መንግሥት የራሳቸው የግል ንብረት ለማድረግ መሞከራቸው ለፍርድ ዳረጋቸው። "የማዕዘን ራስ" የተባለው ክርስቶስ ፥ በሰዎች ዘንድ ቢናቅም የእግዚአብሔር መንግሥት ሕንፃ የሚቆምበት ዋናው ድንጋይ እርሱ መሆኑን እናያለን።

ስለ ግብር የተጠየቀው ጥያቄ ደግሞ በምድራዊ ሕግና በሰማያዊ ግዴታ መካከል ያለውን ሚዛን ያስተምረናል። ቁሳርን "አይሰጥም" ቢል በሮማውያን ላይ እንደ ማመጽ ይቆጠርበታል ፤ "ይሰጥ" ቢል ደግሞ አይሁድ እንደ ከዳተኛ ያዩታል። ጌታ ግን ከሳንቲሙ በላይ ያለውን እውነት ገለጠላቸው። ሳንቲሙ የቁሳር መልክ ስላለው ለቁሳር መስጠት እንዳለበት ሁሉ ፥ የሰው ልጅ ደግሞ "በእግዚአብሔር መልክ" ስለተፈጠረ ሙሉ በሙሉ ለእግዚአብሔር መስጠት አለበት።

ይህ ትምህርት ዛሬ ለእኛ የሚነግረን ፥ በምድር ላይ የምንኖር እንደመሆናችን ለምድራዊ ሥርዓቶች ተገቢውን ክብር መስጠት እንዳለብንና ፥ ነገር ግን ዋናው ማንነታችንና ሕይወታችን የእግዚአብሔር ንብረት መሆኑን እንዳንረሳ ነው። ጌታ የሚፈልገው ሳንቲሞችን ብቻ ሳይሆን ፥ የእርሱ መልክ የታተመበትን ልባችንን ነው። ዛሬም እኛ ራሳችንን መመርመር ያለብን ፥ ለእግዚአብሔር የሚገባውን ታማኝነትና አምልኮ እየሰጠን ነው ወይስ እንደ ክፉዎቹ ገበሬዎች የበረከቱን ባለቤት ዘንግተናል? እውነተኛ ነጻነት የሚገኘው የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር በመስጠት ውስጥ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ በምሳሌው ውስጥ የወይን አትክልቱ፣ ገበሬዎቹና ልጁ ማንን ይወክላሉ?
- ☛ "ግንቢዎች የናቁት ድንጋይ እርሱ የማዕዘን ራስ ሆነ" የሚለው ጥቅስ ስለ ኢየሱስ ምን ይናገራል?
- ☛ መሬዎቹ ምሳሌው በእነርሱ ላይ እንደተነገረ አውቀው ሳለ ለምን ንስሐ አልገቡም?
- ☛ የግብር ጥያቄ ለምን ወጥመድ ሊሆን ቻለ?
- ☛ ኢየሱስ የዲናርን ምስል ተጠቅሞ የሰጠው ምላሽ ምን ዓይነት ጥልቅ ትርጉም አለው?
- ☛ "የእግዚአብሔርን ለእግዚአብሔር ስጦ" ሲባል ምን ማለቱ ነው?
- ☛ ክርስቲያን ለመንግሥትና ለእግዚአብሔር ያለበትን ግዴታ እንዴት ማመጣጠን ይችላል?
- ☛ "የተወደደ ልጅ" መገደሉ የኢየሱስን ሞት እንዴት አስቀድሞ ይገልጻል?
- ☛ ወይን አትክልቱ ለሌሎች መሰጠቱ የአሕዛብን መጠራት እንዴት ያሳያል?
- ☛ የሄሮድስ ወገኖችና ፈሪሳውያን ለምን በግብር ጥያቄ ተባበሩ?

ምድብ 2፡ ስለ ትንሣኤና ስለ ዋናዋ ትእዛዝ (12:18-34)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ውስጥ ሁለት የተለያዩ የሰዎች ቡድኖች ወደ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሲቀርቡ እንመለከታለን። መጀመሪያ ትንሣኤ ሙታን የለም የሚሉ ሰዎቻቸውን አንድ አስቸጋሪ የሚመስል ጥያቄ ይዘው መጡ። ሰባት ወንድማማቾች አንዲትን ሴት አግብተው ልጅ ሳይወልዱ ቢሞቱ ፣ በትንሣኤ ጊዜ የትኛው ሚስት ትሆናለች? የሚል የሙሴን ሕግ (የለዊራትን ሥርዓት) ጠቅሰው ጠየቁት። ጌታም መጽሐፍትንና የእግዚአብሔርን ኃይል ባለማወቃቸው እንደሳቱ ነገራቸው ፤ በትንሣኤ እንደ ሰማይ መላእክት ይሆናሉ እንጂ አይጋቡም በማለት መለሰላቸው። እግዚአብሔርም የሕያዋን አምላክ እንጂ የሙታን አምላክ እንዳልሆነ የአብርሃምን የይስሐቅንና የያዕቆብን አምላክነት ጠቅሶ አስረዳቸው። ከዚህ በኋላ አንድ ጻፊ (የሕግ መምህር) ቀርቦ "ከሁሉ ፊተኛይቱ ትእዛዝ ማናቸው ናት?" ብሎ ጠየቀው። ጌታም ፊተኛይቱ ትእዛዝ እግዚአብሔርን በሙሉ ልብ ፣ በሙሉ ነፍስ ፣ በሙሉ አሳብና በሙሉ ኃይል መውደድ እንደሆነች ፣ ሁለተኛይቱም ባልንጀራን እንደ ራስ መውደድ እንደሆነች ገለጠለት። ጻፊውም በዚህ መልስ ተስማምቶ ፍቅር ከሚቃጠል መሥዋዕት ሁሉ እንደሚበልጥ ሲመሰክር ፣ ጌታም "ከእግዚአብሔር መንግሥት የራቅህ አይደለህም" አለው።

ይህ ክፍል የእግዚአብሔርን ማንነትና ከእኛ የሚፈልገውን እውነተኛ ሕይወት ቁልጭ አድርጎ ያሳየናል። የሰዎቻቸውን ስህተት ሰማያዊውንና ዘላለማዊውን ሕይወት በምድራዊ መነጻር ለማየት መሞከራቸው ነው። ጌታ ግን ትንሣኤ ማለት የዚህ ምድራዊ ሕይወት ድግግሞሽ ሳይሆን ፣ ፍጹም አዲስና መለኮታዊ ለውጥ ያለበት ሕይወት መሆኑን አስተማረን።

ለምሳሌ፡- አንዲት አባጩጓሬ በምድር ላይ እየተሳበች እያለች ፣ ወደፊት ቢራቢሮ ሆና በሰማይ ስለምትበርበት ሁኔታ ብታስብ ፣ በእርሷ አእምሮ "እንዴት ተሳብኩኝ እበራለሁ?" ብላ ልትጠራጠር ትችላለች። ነገር ግን ተፈጥሮ ሲቀየር ሕጋዊ ይቀየራል። ትንሣኤም ልክ እንደዚሁ ነው ፤ በምድር የነበረው ሥጋዊ ትስስር በሰማይ በመለኮታዊ ኅብረት ይተካል። እግዚአብሔር የሕያዋን አምላክ ነው ሲባል ፣ አብርሃም ፣ ይስሐቅና ያዕቆብ በሥጋ ቢሞቱም በነፍስ ግን ከጌታ ጋር ሕያዋን መሆናቸውን ያረጋግጥልናል።

ስለ ዋናዋ ትእዛዝ የተሰጠው ትምህርት ደግሞ የመላው መጽሐፍ ቅዱስ ማጠቃለያ ነው። እግዚአብሔርን መውደድ "ቀጥ ያለ" (Vertical) ግንኙነታችን ሲሆን ፣ ባልንጀራን መውደድ ደግሞ "አግድም" (Horizontal) ያለ ግንኙነታችን ነው። እነዚህ ሁለት ትእዛዛት ልክ እንደ መስቀል ቅርፅ ተሳስረው ይገኛሉ። አንዱ ያለ አንዱ ሊኖር አይችልም።

ለምሳሌ፡- አንድ ዛፍ ስሩ ወደ ታች መሬት ውስጥ በደንብ ካልሰመጠ (እግዚአብሔርን መውደድ) ፣ ቅርንጫፎቹን ወደ ጎን ዘርግቶ ጥላ ሊሆን (ሰውን መውደድ) አይችልም። ልክ እንደዚሁ እግዚአብሔርን ሳንወድ ሰውን በእውነት መውደድ አንችልም ፤ ሰውን ሳንወድ ደግሞ እግዚአብሔርን እወዳለሁ ማለታችን ሐሰት ነው። ጌታ ጻፈውን "ከመንግሥቱ የራቅህ አይደለህም" ማለቱ ፣ ሃይማኖት ማለት በሕግጋት መወጠር ሳይሆን ልብን ለፍቅር ማስገዛት መሆኑን ስለተረዳ ነው። ዛሬም እኛ ልንጠይቅ የሚገባን "ሕይወቴ በእነዚህ ሁለት ፍቅሮች ላይ ቆሟል ወይ?" የሚለውን ነው። ጌታ ዛሬም የሕያዋን አምላክ ሆኖ ሊመራንና በልባችንም የእርሱን ፍቅር ሊያፈስ ይፈልጋል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ሰዱቃውያን ትንሣኤን ላለማመን ያቀረቡት ምክንያት ለምን ስሕተት ነበር?
- 👉 "እግዚአብሔር የአብርሃም፣ የይስሐቅና የያዕቆብ አምላክ ነው" የሚለው ጥቅስ ትንሣኤን እንዴት ያረጋግጣል?
- 👉 በሰማይ ጋብቻ አለመኖሩ ስለ ወደፊቱ ሕይወታችን ምን ይነግረናል?
- 👉 "ጌታ አምላካችን አንድ ጌታ ነው" የሚለው አዋጅ (Shema) ለትእዛዛቱ ሁሉ መሠረት የሆነው ለምንድን ነው?
- 👉 እግዚአብሔርን መውደድና ባልንጀራን መውደድ ለምን አይነጣጠሉም?
- 👉 እነዚህ ሁለት ትእዛዛት ከሚቃጠል መስዋዕት ሁሉ የሚበልጡት ለምንድን ነው?
- 👉 "ከእግዚአብሔር መንግሥት የራቅህ አይደለህም" መባልና በመንግሥቱ ውስጥ መሆን ልዩነታቸው ምንድን ነው?
- 👉 ሰዱቃውያን ለምን የሙሴን መጻሕፍት (ኦሪት) ብቻ ለክርክር ተጠቀሙ?
- 👉 በፍጹም ልብ፣ ነፍስና ኃይል መውደድ ሲባል ምንን ያካትታል?
- 👉 ከዚህ በኋላ "ሊጠይቀው የደፈረ የለም" መባሉ የኢየሱስን ጥበብ እንዴት ያሳያል?

ምድብ 3፡ ስለ ዳዊት ልጅና ስለ መበሉቲቱ መባ (12:35-44)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመቅደስ ውስጥ እያስተማረ ሳለ ፣ የሕግ መምህራን ስለ መሲሑ ያላቸውን የተሳሳተ ግንዛቤ የሚያስተካክል ጥልቅ ጥያቄ አቀረበ። "ጻፎች ክርስቶስ የዳዊት ልጅ ነው እንዴት ይላሉ?" በማለት ጠየቀ። ዳዊት ራሱ በመንፈስ ቅዱስ ተመርቶ "ጌታ ጌታዬን፡- ጠላቶቻችሁን የእግርህ መረገጫ እስካደርግልህ ድረስ በቀኝ ተቀመጥ አለው" ማለቱን ጠቀሰ። ዳዊት ጌታዬ ብሎ ከጠራው እንዴት ልጁ ይሆናል? በማለት መሲሑ ከዳዊት ዘር የሚወለድ ሰው ብቻ ሳይሆን ፣ የዳዊት ፈጣሪና ጌታ መሆኑን በምስጢር ገለጠ። ሕዝቡም በደስታ ይሰሙት ነበር። በመቀጠልም ጌታ በረጅም ልብስ መመላለስን ፣ በገበያ ሰላምታንና በምኩራብ የክብር ወንበርን ስለሚወዱ ፣ ነገር ግን የመበሉቶችን ቤት ስለሚበሉ ጻፎች ጥብቅ ማስጠንቀቂያ ሰጠ። ከዚህ በኋላ ጌታ በመባው ሳጥን አንጻር ተቀምጦ ሕዝቡ መባ ሲጥሉ ይመለከት ነበር። ብዙ ባለጠጎች ብዙ ገንዘብ ሲጥሉ ፣ አንዲት ድሃ መበለት ግን መጥታ የአንድ ሳንቲም ሲሶ የሚያህሉ ሁለት ናስ ጣለች። ጌታም ደቀመዛሙርቱን ጠርቶ ይህች መበለት ከሁሉ ይልቅ አብልጣ መጣሏን መሰከረ።

ይህ ክፍል የእግዚአብሔርን ልጅ ማንነትና እርሱ የሚቀበለው አምልኮ ምን ዓይነት እንደሆነ በግልጽ ያስተምረናል። ስለ ዳዊት ልጅ የተነገረው ትምህርት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ፍጹም ሰውና ፍጹም አምላክ መሆኑን ያረጋግጥልናል። በሥጋ ከዳዊት ዘር ስለተወለደ "የዳዊት ልጅ" ሲባል ፣ እንደ አምላክነቱ ደግሞ ዳዊት "ጌታዬ" ብሎ ሰግዶለታል። ጌታ ይህን ማስተማሩ ፣ እኛም እርሱን ስንከተለው እንደ ተራ ታላቅ ሰው ሳይሆን ፣ ሁሉን እንደሚገዛ ጌታ አምነን እንድንገዛለት ነው።

ስለ መበሉቲቱ መባ የተነገረው ታሪክ ደግሞ ጌታ እኛ የምንሰጠውን የገንዘብ መጠን ሳይሆን ፣ የምንሰጥበትን የልብ ዝንባሌ እንደሚመለከት ያሳያል። ባለጠጎቹ የሰጡት ከተረፋቸው ላይ ነበር ፤ ለእነርሱ የሚጎድልባቸው ነገር አልነበረም። መበሉቲቱ ግን የሰጠችው ያላትን ሁሉ ፣ አልፎ ተርፎም ለሕይወቷ የሚያስፈልጋትን ነበረ።

ለምሳሌ፡- አንድ አባት ለሁለት ልጆቹ ከረሜላ ቢሰጣቸውና ፣ አንደኛው ልጅ ከያዘው ሙሉ ፓኬት ከረሜላ ውስጥ አንዱን ለአባቱ ቢሰጠው ፣ ሁለተኛው ልጅ ግን የነበረችውን አንዲት ከረሜላ ብቻ ቆርሶ ለአባቱ ቢሰጠው ፣ አባቱ ይበልጥ የሚደሰተው በማንኛው ነው? በእርግጥም ያላትን ሁሉ የሰጠችው ልጅ አባቷን ምን ያህል እንደምትወድ በተግባር አሳይታለች። መበለቲቱም ያደረገችው ይህንን ነው። ለነገ ሕይወቷ በእግዚአብሔር ላይ ያላትን ፍጹም መታመን በሁለቱ ሳንቲሞች ገለጠች።

ጌታ የጻፎችን ግብዝነት መውቀሱና የመበለቲቱን ትንሿን ስጦታ ማድነቁ ፣ ዛሬም ለእኛ ትልቅ መልእክት አለው። እግዚአብሔር የሚፈልገው በሰዎች ፊት የምናሳየውን ውጫዊ "ቅድስና" ሳይሆን ፣ በስውር የምናደርገውን እውነተኛ መሥዋዕትነት ነው። መስጠት ማለት ካለን ላይ ቀንሶ መጣል ሳይሆን ፣ ራስን ለእግዚአብሔር አሳልፎ መስጠት ነው። ይህች መበለት የጣለችው ሁለት ሳንቲም ብቻ ቢሆንም ፣ በእግዚአብሔር ሰማያዊ መዝገብ ግን ከባለጠንቹ ወርቅ በላይ ክብደት ነበረው። ዛሬም ጌታ እኛን የሚጠይቀን "የምትሰጠው ከተረፈህ ነው ወይስ ከልብህ?" የሚል ነው። ጌታ ዛሬም የእኛን የልብ መባ ሊቀበልና በረከቱንም ሊያፈሰልን በመካከላችን አለ።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☞ መሲሕ የዳዊት ልጅና ጌታ መሆኑ የእርሱን ሰብአዊነትና መለኮታዊነት እንዴት ያሳያል?

☞ ኢየሱስ ጻፎችን ለምን እንዲህ ባለ ጠንካራ ቃል ተቸባቸው?

☞ "የመበለቶችን ቤት የሚበሉ" የሚለው አገላለጽ የጻፎቹን ግፍ እንዴት ያሳያል?

☞ ኢየሱስ ሰዎች መባ ሲጥሉ ይመለከት እንደነበር ማወቃችን ስለ ስጦታችን

ምን ያስተምረናል?

☞ የመበለቲቱ ስጦታ በዓይነቱ አነስተኛ ቢሆንም በእግዚአብሔር ዘንድ ትልቅ የሆነው

ለምንድን ነው?

☞ "ካላት ሁሉ የሕይወቷን ስንቅ ሰጠች" የሚለው ስለ መስጠት (Sacrificial giving)

ምን ያስተምረናል?

☞ ይህች መበለት በወቅቱ ከነበረው ሃይማኖታዊ ሥርዓት በተቃራኒ ምን ዓይነት

እምነት አሳየች?

☞ ዳዊት በመዝሙር 110 ላይ "ጌታ ጌታዬን አለው" ማለቱ ስለ መሲሕ ምን

ምስጢር ይገልጣል?

☞ የጻፎች "ረጅም ጸሎት" ለምን ለፍርድ ምክንያት ይሆናል?

☞ መበለቲቱ የሰጠችው ሁለት ሳንቲም (ለፕታ) በወቅቱ በነበረው የገንዘብ ግምት ምን

ያህል ነበር?

ምዕራፍ 13: ስለ መጨረሻው ዘመን የተነገረ ትንቢት

ይህ ምዕራፍ "የማርቆስ አፖካሊፕስ" በመባል የሚታወቅ ሲሆን፤ ስለ ቤተ መቅደስ መፍረስና ስለ ጌታ ዳግም ምጽዓት ይናገራል።

ምድብ 1: የቤተ መቅደሱ መፍረስና የመከራው መጀመሪያ (13:1-13)

ምልክታ እና ትርጓሜ:- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከመቅደስ ሲወጣ አንዱ ደቀመዝሙር የድንጋዮቹን ግዝፈትና የሕንጻውን ውበት እጅግ አደነቀ። በወቅቱ የኢየሩሳሌም መቅደስ በታላላቅና ውብ ድንጋዮች የተነገባ የዓለም ድንቅ ሕንጻ ተደርጎ ይቆጠር ነበር። ጌታ ግን ለደቀመዝሙሩ ምላሽ ሲሰጥ የሚታየው ታላቅ ሕንጻ ሁሉ እንደሚፈረስና ድንጋይ በድንጋይ ላይ ሳይፈርስ እንደማይቀር በመንገር አስገረመው። በኋላም በደብረ ዘይት ተራራ ላይ በመቅደሱ ትይዩ ተቀምጠው ሳለ ፥ ጴጥሮስ ፥ ያዕቆብ ፥ ዮሐንስና እንድርያስ ይህ መቼ እንደሚሆንና ምልክቱ ምን እንደሆነ በድብቅ ጠየቁት። ጌታም በመጀመሪያ "ማንም እንዳያስታችሁ ተጠንቀቁ" በማለት ከምልክቶቹ በላይ ስለ መንፈሳዊ ጥንቃቄ አስጠነቀቃቸው። ብዙዎች በእኔ ስም "እኔ ነኝ" እያሉ እንደሚመጡና ብዙዎችን እንደሚያስቱ ነገራቸው። የጦርነትና የጦርነት ወሬ ፥ የመሬት መንቀጥቀጥና ረሃብ በተለያዩ ስፍራዎች እንደሚሆን ፥ ነገር ግን እነዚህ ሁሉ "የምጥ መጀመሪያ" እንጂ ገና መጨረሻው እንዳልሆኑ ገለጸላቸው። ደቀመዝሙርቱ ስለ ስሙ ወደ ሸንጎና ወደ ምኩራብ እንደሚሰጡ ፥ ነገር ግን በዚያ ሰዓት የሚናገሩትን መንፈስ ቅዱስ እንደሚሰጣቸውና እስከ መጨረሻ የሚጸና እርሱ እንደሚድን አወጀ።

ይህ ክፍል ጌታ ኢየሱስ የሚታየውና ምድራዊው ነገር ሁሉ አላፊ መሆኑን የሚያስተምርበት ጥልቅ ትምህርት አለው። አይሁድ በመቅደሱ ድንጋዮች ይኩራሩና ዘላለማዊ እንደሆነ ያስቡ ነበር ፤ ጌታ ግን እውነተኛው መቅደስ የድንጋይ ሕንጻ ሳይሆን የሰው ልጅ መሆኑን ሊያሳዩቸው ወደደ። ጦርነትና የተፈጥሮ አደጋዎች ሲከሰቱ አማኞች ሊደነግጡ እንደማይገባ ያስተምረናል ፤ ምክንያቱም እነዚህ ሁሉ ወደ አዲሱ የእግዚአብሔር መንግሥት የምንገባባቸው መንገዶች ናቸው።

አንዲት እናት ልጇን ስትወልድ ከፍተኛ የሆነ የምጥ ሕመም ይይዛታል። ሕመሙ እጅግ ከባድና የሚያስጨንቅ ቢሆንም እናቲቱ ግን ተስፋ አትቆርጥም ፤ ምክንያቱም ከሕመሙ በኋላ አዲስ ሕይወት (ልጅ) እንደሚመጣ ስለምታውቅ ነው። ጌታም በዓለም ላይ የሚታዩት መከራዎች ሁሉ የእግዚአብሔር መንግሥት የምትወለድባቸው "የምጥ ምልክቶች" እንደሆኑ ሊነግረን ፈልጎ ነው። ስለዚህ መከራው ፍጻሜ ሳይሆን የአዲስ ሕይወት መጀመሪያ መሆኑን መረዳት አለብን።

ጌታ ስለ ስደትና ስለ መከራ ሲናገር ደቀመዛሙርቱን ለማስፈራራት ሳይሆን እንዲዘጋጁ ለማድረግ ነው። "ምን እንናገራለን?" ብለው እንዳይጨነቁ መንፈስ ቅዱስ በዚያች ሰዓት ረዳታቸው እንደሚሆን ቃል መግባቱ ዛሬም ለእኛ ትልቅ ብርታት ነው። በሰዎች ፊት ስንቆም ወይም ስለ እምነታችን ስንጠየቅ የሚረዳን የራሳችን ዕውቀት ሳይሆን በውስጣችን ያለው የመንፈስ ቅዱስ ኃይል ነው። እስከ መጨረሻ መጽናት ማለት ደግሞ በሁኔታዎች ሳይናወጡ ፣ በክርስቶስ ቃልና በተስፋው ላይ ብቻ ተመስርቶ መቆም ማለት ነው። ዓለም ቢናወጥም የጌታ ቃል ግን ጸንቶ ይኖራል። ዛሬም እኛ ልባችንን በድንጋይ ሕንጻዎችና በምድራዊ ጥበቃዎች ላይ ሳይሆን ፣ በማይናወጠው በጌታ ቃል ላይ ልናኖር ይገባል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ ደቀመዛሙርቱ በቤተ መቅደሱ ውበት ለምን ተደነቁ?
- ☛ ኢየሱስ ቤተ መቅደሱ እንደሚፈረስ መናገሩ ለአይሁድ ምን ያህል አስደንጋጭ ነበር?
- ☛ "ማንም እንዳያስታችሁ ተጠንቀቁ" የሚለው ማስጠንቀቂያ ዛሬም ለምን ያስፈልገናል?
- ☛ ጦርነትና የተፈጥሮ አደጋዎች "የምጥ መጀመሪያ" የተባሉበት ምክንያት ምንድን ነው?
- ☛ ወንጌል ለአሕዛብ ሁሉ መሰበክ ያለበት ከመጨረሻው በፊት ለምንድን ነው?
- ☛ በመከራ ወቅት መንፈስ ቅዱስ ስለሚሰጠው ንግግር የተነገረው ቃል ምን ዓይነት ተስፋ ይሰጣል?
- ☛ "እስከ መጨረሻ የሚጸና እርሱ ይድናል" የሚለው ቃል ጽናትን እንዴት ያበረታል?
- ☛ ደቀመዛሙርቱ ለብቻቸው የጠየቁት ጥያቄ ስለ ፍጻሜው ዘመን ያላቸውን ጉጉት እንዴት ያሳያል?
- ☛ ወንድም ወንድሙን አሳልፎ መስጠቱ የመከራውን አስከፊነት እንዴት ይገልጻል?
- ☛ "በስሜ ስለ ሁሉ የተጠላችሁ ትሆናላችሁ" የሚለው ቃል ለወንጌል ሰባኪዎች ምን ዝግጅት ይሰጣል?

ምድብ 2: የጥፋት ርኩሳትና ታላቁ መከራ (13:14-23)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በዚህ ክፍል ውስጥ እጅግ አስፈሪና አስቸኳይ ስለሆነ ጊዜ ይናገራል። "የጥፋት ርኩሳት" የማይገባው ቦታ ላይ ቆሞ ሲታይ ፣ በይሁዳ ያሉት ወደ ተራሮች እንዲሸሹ ያሳስባል። ይህ ሸሽት ምን ያህል አጣጣፊ እንደሆነ ሲገልጽ ፣ በሰገነት ላይ ያለ ዕቃውን ለመውሰድ ወደ ቤት እንዳይወርድ ፣ በእርሻ ላይ ያለ ደግሞ ልብሱን ለመውሰድ ወደ ኋላ እንዳይመለስ ይነግረናል። በተለይም ነፍስ ጡር ለሆኑና ለሚያጠቡ እናቶች መከራው እንደሚከብድ ፣ ሸሽቱም በክረምት እንዳይሆን መጸለይ እንደሚገባ ያሳስባል። ይህ መከራ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ሆኖ የማያውቅና ወደፊትም የማይሆን ታላቅ መከራ ነው። ሆኖም እግዚአብሔር ስለ መረጣቸው ቅዱሳን ሲል እነዚያን ቀናት ባያሳጥራቸው ኖሮ ማንም ሊድን ባልቻለ ነበር። በዚያ ጊዜ "ክርስቶስ እዚህ አለ" ወይም "እዚያ አለ" የሚሉ ሐሰተኛ መሲሐውያንና ነቢያት ተነሥተው ቢቻልስ የተመረጡትን እንኳ ለማሳት ምልክትና ድንቅ እንደሚያደርጉ ጌታ አስቀድሞ አስጠነቀቀን።

ይህ ክፍል በታሪክ ደረጃ በሰባኛው ዓመተ ምሕረት የኢየሩሳሌምን መፍረስ የሚያመለክት ቢሆንም ፣ በመንፈሳዊ ትርጉሙ ግን በዘመናት መጨረሻ ስለሚመጣው ታላቅ መንፈሳዊ ውጊያ ያስተምረናል። "የጥፋት ርኩሳት" ማለት ለእግዚአብሔር ቅድስና በማይገባ ስፍራ ላይ የሚቆም የርኩሳትና የክፋት አምልኮ ነው። ጌታ "ሸሹ" ሲለን ከክፋትና ከሐሰት ትምህርት በቶሎ ልንለይ እንደሚገባን ለማሳየት ነው።

አንድ ምሳሌ እንመልከት፡- አንድ ትልቅ ሕንጻ ላይ የእሳት አደጋ መከሰቱን የሚገልጽ ደወል ቢደወል ፣ በዚያ ሕንጻ ውስጥ ያለ ሰው "ቆይ መጀመሪያ ፎቶዎቼን ላዝግጅ" ወይም "ወርቅና ብሬን ልሰብስብ" አይልም። ብቸኛው ትኩረቱ ነፍሱን ማዳን ነው። ጌታም መንፈሳዊ አደጋ ሲመጣ ልባችን በምድራዊ ንብረትና ምጃት መታሰር እንደሌለበት ሊያሳየን ፈልጎ ነው። የእኛ "ተራራ" የተባለው ጌታ ራሱ ነውና መሸሸጊያችንን በእርሱ ላይ ልናደርግ ይገባል።

ጌታ ቀኖቹን አሳጠረ ማለቱ በፈተናው መካከል እንኳ የእግዚአብሔር ምሕረትና ጥበቃ እንደማይለየን ያሳያል። ሐሰተኛ መሲሐውያን ድንቅና ተአምር ማድረጋቸው ደግሞ ፥ እምነታችን በሚታዩ ምልክቶች ላይ ሳይሆን በማይለወጠው በእግዚአብሔር ቃል ላይ ብቻ ሊመሠረት እንደሚገባ ያስጠነቅቀናል። ዛሬም ብዙ የሚያሳሰቱ ድምፆች ቢኖሩም ፥ እኛ ግን አስቀድሞ የነገረንን የጌታን ቃል ይዘን ልንነቃና ልንጠነቅቅ ይገባል። መዳናችን የሚረጋገጠው በምናየው ተአምር ሳይሆን በጠበቅነው እውነት ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ "የጥፋት ርኩሰት" የሚለው ሐረግ ከዳንኤል ትንቢት አንጻር ምን ትርጉም አለው?
- ☛ በይሁዳ ያሉ ወደ ተራራ እንዲሸሹ የታዘዙት ለምንድን ነው?
- ☛ "በቤት ጣሪያ ላይ ያለ... ሊወስድ አይውረድ" የሚለው አገላለጽ የክስተቱን አጣዳፊነት እንዴት ያሳያል?
- ☛ ለርጉዞችና ለሚያጠቡ ለምን ወዮላቸው ተባለ?
- ☛ እግዚአብሔር ዘመኑን ያሳጠረው ስለማን ሲል ነው?
- ☛ ሐሰተኞች መሲሐች የሚያሳዩአቸው ምልክቶች ከእውነተኛ ተአምራት በምን ይለያሉ?
- ☛ ኢየሱስ "ሁሉን አስቀድሜ ነገርኋችሁ" ማለቱ ለደቀመዛሙርቱ ምን ዓይነት ዝግጅት ይሰጣል?
- ☛ በክረምት ወይም በሰንበት እንዳይሆን ጸልዩ መባሉ ስለ ሁኔታው አስቸጋሪነት ምን ይገልጻል?
- ☛ "ለአንባቢው ያስተውል" የሚለው የማርቆስ ማስታወሻ ለምን አስፈለገ?
- ☛ የየተመረጡት ሲሆን ለምን ለስሕተት ሊዳረጉ ይችላሉ?

ምድብ 3፡ የሰው ልጅ መምጣትና የዝግጅት አስፈላጊነት (13፡24-37)

ምልክታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ታላቁ መከራ ማብቂያና ስለ ክብራማው መገለጡ እጅግ አስደናቂ ምስሎችን ይሰላል። በዚያን ጊዜ ፀሐይ ትጨልማለች ፣ ጨረቃም ብርሃኗን አትሰጥም ፣ ከዋክብትም ከሰማይ ይወድቃሉ ፣ የሰማያትም ኃይላት ይናወጣሉ። ከዚያም የሰው ልጅ በታላቅ ኃይልና ክብር በደመና ሲመጣ ይታያል ፤ መላእክቱንም ልኮ ከተመረጡት ከምድር ዳርቻ እስከ ሰማይ ዳርቻ ድረስ ይሰበስባቸዋል። ጌታ ይህ መቼ እንደሚሆን ለጠየቁት ደቀመዛሙርቱ በለሰን እንደ ምሳሌ አቀረበላቸው ፤ የበለስ ጫፏ ሲለሰልሰና ቅጠሏ ሲያቆጠቁጥ በጋ እንደቀረበ እንደሚታወቅ ሁሉ ፣ እነዚህም ምልክቶች ሲታዩ ጌታ በደጅ እንደሆነ ማወቅ እንደሚገባ አስተማረ። ሰማይና ምድር ቢያልፉም ቃሉ ግን እንደማያልፍ አወጀ። ነገር ግን ያች ቀንና ሰዓት መቼ እንደሆነች ከአብ በቀር መላእክትም ቢሆኑ ልጁም ቢሆን ማንም እንደማይውቅ ገለጠ። በመጨረሻም ቤቱን ለሎሌዎቹ ሰጥቶ ፣ ለእያንዳንዱም የየራሱን ሥራ አድሎ ፣ በረኛውንም እንዲተጋ አዝዞ ወደ ሌላ አገር እንደሄደ ሰው ራሱን መሰለ። ስለዚህም ጌታ በምን ሰዓት እንደሚመጣ ስለማይታወቅ "ንቁ" በማለት ትምህርቱን ደመደመ።

ይህ ክፍል የሚያስተምረን ታላቁ የመጨረሻው ቀን ስለሚመጣበት ሁኔታ ብቻ ሳይሆን ፣ እኛ እስከዚያ ቀን ድረስ እንዴት መኖር እንዳለብን ነው። ጽንፈ ዓለሙ መናወጡ አሮጌው ሥርዓት አልፎ አዲሱና ዘላለማዊው የእግዚአብሔር መንግሥት የሚመሠረትበትን ታላቅ ለውጥ ያሳያል። ጌታ "ልጁም ቢሆን አያውቅም" ማለቱ ፣ በትሕትናውና በሰውነቱ የሰውን ልጅ የመጠበቅና የመንቃት ኃላፊነት ለማስተማር ሲል የተጠቀመበት ምስጢር ነው። ይህም እኛ ቀኑን ለመተንበይ ሳይሆን ፣ ለቀኑ ዝግጁ እንድንሆን የቀረበ ጥሪ ነው።

አንድ ታሪክ እንመልከት፡- አንድ ትልቅ ባለቤት ለረጅም ጊዜ ወደ ውጭ አገር ሊሄድ ሲነሣ ፥ ለቤቱ ጠባቂዎች "በማንኛውም ቀን ልመለስ እችላለሁ" ብሎ ሄደ እንበል። አንደኛው ጠባቂ "ጌታዬ የሚመጣው ሌሊት ነው" ብሎ እያሰበ ቀኑን ሙሉ ሲተኛ ቢውል ፥ ሁለተኛው ደግሞ "ገና አይመጣም" ብሎ ቤቱን ቢዘበዝብ ፥ ሦስተኛው ግን ጌታው አሁን የሚመጣ ይመስል ቤቱን አጽድቶና ለብሶ ቢጠብቅ ፤ ጌታው ድንገት ሲመጣ ማንን ያመሰግነዋል? በእርግጥም ያንን በንቃት የጠበቀውን ነው። ጌታ ለእያንዳንዳችን "ሥራ" ሰጥቶናል ፤ ይህም ሥራ ወንጌልን መመስከር ፥ በቅድስና መኖርና ሌሎችን ማገልገል ነው። ንቃት ማለት ዝም ብሎ ሰማይ ሰማይን ማየት ሳይሆን ፥ የተሰጠንን አደራ በታማኝነት እየፈጸምን መጠበቅ ነው።

ጌታ "ንቁ" የሚለውን ቃል ደጋግሞ መጠቀሙ ፥ በመንፈሳዊ እንቅልፍ እንዳንወሰድ ለማስጠንቀቅ ነው። መንፈሳዊ እንቅልፍ ማለት ለኃጢአት ግድየለሽ መሆን ፥ ለጸሎት መዳከምና በዓለማዊ ምቹት መደንዘዝ ነው። ጌታ በመጀመሪያው ሰዓት (በማታ) ፥ ወይም በእኩለ ሌሊት ፥ ወይም ዶሮ ሲጮኽ ፥ ወይም በማለዳ ቢመጣ ፥ ተኝተን እንዳያገኘን መጨነቅ ይኖርብናል። ዛሬም በዙሪያችን የሚታዩት ክፉ ወሬዎችና ሁከቶች ልባችንን ሊያሰፈሩት አይገባም ፤ ይልቁንም "ቤዛችን ቀርቧልና" ራሳችንን እንድናዘጋጅ ሊያነሳሱልን ይገባል። ሰማይና ምድር የማይተማሙኑ ቢሆኑም ፥ የጌታ የተሰፋ ቃል ግን መቼም አይታጠፍም። ስለዚህ ዛሬውኑ ልባችንን ለንጉሡ መምጣት እናዘጋጅ።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☞ የሰማይ ኃይላት መናወጥ ስለ ጌታ ዳግም ምጽዓት ግርማ ምን ይናገራል?
- ☞ የሰው ልጅ በደመና መምጣቱ ከብሉይ ኪዳን መገለጦች ጋር እንዴት ይያያዛል?
- ☞ "ይህ ትውልድ አያልፍም" የሚለው ቃል ምንን ያመለክታል?
- ☞ "ሰማይና ምድር ያልፋሉ ቃሌ ግን አያልፍም" ማለቱ ስለ ቃሉ እውነተኝነት ምን ያረጋግጣል?
- ☞ ቀኑንና ሰዓቱን ኢየሱስ (እንደ ሰው) አላውቅም ማለቱ ስለ ሰብአዊነቱና ስለ መለኮታዊ ምስጢር ምን ያስተምረናል?
- ☞ የቤቱ ጌታ ሳይታወቅ እንደሚመጣ የሚገልጸው ምሳሌ ለክርስቲያኖች ምን ዓይነት ኃላፊነት ይሰጣል?
- ☞ "ለሁሉ እነግራለሁ፤ ንቁ" የሚለው ማጠቃለያ ለዘመናችን አማኞች ያለው መልእክት ምንድን ነው?
- ☞ በለስ ቅጠል ስታወጣ በጋ እንደቀረበ ማወቅ ከመጨረሻው ዘመን ምልክቶች ጋር እንዴት ይያያዛል?
- ☞ መላእክት የተመረጡትን መሰብሰባቸው ስለ ድኅነት ሙላት ምን ይገልጻል?
- ☞ "ሳይታሰብ እንዳይመጣ" መጠንቀቅ በምን ዓይነት ተግባር ይገለጣል?

ምዕራፍ 14: ሴራ፣ ከህደትና መከራ

ይህ ምዕራፍ የኢየሱስን ሕመም ጠዋታ በዝርዝር ማቅረብ ይጀምራል፤ ከቤተ መቅደሱ ትምህርት ወደ መስቀሉ ጉዞ ይሸጋገራል።

ምድብ 1: ሴራውና በቢታንያ መቀባት (14:1-11)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- በዚህ ክፍል ውስጥ በሁለት እጅግ ተቃራኒ የሆኑ ድርጊቶችን እናገኛለን። በአንድ በኩል የፋሲካ በዓል ሊከበር ሁለት ቀን ሲቀረው የካህናት አለቆችና ጻፎች ጌታን በተንኮል ይዘው ሊገድሉት የሚመክሩበትን የጨለማ ሴራ እንመለከታለን። በሌላ በኩል ደግሞ በቢታንያ በለምጻሙ በስምዖን ቤት ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በማዕድ ተቀምጦ ሳለ ፣ አንዲት ሴት እጅግ ውድ የሆነ ንጹሕ ናርዶስ ሽቶ የሞላበት የአልባስጥሮስ ብልቃጥ ይዞ መጣች። ብልቃጡን ሰብራ ሽቶውን በራሱ ላይ አፈሰሰችው። በዚያ የነበሩት አንዳንዶች ግን "ይህ የሽቶ ጥፋት ለምንድን ነው? ከሦስት መቶ ዲናር በላይ ተሽጦ ለድሆች ሊሰጥ ይቻል ነበርና" በማለት በውስጣቸው ተቆጡባት ፤ በሴቲቱም ላይ አገረመረሙ። ኢየሱስ ግን "ተዋት ፤ ለምን ታስቸግሯታላችሁ? መልካም ሥራ ሠርታለች" በማለት ተከላከለላት። ድሆች ሁልጊዜ ከእነርሱ ጋር እንደሆኑ ፣ እርሱ ግን ሁልጊዜ እንደማይኖር ነገራቸው። ይህች ሴት ቅብዓቱን ያደረገችው ለቀብሩ ዝግጅት እንደሆነና ይህ ወንጌል በሚሰበክበት በዓለም ሁሉ የእርሷ መታሰቢያ እንደሚነገር አወጀ። ከዚህ ድንቅ የፍቅር መግለጫ በኋላ ግን ይሁዳ አስቆሮቱ ወደ ካህናት አለቆች ሄዶ ጌታን አሳልፎ ሊሰጣቸው ተስማማ ፤ እነርሱም ደስ ብሏቸው ገንዘብ ሊሰጡት ቃል ገቡ።

ይህ ታሪክ እውነተኛ አምልኮና ራስ ወዳድነት እንዴት ጎን ለጎን ሊቆሙ እንደሚችሉ ያሳየናል። የሴቲቱ ተግባር "ያለ ስስት መስጠትን" ያስተምረናል። ናርዶስ ሽቶ በወቅቱ የአንድ ሰው የዓመት ሙሉ ደመወዝ የሚያክል ዋጋ ነበረው። ይህች ሴት ግን ለጌታዋ ያላትን ፍቅር ለመግለጽ ያንን ሁሉ ውድ ነገር ከማፍሰስ ወደ ኋላ አላላለችም። ብልቃጡን መስበሯ ማንነቷንና ያላትን ሁሉ ለጌታ ክብር አሳልፋ መስጠቷን ያሳያል።

አንድ ታሪክ እንመልከት፡- አንዲት እናት ለልጇ ሕይወት መትረፍ ሲባል ለዓመታት ያጠራቀመችውን ሙሉ ንብረቷን ብትሸጥ ፣ ለውጭ ሰው "ገንዘቧን አባከነች" ሊመስለው ይችላል። ለእናቲቱ ግን የልጇ ሕይወት ከማንኛውም ገንዘብ በላይ ነው። በቢታንያ የነበረችውም ሴት ለጌታ ያላት ፍቅር እጅግ የላቀ ስለነበር ፣ ሽቶው ለእርሷ "መባከን" ሳይሆን "ክብር" ነበር። ጌታ "መልካም ሥራ" ብሎ የጠራው ይህንን ጥልቅ የልብ ፍቅር ነው።

የልብ መከፋፈልና የይሁዳ ክህደት፡- ሌሎቹ ስለ ገንዘብና ስለ "ጥፋቱ" ሲያወሩ ፣ ጌታ ግን የሚያየው በሴቲቱ ልብ ውስጥ ያለውን መንፈሳዊ ዝግጅት ነው። ጌታ ቅብዓቱን ለቀብሩ ምልክት አድርጎ መውሰዱ ፣ መከራውንና ሞቱን በጸጋ ለመቀበል ያለውን ዝግጁነት ያሳያል። በአንጻሩ ደግሞ ይሁዳን ስናይ ፣ ሴቲቱ ውድ ነገር ለጌታ ስትሰጥ እርሱ ግን ጌታውን በጥቂት ሳንቲሞች ለመሸጥ ሲደራደር እናያለን። ሴቲቱ የሽቶውን መዓዛ ስታፈስ ፣ ይሁዳ ግን የክህደትን ሽታ ይዞ ወጣ።

ይህ ክፍል ዛሬ ለእኛ የሚያስተምረን ፣ እውነተኛ አምልኮ በስሌትና በቁጠባ የሚሆን ሳይሆን ፣ ያለንን ምርጥ ነገር ለጌታ በመስጠት የሚገለጥ መሆኑን ነው። ጌታ ከምንም ነገር በላይ የእኛን ልብና ፍቅራችንን ይፈልጋል። ብዙ ጊዜ ዓለም የእኛን ለጌታ መስጠት እንደ "ጥፋት" ወይም እንደ "ሞኝነት" ሊቆጥረው ይችላል ፤ ጌታ ግን ያንን እንደ ታላቅ መታሰቢያ ይይዝልናል። ዛሬም እኛ ራሳችንን እንጠይቅ፡- ለጌታ የምናቀርበው የተረፈንን ነው ወይስ እንደዚች ሴት ብልቃጣችንን ሰብረን የምንሰጠውን ውድ ፍቅራችንን? ጌታ ዛሬም በእኛ ሕይወት ውስጥ ያንን የፍቅር መዓዛ ሊያይ ይፈልጋል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ የካህናት አለቆች በበዓል ቀን እንዳይሆን የፈሩት ለምንድን ነው?
- ☛ የሴቲቱ ስጦታ (ሽቶውን መስበር) ስለ ፍጹም መስጠት ምን ያስተምረናል?
- ☛ ለድሆች መስጠት ይሻል ነበር ያሉ ሰዎች ስሕተታቸው ምን ነበር?
- ☛ "ድሆች ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ይኖራሉ" የሚለው ቃል ለምን ተነገረ?
- ☛ ወንጌል በሚሰበክበት ሁሉ የእሷ ተግባር እንዲታወስ መታዘዙ ምን ትርጉም አለው?
- ☛ ይሁዳ ኢየሱስን አሳልፎ ለመስጠት የወሰነበት ምክንያት ምን ሊሆን ይችላል?
- ☛ የካህናቱ መደሰትና ብር ለመስጠት ቃል መግባታቸው የክፋታቸውን ደረጃ እንዴት ያሳያል?
- ☛ ናርዶስ ሽቶ በወቅቱ የነበረው ዋጋ (300 ዲናር) ምን ያህል እንደነበር አብራሩ።
- ☛ "መልካም ሥራ ሠራችልኝ" የሚለው የኢየሱስ ምስክርነት ለሴቲቱ ምን ዋጋ ሰጣት?
- ☛ በለምጻሙ ስምዖን ቤት መገኘቱ ስለ ኢየሱስ ማኅበራዊ ግንኙነት ምን ይገልጻል?

ምድብ 2፡ የመጨረሻው እራትና የጴጥሮስ ክህደት ትንቢት (14፡12-31)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- የመጀመሪያው የቂጣ በዓል ቀን በደረሰ ጊዜ ፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የፋሲካን በዓል የሚያከብሩበትን ስፍራ ለማዘጋጀት ከደቀመዛሙርቱ ሁለቱን ላከ። ልክ እንደ ቀድሞው ሁሉ ፣ ጌታ አስቀድሞ የሚያውቀውን ምልክት ሰጣቸው ፤ የውኃ ማሰሮ የተሸከመ ሰው በመንገድ እንደሚያገኙና እርሱንም ተከትለው ወደሚገባበት ቤት እንዲሄዱ አዘዛቸው። የቤቱ ባለቤትም የታረመና የተዘጋጀ ታላቅ አዳራሽ እንደሚሰሩባቸው ነገራቸው። ደቀመዛሙርቱም ሄደው ጌታ እንዳላቸው አገኙና ፋሲካን አዘጋጁ። ምሽት በሆነ ጊዜ ጌታ ከአሥራ ሁለቱ ጋር መጣና በማዕድ ተቀምጠው ሳለ ፣ "ከእናንተ አንዱ እኔን አሳልፎ ይሰጣል" በማለት በታላቅ ሐዘን የተሞላ ንግግር ተናገረ። ደቀመዛሙርቱም እየተጨነቁ "እኔ እሆንን?" ይሉ ነበር። ጌታም ከእርሱ ጋር በማዕድ የሚጠልቀው ያ ሰው አሳልፎ እንደሚሰጠውና ለዚያ ሰው ባልተወለደ እንደሚሻለው ተናገረ። በዚያው እራት ላይ ጌታ እንጀራን አንሥቶ ባረከ ፣ ቆርሶም "ይህ ሥጋዬ ነው" በማለት ሰጣቸው ፤ ጽዋንም አንሥቶ አመስግኖ "ይህ ስለ ብዙዎች የሚፈስ የኪዳን ደሜ ነው" በማለት አዲስ የቃል ኪዳን ሥርዓት መሠረተ። ከመዝሙር በኋላም ወደ ደብረ ዘይት ተራራ ወጡ። በዚያም ጌታ ደቀመዛሙርቱ ሁሉ በእርሱ እንደሚሰናከሉ ፣ ጴጥሮስ ግን ዶሮ ሁለት ጊዜ ሳይጮኽ ሦስት ጊዜ እንደሚከደው በግልጽ አስጠነቀቀው። ጴጥሮስ ግን "ከአንተ ጋር መሞት እንኳ ቢያስፈልገኝ ከቶ አልክድህም" በማለት በልበ ሙሉነት ተከራከረ።

ይህ ክፍል በሰው ልጅ ድካም እና በእግዚአብሔር ፍጹም ታማኝነት መካከል ያለውን ግጭት ቁልጭ አድርጎ ያሳየናል። ጌታ የፋሲካውን ዝግጅት አስቀድሞ መናገሩ ፣ ወደ መስቀሉ የሚሄደው ሁኔታዎች ተገፋፍተውት ሳይሆን ፣ እርሱ ሁሉን እያወቀና እየመራው መሆኑን ያረጋግጥልናል። የጌታ እራት ተቋቁሞ የነበረው በፋሲካ በዓል ላይ መሆኑ ትልቅ ትርጉም አለው። በጥንት ዘመን እስራኤላውያን ከግብፅ ባርነት በበጉ ደም እንደወጡ ፣ ዛሬ ደግሞ እኛ ከኃጢአት ባርነት በክርስቶስ (በእውነተኛው የፋሲካ በግ) ደም መውጣታችንን ያበስራል።

አንድ ምሳሌ እንመልከት፡- አንድ ታላቅ ንጉሥ ለልጆቹ ትልቅ ውርስ ትቶ ሊሞት ሲል ፣ የጉዛዜ ሰነድ ፈርሞ እንደሚሰጣቸውና ያ ሰነድ የውርሱ መታወቂያ እንደሚሆን ፣ ጌታም ሥጋውንና ደሙን የዘላለም ሕይወት ውርሳችን መታመኛ አድርጎ ሰጠን። እንጀራውና ወይኑ ዝም ብለው የሚበሉ ነገሮች ሳይሆኑ ፣ ከጌታ ሕይወትና መሥዋዕትነት ጋር የምንጣመርባቸው የፍቅር ገመዶች ናቸው።

የጴጥሮስ ክህደት ትንቢት ደግሞ በራሳችን ኃይል ላይ መተማመን ምን ያህል አደገኛ እንደሆነ ያስተምረናል። ጴጥሮስ ጌታን የሚወደው ቢሆንም ፣ ስለ ራሱ ጥንካሬ የነበረው ግምት ግን የተሳሳተ ነበር። ጌታ "እረኛውን እመታለሁ በጎቹም ይበተናሉ" ማለቱ ፣ ያለ እርሱ ምንም ማድረግ እንደማንችል ሊያሳየን ፈልጎ ነው። ጴጥሮስ "ከቶ አልክድህም" ማለቱ ፣ የእኛም ሕይወት ነጸብራቅ ነው ፣ ብዙ ጊዜ በጸሎትና በጉባኤ መካከል ሆነን ለጌታ ቃል እንገባለን ፣ ነገር ግን የፈተናው ዓውሎ ነፋስ ሲመጣ ራሳችንን መቆጣጠር እንሳናለን።

ይህ ታሪክ ዛሬ ለእኛ የሚነግረን ፣ ጌታ የእኛን ድካም እያወቀ እንኳ ወደ ማዕዱ እንደሚጠራን ነው። ይሁዳን "አሳልፎ ይሰጣል" ብሎ እያወቀ ፣ ጴጥሮስን "ይክደኛል" ብሎ እያወቀ አብርክቶው በማዕድ ተቀመጠ። ይህ የሚያሳየው የጌታ ፍቅር በእኛ ብቃት ላይ ሳይሆን በእርሱ ርኅራኄ ላይ የተመሠረተ መሆኑን ነው። ዛሬም እኛ ወደ ጌታ ማዕድ ስንቀርብ ፣ እንደ ጴጥሮስ በራሳችን ጥንካሬ ከመመካት ወጥተን ፣ እንደ ዮሐንስ በጌታ ደረት ላይ ተደግፈን የእርሱን ረዳትነት ልንለምን ይገባል። መዳናችን የሚቆመው በእኛ "አልተውህም" ባይነት ሳይሆን ፣ በእርሱ "አልተዋችሁም" ባይነት ላይ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 ኢየሱስ የፋሲካን ቦታ ያዘጋጀበት ሚስጥራዊ መንገድ ምን ያሳያል?
- 👉 አሳልፎ ስለሚሰጠው ሰው "ለዚያ ሰው ወዮለት" መባሉ ስለ ኃላፊነት ምን ይነግረናል?
- 👉 "የኪዳን ደም" የሚለው አገላለጽ ከብሉይ ኪዳን መሥዋዕት ጋር እንዴት ይያያዛል?
- 👉 የጌታ እራት ለቤተክርስቲያን ያለው ዘላለማዊ ትርጉም ምንድን ነው?
- 👉 ጴጥሮስ በራሱ ጥንካሬ መመካቱ ለምን አደገኛ ነበር?
- 👉 "እረኛውን እመታለሁ በጎችም ይበተናሉ" የሚለው ትንቢት እንዴት ተፈጸመ?
- 👉 ደቀመዛሙርቱ ሁሉ "እንደ አንተ አንክድም" ማለታቸው ስላላቸው ፍቅርና ድካም ምን ይነግረናል?
- 👉 "ከእኔ ጋር በእቃው ውስጥ የሚጠልቀው" መባሉ የይሁዳን የቅርብ ዝምድና እንዴት ያሳያል?
- 👉 ወይትን "በአባቴ መንግሥት አዲስ እስክጠጣ" ማለቱ ስለ ተስፋው ምን ይገልጻል?
- 👉 መዝሙር ዘምረው መውጣታቸው ስለ ፋሲካ ሥርዓት ማጠቃለያ ምን ያስተምራል?

ምድብ 3፡ ጌቴሴማኒና መያዝ (14:32-52)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የመጨረሻውን እራት ካበቃ በኋላ ፥ ደቀመዛሙርቱን ይዞ ጌቴሴማኒ ወደሚባል ስፍራ ሄደ። በዚያም ጴጥሮስን ፥ ያዕቆብንና ዮሐንስን ለይቶ ወደ ውስጥ ከወሰዳቸው በኋላ ፥ ነፍሱ እስከ ሞት ድረስ እንደታወከችና እንደተጨነቀች ነገራቸው። "በዚህ ቆዩና ትጉ" ብሏቸው ጥቂት እልፍ ብሎ በምድር ላይ በመውደቅ ፥ "አባ አባት ሆይ ፥ ሁሉ ይቻልሃል ፤ ይህችን ጽዋ ከእኔ ውሰድ ፤ ነገር ግን አንተ የምትወደው እንጂ እኔ የምወደው አይሁን" በማለት በታላቅ ጭንቀት ጸለየ። ወደ ደቀመዛሙርቱ ሲመለስ ግን ተኝተው አገኛቸው ፤ ይህ ሁኔታ ሦስት ጊዜ ተደገመ። ጌታም "መንፈስ ተዘጋጅታለች ፥ ሥጋ ግን ደካማ ነው" በማለት የሰውን ልጅ ድካም ገለጠ። ጸሎቱን እንደጨረሰ ፥ ይሁዳ ከካህናት አለቆችና ከሽማግሌዎች ዘንድ የተላኩ ሰዎችንና ሰይፍ የያዙ ጭፍሮችን ይዞ መጣ። ይሁዳ አስቀድሞ በሰጠው ምልክት መሠረት ጌታን በመሳም አሳልፎ ሰጠው። በዚያ የነበሩት ሊከላከሉለት ቢሞክሩም ፥ ጌታ ግን "መጻሕፍት ይፈጸሙ ዘንድ ይገባል" በማለት ራሱን ሰጠ። በዚያን ጊዜ ደቀመዛሙርቱ ሁሉ ትተውት ሸሹ። እንዲያውም አንድ ጎልማሳ በዕራቁቱ ላይ በፍታ ለብሶ ይከተለው ነበር ፥ ሊይዙት ሲሉ ግን በፍታውን ጥሎ ሸሸ።

ይህ ክፍል የጌታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ፍጹም ሰውነትና ፍጹም ታዛዥነት በግልጽ ያሳየናል። "ጌቴሴማኒ" ማለት "የወይራ መጭመቂያ" ማለት ነው። ጌታ በዚያ ስፍራ መጸለዩ ፥ ልክ ወይራ ተጨምቆ ዘይት እንደሚወጣው ሁሉ ፥ እርሱም የዓለምን ኃጢአት ሸክም ተጭኖት ደሙን ሊያፈስ መዘጋጀቱን ያሳያል። ጌታ "ይህች ጽዋ ከእኔ ትለፍ" ማለቱ የመስቀሉን መከራና ከእግዚአብሔር አብ የሚመጣውን የቁጣ ጽዋ ክብደት ያሳየናል። ሆኖም ግን "የእኔ ፈቃድ ሳይሆን ያንተ ይሁን" ማለቱ ፥ በመጀመሪያው ሰው በአዳም አለመታዘዝ የመጣውን ሞት ፥ በሁለተኛው አዳም በክርስቶስ ፍጹም መታዘዝ ሊሸረው መምጣቱን ያረጋግጣል።

አንድ ምሳሌ እንመልከት፡- አንድ ታላቅ ሐኪም ለብዙ ሕዝብ መድኃኒት ሊያገኝ ቢጥርና ፥ መድኃኒቱን ለማዘጋጀት ግን የእርሱ ደም የግድ የሚያስፈልግ ቢሆን ፤ ሐኪሙ ለራሱ ሕይወት ቢሳሳም ነገር ግን ለሕዝቡ ሲል ደሙን ለመስጠት ቢወስን ፥ ያ ውሳኔ ምን ያህል ከባድና የላቀ ፍቅር ነው? ጌታም ለእኛ ሲል ያንን የመከራ ጽዋ ለመጠጣት የወሰነው በታላቅ ፍቅር ነው። የሥጋ ድካምና የመንፈስ ንቃት፡- ደቀመዛሙርቱ በዚያ ወሳኝ ሰዓት መተኛታቸው ፥ የሰው ልጅ በራሱ ጥረትና ኃይል ብቻ ፈተናን ማለፍ እንደማይችል ያስተምረናል። ጌታ "ትጉና ጸልዩ" ማለቱ ፥ ፈተናን የምናሸንፈው በእውቀት ሳይሆን ከእግዚአብሔር ጋር ባለን የጸሎት ግንኙነት መሆኑን ሊያሳየን ነው። የይሁዳ "በመሳም" አሳልፎ መስጠት ደግሞ ፥ ክፋት አንዳንድ ጊዜ በፍቅርና በሃይማኖት መልክ ተሸፍኖ ሊመጣ እንደሚችል ያስጠነቅቀናል።

በመጨረሻም ደቀመዛሙርቱ ሁሉ ትተውት መሸሻቸውና ያ ጎልማሳ በፍታውን ጥሎ መፈርጠጡ ፥ ጌታ የዓለምን ኃጢአት ሸክም ብቻውን ሊሸክም መወሰኑን ያሳያል። እርሱ ለሁላችን ሲል ብቻውን ተያዘ ፤ እኛ ነጻ እንድንወጣ እርሱ ተገዛ። ዛሬም ይህ ክፍል የሚያስተምረን ፥ በሕይወታችን የፈተና ሰዓት ሲመጣ ፥ የገዛ ፈቃዳችንን ለእግዚአብሔር ፈቃድ ማስገዛት ድል መሆኑን ነው። ጌታ ዛሬም በጌቴሴማኒ የጸለየውን ጸሎት በልባችን እያስተጋባ ፥ በእርሱ ፈቃድ ውስጥ እንድንኖር ይረዳናል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☛ ኢየሱስ በጌቴሴማኒ የተሰማው "ታላቅ ድንጋጤና ጭንቀት" ስለ ሰብአዊነቱ ምን ያስተምረናል?

☛ "ጽዋው ያልፍ ዘንድ" መጸለዩና ለፈቃዱ መገዛቱ እውነተኛ ጸሎት ምን እንደሆነ እንዴት ያሳያል?

☛ ደቀመዛሙርቱ "አንድ ሰዓት እንኳ መትጋት" አለመቻላቸው የሥጋን ድካም እንዴት ይገልጻል?

☛ ይሁዳ "መሳምን" ለመያዣ ምልክት መጠቀሙ የክህደቱን አስከፊነት እንዴት ያሳያል?

☛ ኢየሱስ "እንደ ወንበዴ ሊይዙኝ መጡ" ማለቱ የክሱን መሠረተ ቢስነት እንዴት ያሳያል?

☛ ደቀመዛሙርቱ ሁሉ ጥለውት መሸሻቸው የትንቢቱን ፍጻሜና የሰው ልጅ ብቸኝነት እንዴት ያሳያል?

☛ ዕራቁቱን የሸሸው ጎልማሳ ታሪክ በማርቆስ ወንጌል ብቻ የተጠቀሰው ለምንድን ነው?

☛ "መንፈስ ተዘጋጅታለች ሥጋ ግን ደካማ ናት" የሚለው ቃል ለፈተና ዝግጅት ምን ትርጉም አለው?

☛ ኢየሱስ ሦስት ጊዜ መጸለዩና ደቀመዛሙርቱ ሦስት ጊዜ መተኛታቸው ያለውን ንጽጽር አብራሩ።

☛ የመልኩስ ጆሮ መቆረጥና የኢየሱስ ምላሽ (እንደ ማቴዎስና ሉቃስ ዘገባ) ከዚህ ክፍል ጋር እንዴት ይያያዛል?

ምድብ 4፡ በሳንሄድሪን ሸንጎ ፊትና የጴጥሮስ ክህደት (14፡53-72)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ እጅግ ልብ በሚነካ ታሪክ ውስጥ ሁለት ተቃራኒ የሆኑ የፍርድ ሂደቶችን እንመለከታለን። በአንድ በኩል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሊቀ ካህናቱ ግቢ ተወሰደ ፤ በዚያም የካህናት አለቆች ፣ ሽማግሌዎችና ጻፎች ሁሉ ተሰበሰቡ። በጌታ ላይ የሐሰት ምስክርነት የሚሰጡ ብዙዎች ቢመጡም ፣ ምስክርነታቸው ግን እርስ በርሱ አይሰማም ነበር። ጌታ ግን ለቀረቡበት ውንጀላዎች ሁሉ ምንም ሳይመልስ ዝም አለ። በመጨረሻም ሊቀ ካህናቱ "አንተ የቡሩክ ልጅ ክርስቶስ ነህ?" ብሎ ሲጠይቀው ፣ ጌታ "እኔ ነኝ" በማለት በግልጽ መለሰለት ፤ በተጨማሪም የሰው ልጅ በኃይል ቀኝ ሲቀመጥና በሰማይ ደመና ሲመጣ እንደሚያዩት ተነበየ። በዚህ ጊዜ ሊቀ ካህናቱ ልብሱን ቀደደና በሰድብ ከሰሰው ፤ ሁሉም የሞት ፍርድ ይገባዋል ብለው ፈረዱበት። በዚያው ሰዓት በሌላ በኩል ፣ ጴጥሮስ ከታች በግቢው ውስጥ እሳት ሲሞቅ ነበር። አንዲት የሊቀ ካህናቱ ገረድ አይታው ከናዝሬቱ ኢየሱስ ጋር እንደነበር ስትናገር ፣ ጴጥሮስ ግን "አላውቀውም" በማለት ካደ። ይህ ሁኔታ ሦስት ጊዜ ተደገመ ፤ ጴጥሮስም በመጨረሻ ይረግምና ይምል ጀመር። በዚያን ጊዜ ዶሮ ሁለት ጊዜ ጮኸ ፤ ጴጥሮስም ጌታ "ዶሮ ሁለት ጊዜ ሳይጮኸ ሦስት ጊዜ ትክደኛለህ" ያለው ቃል ትዝ አለውና ምርር ብሎ አለቀለ።

ይህ ክፍል የእግዚአብሔርን ልጅ ፍጹም ጽናትና የሰውን ልጅ ፍጹም ድካም ጎን ለጎን ያሳየናል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሐሰት ሸንጎ ፊት ዝም ማለቱ ፣ በነቢዩ ኢሳይያስ ላይ "እንደ በግ ወደ መታረድ ተነዳ" ተብሎ የተነገረውን ትንቢት ይፈጽም ዘንድ ነው። "እኔ ነኝ" የሚለው የጌታ ምላሽ ፣ እርሱ የመጣበትን ሰማያዊ ተልዕኮና መለኮታዊ ማንነቱን ያረጋገጠበት ታላቅ ቃል ነው። ጌታ እውነትን በመናገሩ ምክንያት የሞት ፍርድ ሲፈረድበት ፣ ጴጥሮስ ግን ሕይወቱን ለማዳን ሲል እውነትን ሲክድ እናያለን።

አንድ ምሳሌ እንመልከት፡- አንድ እውነተኛ ወርቅና በወርቅ የተለበጠ ናስ እሳት ውስጥ ቢገቡ ፣ እውነተኛው ወርቅ እሳቱ ይበልጥ ያነጻዋል እንጂ አይለውጡም ፤ ናሱ ግን ወርቅነቱ ተገፎ ማንነቱ ይታወቃል። በዚያ ምሽት ጌታ እንደ እውነተኛ ወርቅ በፈተናው መካከል መለኮታዊ ክብሩ ታየ ፤ ጴጥሮስ ግን የራሱን ጥንካሬ አምኖ ስለነበር በፈተናው እሳት ውስጥ ድካሙ ተገለጠ። ሆኖም ጌታ በሸንጎው ፊት መቆሙ ለእኛ የጽናት ምሳሌ ሲሆን ፣ የጴጥሮስ መውደቅ ደግሞ እኛ በራሳችን ኃይል ሳይሆን በጌታ ጸጋ ብቻ መቆም እንደምንችል ያስተምረናል።

የጴጥሮስ ምርጫ ብሎ ማልቀስ የጥፋተኝነት ስሜት ብቻ ሳይሆን የንስሐ መጀመሪያ ነው። ጌታን አሳልፎ የሰጠው ይሁዳ ተስፋ በመቁረጥ ሕይወቱን ሲያጠፋ ፣ ጴጥሮስ ግን በላቅሶ ወደ ጌታ ፍቅር ተመለሰ። ይህ የሚያሳየው ጌታ እኛ ስንወድቅ እንኳ በምሕረቱ ሊያነሣን ዝግጁ መሆኑን ነው። ዶሮው መጮኹ ለጴጥሮስ የማንቁያ ደወል እንደነበረው ሁሉ ፣ ዛሬም በሕይወታችን ውስጥ የምንሳሳትባቸውን መንገዶች ጌታ በተለያየ ሁኔታ ያስታውሰናል። ጌታ ዛሬም የሚፈልገው እንደ ጴጥሮስ ልባችን ተሰብሮ ወደ እርሱ እንድንመለስና ፣ በሸንጎው ፊት እንደመስከረው እንደ ጌታችን ደግሞ ለእውነት እንድንቆም ነው። ክርስትና በመውደቅና በመነሣት መካከል ያለ የእግዚአብሔር ጸጋ ውጤት መሆኑን ይህ ታሪክ በግልጽ ያስተምረናል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 በሌሊት የተደረገው ፍርድ ከሕግ አንጻር ምን ዓይነት ግድፈቶች ነበሩት?
- 👉 ኢየሱስ ለሐሰት ምስክሮች መልስ አለመስጠቱ የነቢዩ ኢሳይያስን ትንቢት እንዴት ይፈጽማል?
- 👉 "እኔ ነኝ" የሚለው የኢየሱስ ምላሽና ስለ ሰው ልጅ መምጣት የተናገረው ቃል ለምን "ሰድብ" ተባለ?
- 👉 በኢየሱስ ላይ የተደረገው መተፋትና መመታት ስላደረገው ትሕትና ምን ይነግረናል?
- 👉 ጴጥሮስ ወደ ፈተናው ስፍራ (ወደ ግቢው) መግባቱና መጨረሻ ላይ መካዱ ምን ዓይነት መንፈሳዊ ውድቀትን ያሳያል?
- 👉 የጴጥሮስ ክህደትና የይሁዳ ክህደት ልዩነታቸው ምንድን ነው?
- 👉 የጴጥሮስ ልቅሶ እውነተኛ ንስሐ መሆኑን እንዴት ያረጋግጣል?
- 👉 ስለ ቤተ መቅደሱ መፍረስ የቀረበው ሐሰተኛ ምስክርነት ምን ዓይነት ግራ መጋባት ነበረው?
- 👉 ሊቀ ካህናቱ ልብሱን መቅደዱ በሕገ መሠረት ምን ማለት ነበር?
- 👉 የጴጥሮስ ዘዩ (Accent) በገሊላውያንና በኢየሩሳሌም ሰዎች መካከል የነበረውን ልዩነት እንዴት አጋለጠው?

ምዕራፍ 15: ፍርድ፣ ስቅለትና የቀብር ሥነ ሥርዓት

ይህ ምዕራፍ የወንጌሉ ማዕከል የሆነውን የኢየሱስን ቤዛዊ ሞት በዝርዝር ያቀርባል።

ምድብ 1: በጲላሎስ ፊት መቆምና የበርባን መፈታት (15:1-15)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- ማለዳ በሆነ ጊዜ የካህናት አለቆች ከሸማግሌዎችና ከጻፎች ጋር ተመካከረው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስን አስረው ለሮማው ገዥ ለጲላሎስ አሳልፈው ሰጡት። ጲላሎስም "አንተ የአይሁድ ንጉሥ ነህ?" ብሎ ሲጠይቀው ፣ ጌታ "አንተ አልህ" በማለት በአጭር ቃል መለሰለት። ከዚያ በኋላ የካህናት አለቆች በብዙ ነገር ሲከሱት ፣ ጌታ ግን እንዲት ቃል እንኳ ሳይመልስ ዝም አለ ፤ ይህም ጲላሎስን እጅግ አስገረመው። በበዓሉም ጊዜ ሕዝቡ የሚለምኑትን አንድ እስረኛ የመፍታት ልማድ ነበረ። በዚያን ጊዜ በርባን የተባለ በዓመፅ ነፍስ የገደለ ወንጀለኛ ታስሮ ነበር። ጲላሎስ "የአይሁድን ንጉሥ እፈታላችሁ ዘንድ ትወዳላችሁን?" ብሎ ቢጠይቃቸውም ፣ የካህናት አለቆች ግን በርባንን እንዲፈታላቸው ሕዝቡን አባበሉ። ጲላሎስም "እንግዲህ የአይሁድ ንጉሥ የምትሉትን ምን ላድርገው?" ቢላቸው ፣ "ስቀለው!" እያሉ ጮኹ። ጲላሎስም "ምን ክፉ ነገር አድርጓል?" ብሎ ቢሞግታቸውም ፣ እነርሱ ግን ጩኸታቸውን አበረቱ። በመጨረሻም ጲላሎስ የሕዝቡን ፈቃድ ሊያደርግ ወደ በርባንን ፈታላቸው ፤ ኢየሱስን ግን አስገርፎ እንዲሰቀል አሳልፎ ሰጠው።

ይህ ታሪክ የወንጌልን ዋና ፍሬ ነገር ማለትም "ቤዛነትን" ወይም "ልውውጥን" ቁልጭ አድርጎ ያሳየናል። በርባን የሚለው ስም በዕብራይስጥ "የአባት ልጅ" (Bar-Abba) ማለት ነው። በርባን እውነተኛ ወንጀለኛና የሞት ፍርድ የሚገባው ሰው ነበር ፤ እርሱም እኛን ኃጢአተኞችን ይወክላል። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ምንም በደል ያልተገኘበት ንጹሕ ሆኖ ሳለ ፣ ወንጀለኛው በርባን ነጻ እንዲወጣ እርሱ በእርሱ ቦታ ተተክቶ የሞት ፍርድን ተቀበለ። ይህ ታላቅ መለኮታዊ ልውውጥ ይባላል።

አንድ ምሳሌ እንመልከት፡- አንድ እጅግ ከፍተኛ የገንዘብ ዕዳ ያለበት ሰው ፥ ዕዳውን መክፈል ስላልቻለ ወደ ወህኒ ሊወርድ ሲል ፥ አንድ ጨርሶ ዕዳ የሌለበት ባለሀብት መጥቶ "የእርሱን ዕዳ በእኔ ስም ጻፉት ፤ እርሱን ግን ነጻ ልቀቁት" ቢል ፥ ያ ድሃ ሰው በሌላው ሰው መሥዋዕትነት ነጻ ወጣ ማለት ነው። በርባን በዚያ ቀን ከእሥር ሲወጣ ፥ ለእርሱ ነጻነት ሲባል ክርስቶስ ወደ መስቀል እየሄደ መሆኑን አይቷል። እኛም ዛሬ ነጻ የሆንነው በራሳችን ጽድቅ ሳይሆን ፥ ንጹሐ ጌታ በእኛ ቦታ ስለቆመ ነው።

ጲላሞስ ጌታ ንጹሕ መሆኑን ቢያውቅም ፥ የሰዎችን ጩኸትና የራሱን ሥልጣን ከመውደዱ የተነሳ እውነትን አሳልፎ ሰጠ። ይህ የሚያሳየው ዓለማዊ ፍርሃትና የሰዎች ተጽዕኖ እውነትን እንዴት እንደሚያዘባ ነው። ጌታችን ኢየሱስ በጲላሞስ ፊት ዝም ማለቱ ደግሞ ፥ እርሱ በዚህ ምድራዊ ሸንጎ ላይ ለመከራከር ሳይሆን ፥ ሰማያዊውን የድነት ዕቅድ ለመፈጸም የመጣ ታዛዥ መሆኑን ያረጋግጥልናል። ጌታ ተገረፈ ፥ ተዋረደ ፥ የሞት ፍርድም ተፈረደበት ፤ ይህ ሁሉ የሆነው ግን የበርባን ምሳሌ ለሆንነው ለእኛ ሲል ነው። ዛሬም ይህ ክፍል የሚያስተምረን ፥ እኛ ነጻ የወጣነው በታላቅ ዋጋ መሆኑን ተረድተን ፥ ለእኛ ሲል ፍርዱን ለተቀበለው ለጌታ ሕይወታችንን እንድንሰጥ ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ ጲላሎስ ኢየሱስን ለምን ሊፈታው ፈልጎ ነበር?
- ☛ የካህናት አለቆች ሕዝቡን ለምን በርባንን እንዲመርጡ አነሳሱ?
- ☛ በርባን (ነፍስ ገዳይ) ተፈትቶ ኢየሱስ (ጻድቁ) መሞቱ ስለ ምትክነት (Substitution) ምን ያስተምረናል?
- ☛ ኢየሱስ ለክሱ መልስ አለመስጠቱ ጲላሎስን ያስገረመው ለምንድን ነው?
- ☛ "ምን ክፉ ነገር አድርጓል?" የሚለው የጲላሎስ ጥያቄ የኢየሱስን ንጽሕና እንዴት ያረጋግጣል?
- ☛ ጲላሎስ "ሕዝቡን ደስ ሊያሰኝ ወደ" ፍትሕን ማጓደሉ ለዛሬው ዓለም ምን ማስጠንቀቂያ ይሰጣል?
- ☛ ኢየሱስን መገረፋቸው ከመስቀሉ ሞት በፊት የደረሰበትን ስቃይ እንዴት ያሳያል?
- ☛ "የአይሁድ ንጉሥ" የሚለው ርዕስ ለሮማውያን ፖለቲካዊ ትርጉሙ ምን ነበር?
- ☛ በካህናት አለቆች "ቅናት" ምክንያት አሳልፈው እንደሰጡት ጲላሎስ ማወቁ ምን ይገልጣል?
- ☛ በርባን የተፈታበት ልማድ (Privilegium Paschale) በታሪክ እንዴት ይታያል?

ምድብ 2፡ መዘበትና ስቅለቱ (15፡16-32)

ምልከታ እና ትርጓሜ፦ በዚህ እጅግ ልብ በሚነካ የታሪክ ክፍል ውስጥ ፣ የዓለም መድኃኒት የሆነው ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የተቀበለውን ወደር የለሽ ውርደትና መከራ እንመለከታለን። ጭፍሮቹ ጌታን ወደ ገዥው ግቢ (ፕራይቶሪየም) ወስዱትና መላውን ጭፍራ ጠሩ። የንግሥና ምልክት የሆነውን ቀይ ልብስ አለበሱት ፤ የእሾህ አክሊልም ጎንጎነው በራሱ ላይ ደፉበት።

"የአይሁድ ንጉሥ ሆይ ፣ ሰላም ለአንተ ይሁን" እያሉ እየተሳለቁበት በሸንበቆ ራሱን ሙቱት ፣ ተፋብትም ፣ ተንበርክከውም ሰገዱለት። ከተዘበቱበትም በኋላ ቀዩን ልብስ አውልቀው የገዛ ልብሱን አለበሱትና ሊሰቅሉት ይዘውት ወጡ። በመንገድ ላይ ሳሉም የአሌክሳንድሮስና የሩፎስ አባት የሆነውን የቀሬናውን ስምዖን ከመስክ ሲመጣ አግኝተው መስቀሉን እንዲሸከም አሰገደዱት። "የራስ ቅል ስፍራ" ወደሚባለው ወደ ጎልጎታም አደረሱት። በዚያም ክርቤ የተደባለቀበት የወይን ጠጅ ሊያጠጡት ቢሞክሩም እርሱ ግን አልተቀበለም። በሦስት ሰዓትም ሰቀሉት ፤ ልብሱንም ተካፈሉ። በእርሱ ላይ የተጻፈው የክሱ ጽሕፈት "የአይሁድ ንጉሥ" የሚል ነበረ። ከእርሱም ጋር ሁለት ወንበዴዎችን አንዱን በቀኝ አንዱን በግራ ሰቀሉ። በመንገድ የሚያልፉትም ራሳቸውን እየነቀቁ ይሰድቡት ነበር ፤ እንዲሁም የካህናት አለቆችና ጻፎች "ሌሎችን አዳነ ፣ ራሱን ሊያድን አይችልም" እያሉ ይዘብቱበት ነበር።

ይህ ክፍል ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ የሰው ልጅን ከውርደት ለማውጣት ሲል የተቀበለውን ጥልቅ ሕመም ያሳየናል። ጭፍሮቹ ያደረጉት ዘበት ሳያውቁት ትልቅ መንፈሳዊ እውነትን የሚገልጥ ነበር። ቀይ ልብስ ማልበሳቸው እርሱ እውነተኛው የክብር ንጉሥ መሆኑን ፣ የእሾህ አክሊል መድፋታቸው ደግሞ በአዳም ኃጢአት ምክንያት ምድር ያፈራቸውን መርገም (እሾህና አሜኬላ) እርሱ በራሱ ላይ መሸከሙን ያሳያል። ጌታችን ክርቤ የተደባለቀበትን የወይን ጠጅ (ማደንዘዣ) አለመቀበሉ ፣ ለእኛ ሲል የመስቀሉን ሕመም ያለ ምንም ቅነሳ ሙሉ በሙሉ ለመቀበል መወሰኑን ያረጋግጥልናል።

አንድ ታሪክ እንመልከት፡- አንድ እጅግ የሚወደድ ንጉሥ በጦርነት የተማረኩትንና ለሞት የተፈረደባቸውን ሕዝቦቹን ለማዳን ሲል ፣ የጠላትን ምርኮኛ ልብስ ለብሶ በነጻ እንዲለቀቁና እርሱ ግን በእነርሱ ፋንታ እንዲገደል ፈቃደኛ ቢሆን ፣ ያ ንጉሥ ለሕዝቡ ያለው ፍቅር ምን ያህል ጥልቅ ነው? ጌታም ያደረገው ይህንን ነው። የእኛን የኃጢአት ዕዳና ውርደት ወስዶ ፣ የእርሱን ክብር ሰጠን።

የቀሪናው ስምዖን መስቀሉን መሸከሙ ደግሞ ፣ ጌታ በምድራዊ ድካሙ ውስጥ ሳለ እንኳ ሌሎች በእርሱ መከራ ውስጥ ተካፋይ እንዲሆኑ መፍቀዱን ያሳያል። ስምዖን በግዴታ ቢጀምረውም ፣ በኋላ ግን ልጆቹ (አሌክሳንድሮስና ናፎስ) በቤተክርስቲያን የታወቁ አማኞች መሆናቸው ፣ የመስቀሉን ሸክም መጋራት ወደ በረከት እንደሚመራ ትልቅ ትምህርት ይሰጠናል። ሰዎቹ "ራሱን ሊያድን አይችልም" ብለው መዘበታቸው ትልቁ አስገራሚ እውነት ያለበት ንግግር ነው። በእርግጥም እርሱ ራሱን ቢያድን ኖሮ እኛን ማዳን አይችልም ነበር ፤ እኛን ለማዳን ሲል ግን ራሱን ላለማዳን ወሰነ።

ዛሬም ይህ ታሪክ የሚያስተምረን ፣ ጌታ የተቀበለው እያንዳንዱ ግርፋትና ስድብ ለእኛ ክብር መሆኑን ነው። በሰዎች ዘንድ መናቁ የእኛን የሰውነት ክብር መመለሱ ነው። ዛሬ በሕይወትህ ውስጥ የሚገጥሙህ ውርደቶችና መከራዎች ቢኖሩ ፣ የመስቀሉን ጌታ ተመልከት። እርሱ ውርደትን ወደ ክብር ፣ ሞትንም ወደ ሕይወት የለወጠ አምላክ ነው። ይህን ታላቅ ፍቅር እያሰብን በፊቱ በአምልኮ ልንሰግድ ይገባል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

☛ ወታደሮቹ ለኢየሱስ የሰጡት "ንጉሣዊ" ክብር ምን ያህል ስላቅ የተሞላበት ነበር?

☛ የቀሬናው ስምዖን ታሪክ በማርቆስ ወንጌል ውስጥ የልጆቹ ስም (አሌክሳንደርና ሩፎስ) መጠቀሱ ምን ያመለክታል?

☛ የወይን ጠጅ ከክርቤ ጋር የተቀላቀለ ሊያጠጡት ሲሉ ለምን አልጠጣም?

☛ "የአይሁድ ንጉሥ" የሚለው የክስ ጽሕፈት ምን ዓይነት መለኮታዊ እውነት ይዟል?

☛ መስቀል ላይ ያሉት ወንበዴዎችና ሕዝቡ "ራሱን አድን" ማለታቸው ስለ መሲሕ ያላቸውን የተሳሳተ እይታ እንዴት ያሳያል?

☛ "ሌሎችን አዳነ ራሱን ሊያድን አይችልም" የሚለው ስድብ በምን መንገድ እውነት ሆነ?

☛ ይህ ሁሉ መከራ በዝምታ ማለፉ የኢየሱስን ትሕትና እንዴት ይገልጻል?

☛ ፕሪቶሪየም (Pretorium) በተባለው አደባባይ ውስጥ የተደረገው ግፍ ስለ ሰብአዊ መብት ጥሰት ምን ይናገራል?

☛ ሦስት ሰዓት ላይ መሰቀሉ (እንደ ሮማውያን አቆጣጠር) ከሌሎች ወንጌላት ጋር ያለውን ጽጽር ምንድን ነው?

☛ "ከመስቀል ይውረድና እናምንበታለን" የሚለው ፈተና በምድረ በዳ ከነበረው ፈተና ጋር እንዴት ይያያዛል?

ምድብ 3፡ የኢየሱስ ሞትና የቀብር ሥነ ሥርዓት (15፡33-47)

ምልከታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ እጅግ አስገራሚና የመዳናችን መሠረት በሆነው የታሪክ ክፍል ውስጥ ፡ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በመስቀል ላይ እያለ ከስድስት ሰዓት ጀምሮ እስከ ዘጠኝ ሰዓት ድረስ በምድር ሁሉ ላይ ጨለማ እንደሆነ እንመለከታለን። በዘጠኝ ሰዓትም ጌታ "ኤሎሄ ፡ ኤሎሄ ፡ ላማ ሰበቅታኒ?" (አምላኬ ፡ አምላኬ ፡ ለምን ተውኸኝ?) በማለት በታላቅ ድምፅ ጮኸ። በዚያ የነበሩት አንዳንዶች ኤልያስን የሚጠራ መሰላቸውና ሆምጣጤ በሰፍነግ ሞልተው ሊያጠጡት ሞከሩ ፤ ጌታ ግን ዳግመኛ በታላቅ ድምፅ ጮኸና ነፍሱን ሰጠ። በዚያው ቅጽበት የቤተ መቅደስ መጋረጃ ከላይ እስከ ታች ለሁለት ተቀደደ። በአንጻሩ ቆሞ የነበረው የመቶ አለቃ ጌታ በዚህ ሁኔታ ነፍሱን ሲሰጥ አይቶ "ይህ ሰው በእውነት የእግዚአብሔር ልጅ ነበረ" በማለት መሰከረ። ሴቶችም ከሩቅ ሆነው ይመለከቱ ነበር። ምሽት በሆነ ጊዜ ፡ የተከበረው አማካሪ የአርማትያስ ዮሴፍ በድፍረት ወደ ጲላሞስ ገብቶ የኢየሱስን ሥጋ ለመነ። ጲላሞስም መሞቱን አረጋግጦ ፈቀደለት። ዮሴፍም በፍታ ገዝቶ ጌታን ከመስቀል አወረደው ፡ በበፍታውም ከፈነውና ከዓለት ተወክሮ በተሠራ መቃብር አኖረው ፤ የመቃብሩንም ደጅ በታላቅ ድምፅ ዘጋው። መግደላዊት ማርያምና የዮሳ እናት ማርያምም የት እንደተቀበረ ይመለከቱ ነበር።

ይህ ታሪክ ዓለም የተለወጠበት ታላቅ ቅጽበት ነው። የሦስት ሰዓት ጨለማ ተፈጥሮ ለፈጣሪዋ ሕመም ማዘናንና የኃጢአት ሸክም ምን ያህል ከባድ እንደሆነ ያሳያል። ጌታ "ለምን ተውኸኝ?" ማለቱ ፡ እኛ በኃጢአታችን ምክንያት ከእግዚአብሔር ተለይተን ልንቀበለው የሚገባንን ፍርድ እርሱ በእኛ ፋንታ ሆኖ ስለተቀበለውና የኃጢአታችን ሸክም ከአብ ጋር ያለውን ኅብረት በዚያች ሰዓት ስለከለከለው ነው። የቤተ መቅደሱ መጋረጃ መቀደድ ደግሞ እጅግ ታላቅ ትርጉም አለው። ቀደም ሲል ወደ ቅድስተ ቅዱሳን ሊቀ ካህናቱ ብቻ በዓመት አንድ ጊዜ በደም ይገባ ነበር ፤ አሁን ግን በክርስቶስ ሞት ምክንያት በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለው የኃጢአት ግድግዳ ፈርሶ እኛ ሁላችን በቀጥታ ወደ እግዚአብሔር ጸጋ ዙፋን የምንቀርብበት መንገድ ተከፍቷል።

አንድ ምሳሌ እንመልከት፡- በአንድ ትልቅ አገርና በሌላ አገር መካከል ለብዙ ዘመናት ጦርነት ቢኖርና በመካከላቸው ትልቅ ግንብ ቢታጠር ፣ ሰዎቹ እርስ በርሳቸው መገናኘት አይችሉም። ነገር ግን አንድ ጀግና መጥቶ ያንን ግንብ ቢያፈርሰውና መንገዱን ቢከፍተው ፣ ሁለቱም ወገኖች በሰላም መገናኘት ይጀምራሉ። ጌታ ኢየሱስም በመስቀል ላይ የሞተው በእኛና በእግዚአብሔር መካከል የነበረውን የኃጢአት ግንብ አፍርሶ የሰላም መንገድ ሊከፍትልን ነው። መጋረጃው "ከላይ እስከ ታች" መቀደዱ ደግሞ ድካሞችን ከሰው ሳይሆን ከእግዚአብሔር ዘንድ የመጣ መሆኑን ያረጋግጥልናል።

የዮሴፍ ድፍረትና የቀብሩ አስፈላጊነት፡- የእርማትያስ ዮሴፍ በዚያ የጭንቀት ሰዓት በድፍረት መውጣቱ ፣ እውነተኛ ደቀመዝሙርነት በፊተና ሰዓት እንደሚገለጥ ያሳየናል። ጌታ ተቀበረ መባሉ ፣ እርሱ በእውነት መሞቱንና ለትንሣኤው መሠረት መጣሉን ያረጋግጥልናል። ሞት ጌታን የያዘው ቢመስለውም ፣ መቃብሩ ግን ለትንሣኤው ድል ማረፊያ ብቻ ነበር። የመቶ አለቃው ምስክርነት ደግሞ ጌታ በሞቱ እንኳ የጠላቶቹን ልብ መስበርና ማንነቱን መግለጥ እንደሚችል ያስተምረናል።

ዛሬም ይህ ክፍል የሚያስተምረን ፣ ጌታ ስለ እኛ የከፈለውን ዋጋ ጥልቀት ነው። እኛ ወደ እግዚአብሔር የምንቀርበው በራሳችን ችሎታ ሳይሆን ጌታ በመስቀል ላይ በከፈተው "በተቀደደው መጋረጃ" በኩል ነው። ዛሬ በሕይወትህ ውስጥ የሚከብዱህ የኃጢአትና የጭንቀት ግድግዳዎች ቢኖሩ ፣ በመስቀል ላይ ሞቶ መንገድ የከፈተልህን ጌታ ተመልከት። እርሱ ለሞትህ ሞቶ ፣ ለሕይወትህ ሕይወት የሆነ አምላክ ነው። መቃብሩ ዝግ ቢመስልም ፣ በውስጡ ግን ታላቁ የትንሣኤ ተስፋ ተቀምጧል።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- 👉 የሦስት ሰዓት ጨለማ መሆኑ ምን ዓይነት መለኮታዊ ፍርድናና ሐዘንን ያሳያል?
- 👉 ኢየሱስ መዝሙር 22ን (አምላኬ አምላኬ...) መጥቀሱ ስለ ስቃይና ስለ ትንቢቱ ፍጻሜ ምን ይነግረናል?
- 👉 የመጋረጃው መቀደድ ለእኛ ለአማኞች ምን ዓይነት መብት ሰጠን?
- 👉 መጋረጃው "ከላይ እስከ ታች" መቀደዱ የእግዚአብሔርን ተግባር እንዴት ያሳያል?
- 👉 አሕዛብ የሆነው የመቶ አለቃ ምስክርነት በማርቆስ ወንጌል ውስጥ ያለው ቦታ ምንድን ነው?
- 👉 ሴቶቹ በርቀት ሆነው መመልከታቸው ስለ ታማኝነታቸው ምን ይናገራል?
- 👉 የአርማትያስ ዮሴፍ ድፍረትና ደግነት በዚያ አስቸጋሪ ሰዓት ምን ትርጉም ነበረው?
- 👉 "ኤልያስን ይጣራል" ብለው መሰላቃቸው ስለ አረማይክ ቋንቋ አለመረዳት ምን ይገልጣል?
- 👉 ሆምጣጤ በሰፍነግ አድርገው ማጠጣታቸው ስለ መዝሙር 69 ፍጻሜ ምን ያስተምራል?
- 👉 "ታላቅ ድምፅ" አውጥቶ ነፍሱን መስጠቱ ስለ ሕይወቱ ሥልጣን ምን ይናገራል?

ምዕራፍ 16: ትንሣኤና ተልዕኮ

ይህ የመጨረሻ ምዕራፍ የክርስትና እምነት መሠረት የሆነውን የኢየሱስን ከሙታን መነሣትና የወንጌልን ዓለም አቀፋዊ ተልዕኮ ያበሥራል።

ምድብ 1: ባዶው መቃብርና የትንሣኤ ብሥራት (16:1-8)

ምልከታ እና ትርጓሜ:- ሰንበት ካለፈ በኋላ በሳምንቱ መጀመሪያ ቀን መግደላዊት ማርያም ፣ የያዕቆብ እናት ማርያም እንዲሁም ሰሎሜ የጌታን ሥጋ ሊቀቡ ሽቶ ገዝተው ፀሐይ ሲወጣ ወደ መቃብሩ ሄዱ። በመንገድ ላይ ሳሉ "ያንን ታላቅ ድንጋይ ከመቃብሩ ደጅ ማን ያንከባልልናል?" እያሉ ይጨነቁ ነበር ፤ ምክንያቱም ድንጋዩ እጅግ ትልቅና በሰው ኃይል በቀላሉ የማይነቃነቅ ነበርና። ነገር ግን ወደ ስፍራው ደርሰው አሻቅበው ሲመለከቱ ድንጋዩ ተንከባሎ አገኙት። ወደ መቃብሩም በገቡ ጊዜ ነጭ ረጅም ልብስ የለበሰ ጎልማሳ (መልአክ) በቀኝ በኩል ተቀምጦ አዩና እጅግ ደነገጡ። እርሱ ግን "አትደንግጡ ፤ የተሰቀለውን የናዝሬቱን ኢየሱስን ትፈልጋላችሁ? እርሱ ተነሥቷል ፤ በዚህ የለም ፤ እነሆ እርሱን ያኖሩበት ስፍራ" በማለት ታላቁን የምሥራች ነገራቸው። በተጨማሪም ሄደው ለደቀመዛሙርቱና ለጴጥሮስ "ወደ ገሊላ ይቀድማችኋል ፤ እንደ ነገራችሁ በዚያ ታዩታላችሁ" ብለው እንዲነግሯቸው አዘዛቸው። ሴቶቹም በመንቀጥቀጥና በመደነቅ ተውጠው ከመቃብሩ ወጥተው ሸሹ ፤ ከፍርሃታቸውም የተነሳ ለማንም አንዳች አልተናገሩም ነበር።

ይህ ታሪክ የክርስትና እምነት መሠረትና የሰው ልጅ ተስፋ የታደሰበት ታላቅ ክስተት ነው። ድንጋዩ ተንከባሎ መገኘቱ ጌታ ከውስጥ እንዲወጣ ሳይሆን (ጌታ በትንሣኤ አካሉ መቃብሩ ተዘግቶም መውጣት ይችላልና) ፣ እኛ ግን ወደ ውስጥ ገብተን መቃብሩ ባዶ መሆኑን እንድናይ ነው። ጌታ የእኛን የጭንቀት "ድንጋዮች" አስቀድሞ የሚያንከባልል አምላክ መሆኑን እዚህ ጋር እንረዳለን። ሴቶቹ ሸቶ ይዘው መሄዳቸው ለጌታ ያላቸውን ፍቅር ቢያሳይም ፣ ትንሣኤውን ግን ገና እንዳልተረዱ ያሳያል። ጌታ ግን ከሸቷቸው በላይ በሕይወት በመነሣት የሕይወትን መዓዛ ለዓለም አበረከተ።

አንድ ታሪክ እንመልከት፡- አንድ ሰው በጨለማ ክፍል ውስጥ ታስሮ ቢቆይና በሩም በውጭ ቢቆለፍ ፣ ተስፋ ሊቆርጥ ይችላል። ነገር ግን በድንገት በሩ ተከፍቶ ብርሃን ሲገባና "ነጻ ነህ!" የሚል ድምፅ ሲሰማ የሚሰማው ደስታ ምን ያህል ነው? የክርስቶስ ትንሣኤ ለሰው ልጅ ሁሉ የሞትን በር የሰበረና የዘላለም ሕይወት ብርሃንን ያበራ ታላቅ ድል ነው። መቃብሩ ባዶ መሆኑ የሞት ኃይል መሸነፉን የሚያረጋግጥ የድላችን አዋጅ ነው።

"ለጴጥሮስ ንገሩት" የሚለው ቃል ምስጢር፡- መልአኩ "ለደቀመዛሙርቱና ለጴጥሮስ ንገሩት" ማለቱ እጅግ የሚደንቅ የእግዚአብሔር ርኅራኄ ያለበት ቃል ነው። ጴጥሮስ ጌታን ሦስት ጊዜ ክዶ ስለነበር ፣ ራሱን ከደቀመዛሙርት ተርታ አውጥቶ በሐዘን ተውጦ ሊሆን እንደሚችል ጌታ ያውቃል። ስለዚህ ስሙን ለይቶ መጥራቱ "ጴጥሮስ ሆይ ፣ ብትክደኝም እኔ ግን አሁንም እወድሃለሁ ፤ ትንሣኤዬ ላንተም ነው" የሚል የይቅርታና የፍቅር መልእክት ነው። ጌታ ወደ "ገሊላ" እቀድማችኋለሁ ማለቱ ደግሞ ፣ አገልግሎቱ ወደ ተጀመረበትና መጀመሪያ ወደ ተጠሩበት ስፍራ በመመለስ አዲስ ሕይወትን ሊጀምርላቸው መሆኑን ያሳያል።

ዛሬም ይህ ክፍል የሚያስተምረን ፣ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ሞትን ድል አድርጎ የተነሣ ሕያው አምላክ መሆኑን ነው። እኛ የምናመልከው በመቃብር ያለን ሚች ሳይሆን ፣ መቃብርን ባዶ አድርጎ የተነሣውን የሕይወት ጌታ ነው። በሕይወታችን ውስጥ የሚገጥሙን ማንኛቸውም የሞትና የተስፋ መቁረጥ ድባቦች በጌታ ትንሣኤ ኃይል ይሸነፋሉ። ጌታ ዛሬም እንደ ጴጥሮስ በድካም ውስጥ ላለን ለእኛ ፣ በትንሣኤው ብርሃን ሊያነሣንና ወደ አዲስ ተስፋ ሊመራን ይፈልጋል። መቃብሩ ባዶ ነው ፤ ጌታችን ተነስቷል!

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ ሴቶቹ በማለዳ ወደ መቃብር የሄዱት ለምንድን ነው?
- ☛ ድንጋዩን ማን ያንከባልልናል? ብለው መጨነቃቸው የነበራቸውን የሰውኛ አስተሳሰብ እንዴት ያሳያል?
- ☛ መልአኩ (ጎልማሳው) "የተሰቀለውን የናዝሬቱን ኢየሱስን ትፈልጋላችሁ" ማለቱ ማንነቱን እንዴት ያረጋግጣል?
- ☛ "ተነሥቷል በዚህ የለም" የሚለው ቃል ለክርስትና እምነት ያለው ፋይዳ ምንድን ነው?
- ☛ ለጴጥሮስ ለብቻው መልእክት መላኩ ጴጥሮስ ከክህደቱ በኋላ ያለውን መታደስ እንዴት ያሳያል?
- ☛ ሴቶቹ ፈርተው መሸሻቸው የከሰተቱን ታላቅነትና አስፈሪነት እንዴት ይገልጻል?
- ☛ የማርቆስ ወንጌል በዚህ (ቁጥር 8) ላይ ቢቆም ኖሮ ምን ዓይነት መልእክት ያስተላልፍ ነበር?
- ☛ "ወደ ገሊላ ይቀድማችኋል" የሚለው ቃል የአገልግሎት መቀጠልን እንዴት ያሳያል?
- ☛ ነጭ ልብስ መልበሱ ስለ ሰማያዊ መገለጥ ምን ይናገራል?
- ☛ "አትደንግጡ" የሚለው የመልአኩ ቃል ለሚያምኑ ሁሉ ምን ዓይነት ሰላም ይሰጣል?

ምድብ 2፡ መገለጥና ታላቁ ተልዕኮ (16፡9-20)

ምልክታ እና ትርጓሜ፡- በዚህ የማርቆስ ወንጌል መዝጊያ ክፍል ላይ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ከሞት ከተነሣ በኋላ መጀመሪያ ለመግደላዊት ማርያም እንደታየ እንመለከታለን። እርሷም ሄዳ አብረውት ለነበሩትና በሐዘንና በልቅሶ ላይ ላሉት ደቀመዛሙርት ብታበስራቸውም ፣ እነርሱ ግን አላመኑም ነበር። ከዚያም በኋላ ወደ ገጠር ለሚሄዱ ለሁለት ደቀመዛሙርት በሌላ መልክ ተገለጠላቸው ፤ እነርሱም ተመልሰው ለሌሎቹ ቢነግሩም አሁንም አላመኗቸውም።

በመጨረሻም አሥራ አንዱ በማዕድ ተቀምጠው ሳለ ጌታ ተገለጠላቸውና ፣ የተነሣውን ያዩትን ስላላመኑ አለማመናቸውንና የልባቸውን ጥንካሬ ገሠጸ። ከዚያም እጅግ ታላቅ የሆነውን ተልዕኮ ሰጣቸው ፤ "ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ ወንጌልንም ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ" አላቸው። ያመነ የተጠመቀ እንደሚድን ፣ ያላመነ ግን እንደሚፈረድበት አወጀ። ለሚያምኑትም ተከታይ ምልክቶችን ሰጣቸው ፤ በአፉ አጋንንትን እንደሚያወጡ ፣ በአዲስ ቋንቋ እንደሚናገሩ ፣ እባቦችን እንደሚይዙ ፣ የሚገድልም ነገር ቢጠጡ እንደሚይጎዳቸውና በእጃቸውም በሽተኞችን እንደሚፈውሱ ቃል ገባላቸው። ጌታም ይህን ከተናገረ በኋላ ወደ ሰማይ አረገ በእግዚአብሔርም ቀኝ ተቀመጠ። እነርሱም ወጥተው በየስፍራው ሁሉ ስበኩ ፣ ጌታም ከእነርሱ ጋር ይሠራ ነበር ፤ በምልክቶችም ቃሉን ያጸና ነበር።

ይህ የመጨረሻ ክፍል የወንጌል ታሪክ ፍጻሜ ሳይሆን ፣ የቤተክርስቲያን አገልግሎት መጀመሪያ ነው። ጌታ መጀመሪያ ለመግደላዊት ማርያም መታየቱ እጅግ ጥልቅ ትርጉም አለው። ሰባት አጋንንት የወጡላትን ሴት መጀመሪያ የምስራቹ ተሸካሚ ማድረግ ፣ የእግዚአብሔር ጸጋ ለማንኛውም ሰው ክፍት መሆኑንና ዝቅ ያሉትን ክፍ እንደሚያደርግ ያሳያል። ደቀመዛሙርቱ ደጋግመው መጠራጠራቸው ደግሞ ፣ ትንሣኤ በሰው አእምሮ የሚደረስበት ሳይሆን በእግዚአብሔር ኃይል የሚታመን መሆኑን ያስተምረናል። ጌታ የገሠጸቸው ስላላወቁ ሳይሆን ፣ ምስክርቹን ባለማመናቸው ነው።

አንድ ምሳሌ እንመልከት፡- አንድ ትልቅ ንጉሥ ጦርነቱን ድል አድርጎ ሲያበቃ ፣ የድሉን ዜና ለሕዝቡ ሁሉ የሚያደርሱ ፈጣን መልእክተኞችን እንደሚልክና ፤ መልእክተኞቹም በሄዱበት ሁሉ የንጉሡን ማኅተም ይዘው እንደሚንቀሳቀሱ ሁሉ ፤ ጌታም ደቀመዛሙርቱን የድሉ መልእክተኞች አደረጋቸው። ምልክቶቹ የተሰጡት ቃሉን ለማጽናት እንጂ ፣ ተአምራቱ በራሳቸው ግብ እንዲሆኑ አይደለም። ዛሬም ወንጌል በሚሰበክበት ስፍራ ሁሉ የእግዚአብሔር ኃይል አብሮ ይሠራል።

"ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ" የሚለው ትእዛዝ ወንጌል ለአንድ ዘር ወይም ለአንድ ወገን ብቻ ሳይሆን ለፍጥረት ሁሉ የተሰጠ መሆኑን ያሳያል። ጌታ ወደ ሰማይ አርጎ "በእግዚአብሔር ቀኝ ተቀመጠ" መባሉ ፣ በምድር የጀመረውን የማዳን ሥራ ጨርሶ አሁን በክብር ሁሉን እየገዛ መሆኑን ያሳያል። ነገር ግን ጌታ በሰማይ ቢሆንም ፣ በምድር ካሉት ደቀመዛሙርቱ ጋር "አብሮ ይሠራ" ነበር። ይህ ለእኛ ትልቅ ማበረታቻ ነው ፤ በምናገለግልበትና በምንመሰክርበት ጊዜ ብቻችንን አይደለንም ፤ የትንሣኤው ጌታ ከእኛ ጋር ነው።

ዛሬም ይህ ክፍል የሚያስተምረን ፣ እኛም የዚህ ታላቅ ተልዕኮ አካል መሆናችንን ነው። ጌታ የሰጠን ሥልጣን ኃጢአትንና የጨለማውን ኃይል ድል የምናደርግበት ነው። አለማመንን ጥላን በእርሱ ቃል ላይ ስንቆም ፣ ቃሉ በሕይወታችን በተአምራት ይገለጣል። የማርቆስ ወንጌል የሚደመደመው በዝምታ ሳይሆን ፣ በታላቅ እንቅስቃሴና በጌታ አብሮነት ነው። ዛሬም እኛ ሄደን ለዓለም የምንናገረው አንድ እውነት አለ ፤ እርሱም "ጌታ ተነሥቷል! ዛሬም ከእኛ ጋር ይሠራል!" የሚል ነው።

ተግባራዊ የውይይት ጥያቄዎች

- ☛ ኢየሱስ መጀመሪያ ለማርያም መግደላዊት መገለጡ በወቅቱ ባሕል ለሴቶች ያለውን ክብር እንዴት ይለውጣል?
- ☛ ደቀመዛሙርቱ መጀመሪያ የትንሣኤውን ዜና ለማመን ለምን ተቸገሩ?
- ☛ "ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ" የሚለው ትእዛዝ የወንጌልን ዓለም አቀፋዊነት እንዴት ያሳያል?
- ☛ ጥምቀት ከእምነት ጋር ተያይዞ መጠቀሱ ለድንገት ያለውን አስፈላጊነት እንዴት ያሳያል?
- ☛ አማኞችን የሚከተሉ ተብለው የተጠቀሱት ምልክቶች (አጋንንት ማውጣት፣ በአዲስ ቋንቋ መናገር...) ዓላማቸው ምንድን ነው?
- ☛ ኢየሱስ ወደ ሰማይ ማረጉና "በእግዚአብሔር ቀኝ መቀመጡ" ስለ ክብሩ ምን ይነግረናል?
- ☛ "ጌታ ከእነርሱ ጋር ይሠራ ነበር" የሚለው ቃል ለወንጌል ሰባኪዎች ምን ዓይነት መተማመኛ ይሰጣል?
- ☛ "የልባቸውን ጥንካሬ ገሠጸ" የሚለው ቃል ስለ እምነት አስፈላጊነት ምን ያስጠነቅቃል?
- ☛ እባብን መያዝና መርዝ መጠጣት ጉዳት አለማድረሱ ስለ መለኮታዊ ጥበቃ ምን ያስተምራል?
- ☛ የወንጌል ስብከት "በምልክቶች መጽናቱ" ለቤተክርስቲያን እድገት ያለው ሚና ምንድን ነው?

⚓ ከጥናቱ በኋላ፡ በጌታ ቃል መጽናዕት

የማርቆስን ወንጌል በጥልቀት የመረመርንበት ጉዞ እዚህ ላይ ቢጠናቀቅም፣ የክርስቶስ ደቀ መዝሙር የመሆን ተግባራዊ ጉዞ ግን አሁን ይጀምራል! ይህ ወንጌል ኢየሱስ ክርስቶስን እንደ "አገልጋይ ንጉሥ" ያስተዋወቀን ሲሆን፣ እኛም የእርሱን ፈር ተከትለን እንድናገለግል ይጠራናል። 🙏🏻

🌟 ቀጣይ መንፈሳዊ እርምጃዎች

የተማሩትን ይተግብሩ፡- ወንጌልን ማወቅ ብቻ ሳይሆን መኖር ዋናው ግባችን ነው። በማርቆስ ወንጌል የተማሯቸውን የፍቅር፣ የትሕትና እና የታማኝነት ትምህርቶች በዕለት ተዕለት ሕይወትዎ ይለማመዱ። 🕯️

ምስክር ይሁኑ፡- ጌታ ያደረገላችሁንና ከቃሉ የተረዳችሁትን ድንቅ እውነት ለሌሎች በማካፈል የወንጌል ብርሃን ይሁኑ። 🙌

ጥናቱን ይቀጥሉ፡- ይህንን ጥናት ደጋግመው በመከለስና ሌሎች የሕይወት እንጀራ የሚያዘጋጃቸውን የጥናት መመሪያዎች በመጠቀም በመንፈሳዊ እውቀትዎ ይደጉ። 📖

🌐 Website: <https://ethiopiansite.com/>

📠 Telegram: https://t.me/YehiwotEnjera_Official

👥 Facebook: facebook.com/YehiwotEnjera

▶ Youtube: <https://www.youtube.com/@yehiwotEnjera>

✉ Email: tsegaewnet@gmail.com

 አገልጋዩ ንጉሥ፡- የማርቆስ ወንጌል ጥልቅ ጥናት

የማርቆስ ወንጌል የኢየሱስ ክርስቶስን ፈጣንና ኃይል ተልእኮ፣ እንዲሁም ለእኛ ሲል የተቀበለውን የመከራ አገልግሎት በግልጽ የሚያሳይ ድንቅ መጽሐፍ ነው። ይህ "የማርቆስ ወንጌል ጥልቅ ጥናት" መጽሐፍ፣ አንባቢው የክርስቶስን አገልጋይነት፣ ተአምራቱንና የደቀ መዝሙርነትን ዋጋ በጥልቀት እንዲረዳ ታስቦ የተዘጋጀ ግልጽ መመሪያ ነው።

 በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ምን ያገኛሉ?

ተግባራዊ ትንተና፡- የማርቆስ ወንጌል ትኩረት በሚያደርግባቸው የኢየሱስ ተግባራትና ተአምራት ላይ ያተኮረ ጥልቅ ማብራሪያ።

የታሪክና የባህል ዳራ፡- ወንጌሉ የተጻፈበትን ዓላማና በወቅቱ የነበረውን ታሪካዊ ሁኔታ ከቃሉ እውነት ጋር በማገናዘብ የቀረበ ትምህርት።

ለእይወት የሚሆን ግብዓት፡- የተማርነውን እውነት በቤተ ክርስቲያን፣ በሥራ ቦታና በቤተሰብ ውስጥ እንዴት ወደ ተግባር እንደምንለውጠው የሚጠቁሙ ጥያቄዎችና ውይይቶች።

ይህ መጽሐፍ ለግል መንፈሳዊ እድገት፣ ለቡድን ጥናት ወይም ለወንጌል አገልግሎት አመቺ በሆነ መንገድ የተዘጋጀ ነው። የክርስቶስን ፈለግ ለመከተልና እርሱን በቅርብ ለማወቅ ለሚፈልጉ ሁሉ የተዘጋጀ መንፈሳዊ ስንቅ ነው!

"እንዲሁ የሰው ልጅም ሊያገለግልና ነፍሱን ለብዙዎች ቤዛ ሊሰጥ እንጂ እንዲያገለግሉት አልመጣም።" (ማርቆስ 10:45)

- **Website:** <https://ethiopiansite.com/>
- **Telegram:** https://t.me/YehiwotEnjera_Official
- **Facebook:** <facebook.com/YehiwotEnjera>
- **Youtube:** <https://www.youtube.com/@yehiwotEnjera>
- **Email:** tsegawnet@gmail.com

